

ČASOPIS BEZPEČNOST S PROFESIONÁLY VZNIKÁ DÍKY PODPOŘE TĚCHTO ČLENSKÝCH FIREM KPKB ČR:

SAFE Technology SAFETE, s.r.o.

Na Výsluní 519/17
100 00 Praha 10 – Strašnice
www.systemkiss.cz

HIGH SECURITY PRODUCTS, a. s.

Pod stárkou 378/3
140 00 Praha 4
www.h-s-p.cz

Agentura Pancēr, s. r. o.

K dubu 2330/2b, Chodov
149 00 Praha 4
www.pancer.cz

European Security Solutions s.r.o.

Týrsova 3214/8
695 01 Hodonín
www.eseso.cz

ESESO

ATON Security s.r.o.

Na Stráži 1576/35
190 00 Praha 9
www.cleanline.cz

TRIVIS – Centrum vzdělávání, s.r.o.

Na terase 355/8
182 00 Praha 8
www.trivis.cz

ECES Institut, s.r.o.

Kutuzovova 547/13
703 00 Ostrava
www.eces.cz

WAKENHAT s.r.o.

Sazečská 560/8
108 00 Praha 10 Malešice
www.wakenhat.cz

SYBENAM - Systém bezpečnosti na míru

U Klavírky 2627/7
150 00 Praha 5
www.sybenam.cz

ELSERVIS - Ivo Kolář

Dědinská 898/15
161 00 Praha 6

SIMACEK FACILITY CZ spol. s r. o.

Trnkova 34
628 00 Brno
www.simacek.cz

Mezinárodní bezpečnostní institut, z.ú.

Na Ořešovic 580/4,
162 00 Praha 6
www.mbi.expert

Gatum Group, s.r.o.

Italská 2581/67
120 00 Praha 2
www.gatum.cz

GATUM

ANIM plus – RS, s. r. o.

Areál TJ MEZ, 775 01
Vsetín – Ohrada
www.anim.cz

General Provider s.r.o.

Sídlo: Kodaňská 432/15
101 00 Praha 10
www.generalprovider.cz

SECURITY MONIT s.r.o.

Hoblíkova 548/6
613 00 Brno
www.security-monit.cz

APEurope s. r. o.

Kaprová 42/14
110 00 Praha 1
www.apeurope.cz

APE

Security MCO s.r.o.

Struha 865
517 54 Vamberk
www.mco-security.cz

INCRISCO s.r.o.

Sádecká 400
252 30 Řevnice
info@incrisco.cz

Solidita s.r.o.

Jeřábková 419
250 73 Radonice
www.solidita.cz

SOLIDITA

SEKURO & Group s.r.o.

Na Mlýnici 33/1a
702 00 Ostrava
www.sekuro.cz

SEKURO

CENTURION loss prevention a. s.

Kundratka 17/1944
180 82 Praha 8
www.centurionlp.cz

ABAS IPS Management s. r. o.

Jankovcova 1569/2c
170 00 Praha 7
www.abas.cz

Preventa Service s.r.o.

Kutuzovova 547/13
703 00 Ostrava – Vítkovice
www.preventa.cz

OKO 69 s.r.o.

Březinova cesta 192/1
412 01 Litoměřice
www.oko69.cz

Česká pošta Security, s.r.o.

Sídlo: Politických vězňů 909/4
Nové Město, 110 00 Praha 1
pistek.roman@cpost.cz

ARES GROUP s.r.o.

Libušská 189/12
142 00 Praha 4
www.ares-group.cz

Stratia s.r.o.

Podolská 613/28
147 00 Praha 4
www.stratia.cz

STRATIA

ČECHYMEN a.s.

Rokycanova 279/18
130 00 Praha 3 – Žižkov
www.cechyMEN.cz

ČECHYMEN.

Pro Bank Security, a. s.

Václavské nám. 21
110 00 Praha 1
www.probank.cz

ČVUT - Fakulta biomedicínského inženýrství

Sportovců 2311, Kladno
https://www.fbmi.cvut.cz/

GADO s.r.o.

Heršpická 11b
639 00 Brno
www.gado.cz

Národní stálá konference o bezpečnosti (NSKB), z.s.

Chudenicová 1059/30
102 00 Praha 10
www.nskb.cz

INPOS SECURITY

Křížkový Újezdec 42
251 68 Kamenice
www.inpos.cz

PRIMM bezpečnostní služba s. r. o.

Kutnohorská 309
109 00 Praha 10
www.primm.cz

BEZPEČNOST

S PROFESIONÁLY

KRIMINÁLNÍ A EXTREMISTICKÁ SYMBOLIKA A TETOVÁNÍ

INTRAPERSONÁLNÍ RADIKALIZACE ANEB CESTA AKTIVNÍHO ÚTOČNÍKA

ZÁKAZY SOCIÁLNÍCH SÍTÍ PRO DĚTI

9 772336 479003

KPKB
KOMORA
PODNIKŮ
KOMERČNÍ
BEZPEČNOSTI
ČESKÉ REPUBLIKY

BEZPEČNOST S PROFESIONÁLY

Šéfredaktor

Mgr. Bc. Kateřina Poludová, DiS.

Jazyková spolupráce

PhDr. Alena Hasáková

Redakční rada

Ing. Václav Jahodář

Mgr. Bc. Kateřina Poludová, DiS.

Ivo Kolář

PhDr. Barbora Vegrichová, Ph.D., MBA

Inzerce

kpkbcr@volny.cz

Nesignované fotografie a články

Redakce

Vydavatel

KPKB ČR, Vrážská 1562/24a, 153 00

Praha 5

Registrace

Bezpečnost s profesionály

MK ČR E 20140

ISSN 2336-4793

Tisk

Bittisk s r. o., B. Němcové 53,

746 01 Opava

Rozšiřování zdarma

Autorská práva vykonává vydavatel, užití celku nebo částí, rozmnožování a šíření jakýmkoli způsobem je bez výslovného souhlasu vydavatele zakázáno.

Na zadních stranách obálky

členové KPKB ČR

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení čtenáři,

léto je za námi a s návratem do běžného pracovního rytmu se znovu naplno otevírají také témata, která v oblasti bezpečnosti nikdy tak úplně neusínají. Současná bezpečnostní situace nám připomíná, že hrozby, kterým čelíme, jsou stále rozmanitější a méně předvídatelné. Vedle tradičních rizik se stále výrazněji setkáváme s hybridními hrozbami, kybernetickými útoky, dezinformačním působením, sabotáží či dalšími formami nátlaku, jejichž cílem může být oslabování důvěry, stability a odolnosti společnosti. Právě v takovém prostředí nabývá na významu spolupráce všech, kteří se na ochraně bezpečnosti podílejí. Stát přitom nemusí a nemůže být na tuto odpovědnost sám.

Významnou roli mohou sehrát také soukromé bezpečnostní společnosti, které disponují odborností, zkušenostmi, technologiemi i znalostí prostředí, v němž se bezpečnostní rizika každodenně projevují. Smyslem takové spolupráce není nahrazovat úlohu státu, ale vhodně propojovat kapacity veřejného a soukromého sektoru a společně posilovat naši připravenost a odolnost.

Věřím, že v letních měsících jsme načerpali dostatek energie a sil nejen pro každodenní práci, ale také pro nové projekty, nápady a spolupráci, které mohou přispět k bezpečnější a odolnější společnosti.

Přeji vám příjemné čtení a inspiraci do dalších měsíců.

Ing. Václav Jahodář
prezident KPKB ČR

OBSAH

Symbolika a tetování 2

význam pro bezpečnostní praxi

O zákazu sociálních sítí 7

ochrana dětí v digitálním světě

Ochrana zdravotníků 9

virtuální realita ve FN v Plzni

Měkké cíle 11

v době hybridních hrozeb

Intrapersonální radikalizace 13

cesta aktivního útočnicka

Bezpečná škola 17

úkol pro vedení školy a zřizovatele

Signalia Palaba 19

základní kámen bezpečnostních systémů

Migrace a bezpečnost 23

hlavní výzvy a jejich řešení

Kapesní AED 26

Vivest Powerbeat P3

Město jako agent Q 27

bezpečnostní ekosystém v Plzni

Strážník roku 2026 31

nominace na ocenění

Kriminologické aspekty 33

komerční detektivní činnost

Blackout 36

zajištění bezpečnosti objektů

Bezpečnostní systém Dánska 39

bezpečnost v zahraničí

BEZPEČNOSTNÍ PRAXE

KRIMINÁLNÍ A EXTREMISTICKÁ SYMBOLIKA A TETOVÁNÍ

VÝZNAM PRO BEZPEČNOSTNÍ PRAXI

A DETEKCI RIZIKOVÝCH OSOB

doc. PhDr. Barbora Vegrichová, Ph.D., MBA

Užívání symboliky představuje v současné době integrální součást propagandy extremistických hnutí, teroristických organizací, násilných komunit a zločineckého prostředí a vyskytuje se v mnoha formách, provedeních a modifikacích. Vyjádření osobního přesvědčení, postoje nebo světonázoru za pomoci vybraného symbolu je v prostředí extremistické scény a jejích přívrženců již legendárním a dá se říci tradičním postupem.

Zástupnými symboly manifestují sympatizanti extremistických postojů v České republice veřejně příslušnost k extremistické organizaci či zastávané ideologii, se kterou se ztotožňují a kterou považují za správnou. V kriminální subkultuře jsou symboly součástí image konkrétního uskupení a představují i výrazný a efektivní atribut posilující vnitřní soudržnost a vzájemnou solidaritu členské základny.

Dominantní symboly jsou pojátkem, stmelujícím a umocňujícím sociální vazby skupiny a na druhou stranu také identifikačním znakem a prostředkem odlišení se od mainstreamové společnosti či názorových oponentů. V souvislosti s touto problematikou jsem zpracovala druhé a rozšířené vydání knihy „Kriminální a extremistická symbolika a tetování“, která bude na pultech knihkupectví na podzim tohoto roku.

V následujících řádcích si dovoluji rozvést některá témata, jež jsou v této problematice klíčová a mohou být využita v bezpečnostní praxi v rámci profilování a detekce rizikových osob. Kniha obsahuje bohatou obrazovou přílohu, která ilustruje rozmanitost a současně inovativnost symbolů užívaných zločineckou scénou.

Oproti předchozímu vydání došlo v této knize k významným změnám v rámci geopolitického a bezpečnostního prostředí. Světovou populaci výrazným způsobem ovlivnilo mnoho událostí, které otřáslý stávajícími hodnotami a stabilitou mnoha států na transnacionální úrovni. V roce 2023 napadla teroristická organizace Hamás stát Izrael a den 7. října 2023 se smutně zapsal do novodobých dějin pod názvem „krvává sobota“ a odstartoval další kaleidoskop rizik a nebezpečných konsekvencí.

Nejen Evropa, ale i další státy se potýkají do dnešních dnů se vzrůstající mírou antisemitismu a snahou dílčích skupin o revitalizaci hitlerismu, rasismu a předsudečného násilí. Rok 2023 rovněž otřásl českou společností v souvislosti s tragickou masovou vraždou, ke které došlo 21. prosince 2023 na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a při níž zemřelo rukou pachatele čtrnáct osob.

Problematika ozbrojeného útoku nejen na školách, ale i v dalších institucích se stala na našem území více než reálnou. K podobným útokům dochází v mnoha státech stále, a to za velké mediální pozornosti na všech platformách. Konec února roku 2026 je spojen s raketovými útoky a eskalací konfliktu mezi Spojenými státy americkými a Iránem, který se dotkl nejen jmenovaných států, ale i dalších zemí a dlouhodobě ovlivnil vnímání bezpečnosti na celém světě.

Nekončící válka na Ukrajině stále ničí lidské životy, jítří emoce, dává za vznik nejistotě, konspiračním teoriím, polarizaci společnosti, alternativním názorovým proudům a akcím násilného charakteru.

Jak tyto události souvisí s extremistickou a kriminální symbolikou? Z mého pohledu velmi úzce, neboť moderní společnost, a zejména mladá generace, komunikuje primárně prostřednictvím symbolů a vizuálně atraktivních formátů. Denodenní součástí lidských životů se stávají informační a komunikační technologie a v posledních letech zejména fenomén AI neboli umělé inteligence.

Sociální sítě jsou doslova kolbištěm sdílení nejrůznějších informací a některé neváhají prostřednictvím symbolů vybízet k násilí, respektive stimulovat

u vybraných jedinců myšlenkové pochody a úvahy, že násilí je jediným prostředkem řešení problémů. Včasná identifikace takových procesů, byť prostřednictvím poznání nebezpečného symbolu, může mnohdy přispět k jejich zastavení a rekultivaci mezilidských vztahů.

Symbolika spojená s kriminálním prostředím, extremistickými skupinami a terorismem je nedílnou součástí veřejného sociálního prostoru a v kontextu s aktivitami na internetu a internacionalizací zločinecké scény nabývá stále většího významu. Užívané symboly a jednotlivé prvky kriminálního tetování představují velmi širokou oblast, která se vyznačuje konkrétními specifiky s ohledem na charakter a aktivity kriminálních a extremistických skupin.

Symbolika a kriminální tetování plní v kriminální subkultuře a stejně tak mezi teroristickými organizacemi a extremistickými hnutími klíčové funkce, přičemž za nejdůležitější je možné považovat roli identifikační a komunikační. Tento model v posledních letech funguje v reálném prostředí i ve virtuálním světě internetu.

Symboly jsou užívány v rozmanitých formách a provedeních. Tetování jsou různorodé kvality, jejich provedení a design je podmíněn historicky, teritoriálně, kulturně, dobově i pravidly kriminální struktury či gangu. U osob zapojených v ilegálních aktivitách panuje všeobecně snaha o utajení skutečného významu a obsahu symbolů a tetování.

Značná část kriminální a pochopitelně i extremistické symboliky má internacionální charakter, což umožňuje snadnou komunikaci a dorozumívání navzdory případné sociokulturní, národnostní či jazykové bariéře. Kriminální prostředí pak představuje specifické

kou skrytou kulturu, která disponuje vlastními kódy, jazykem a symboly, přičemž tato jsou zpravidla přísně střežena a utajována.

Nedílnou součástí tohoto světa jsou rozmanité symbolické rituály, iniciační procesy, obřady a zkoušky, aplikace tetování, užívání specifických barev, které provázejí přijetí nového člena do zločinecké organizace. Symboly vyjadřují vnitřní přesvědčení, životní postoje, hodnotový rámec, či dokonce ideologickou orientaci svého nositele či uživatele. Užívané symboly vytvářejí osobnostní profil nositele, jeho hodnotový žebříček a životní rámec, který podmiňuje jeho existenci a cíle. Dotyčný tím sděluje svému okolí, jaké myšlenky a skupinu reprezentuje a jaké názory a přesvědčení jsou inherentní jeho osobnosti. Demonstruje tak příslušnost k určitému hnutí, což mu umožňuje najít soudruhy či spřízněné osoby ve zcela neznámém prostředí.

Evidentní je tato skutečnost zejména v případě kriminálního tetování. Rozhodnutí pořídit si tetování, jehož námět a význam identifikuje jedince jako člena specifické skupiny, přívržence určité ideologie nebo sympatizanta konkrétního názorového spektra, je zásadního charakteru a zpravidla vyjadřuje velmi silné přesvědčení a náklonnost k vybrané subkultuře či myšlenkovému proudu.

Užívání symbolů v rámci kriminálního prostředí má značný sociální význam a výrazný psychologický podtext. Stejná symbolika (zcela flagrantní je to v případě tetování) umocňuje v rámci uzavřené skupiny s pevnými vazbami, vnitřní strukturou a silnou kohezí kolektivní identitu skupiny. Symbol v některých skupinách může získávat až mystický rozměr vnitřního sepětí a sounáležitosti, nepropustného pro vnější narušitele.

Kolektivní symboly identity slouží k vyjádření jednoty či sounáležitosti se skupinou a projevují se v různých formách. Hlavním cílem je symbolické ozřejmování členství v jisté organizaci, společnosti či subkultuře. Metaforický charakter užívané kriminální symboliky umožňuje částečnou konspiraci. Skutečný význam je srozumitelný pouze zasvěceným. Na druhou stranu odráží veřejná manifestace tetování hrdost a pýchu nositele na členství a příslušnost v konkrétní kriminální organizaci.

Vybrané symboly tetování vyskytující se v české vězeňské komunitě přímo odrážejí kriminální minulost jedince či sdílenou animozitu vůči orgánům činným v trestním řízení a dalším reprezentantům bezpečnostního sektoru. Skupinová identita kriminálních organizací či vězeňské populace tyto nevraživé

Tetování protipolicejního akronymu ACAB (All cops are bastards) patří k nejrozšířenějším symbolům v prostředí věznic a kriminálních a extremistických skupin.

postoje umocňuje. Skupinové symboly tedy představují výrazné pojítko mezi těmi, kdo znají jejich význam a současně jim umožňují vymezit se nekompromisně a kategoricky vůči nepřátelským či nežádoucím elementům.

V podsvětí, a především v organizovaných kriminálních společenstvích je násilí zcela běžným a legitimním prostředkem prosazování vlastní vůle a cílů. Jedná se o nebezpečné konkurenční prostředí, kdy je každá skupina, chce-li si udržet své dominantní postavení, nucena dennodenně upevňovat svou mocenskou pozici, a to za využití všech prostředků. Fyzické výpady, vydírání, vyhrožování, únosy či plánované vraždy jsou neodmyslitelně spojeny s organizovaným zločinem a kriminálními gangy.

Ovšem nejen tyto aktivity jsou součástí kriminálního koloritu. Nezbytnou roli sehrává image skupiny, její vizuální působení, kterým podtrhuje své mocenské postavení. Své uplatnění v tomto kontextu nalézají právě symboly, které mohou být součástí oblečení kriminální skupiny, rovněž se může jednat o znakovou řeč, nápisy, nášivky, tetování nebo logo skupiny.

Moc představuje vedle finančního zisku či obdobného materiálního profitu jednu z klíčových hodnot kriminálních organizací. Soustavná a organizovaná trestná činnost je páchána za účelem dosahování zisku a upevňování mocenské pozice. Extremistické a teroristické organizace se snaží usurpovat si moc prostřednictvím nenávistné propagandy, násilných akcí a zastrasování protivníků. Symbolická tetování mohou subsidiárně přispívat a být pomocným nástrojem procesu nabytí či upevňování mocenských pozic v kriminální subkultuře či v celém společenském systému.

nální subkultuře či v celém společenském systému.

Otevřená demonstrace síly a odhodlání užít násilí mohou být vyjádřeny prostřednictvím rozličných symbolů. Výhrůžný podtext symbolů je vlastní mnoha kriminálním skupinám a adresátem tohoto poselství jsou především znepřátelené gangy, potenciální oběti a pracovníci bezpečnostních složek. Symboly mohou sloužit jako prostředek psychologického teroru nebo hrozba, která dojde naplnění v případě, že nebudou splněny požadavky a podmínky kriminálního uskupení.

Mnohé symboly, které nosí a veřejně prezentují členové vybraných kriminálních subkultur, deklarují úmysl nositele vyvolat konflikt či použít hrubou sílu. Určitá gesta či znamení mohou v kriminálním či vězeňském prostředí sloužit jako konkludentní a často nepozorovatelné varování či hrozba. Užívání určité skupiny symbolů je podmíněno konkrétními skutky a právo prokazovat se specifickým symbolem je třeba si zasloužit. Neoprávněné či svévolné přisvojení si symbolů může být v kriminálním prostředí kruté a nekompromisně trestáno.

Specifickou subkulturu představují vězeňské gangy ve Spojených státech amerických. Mnohé osoby, které se ocitnou ve výkonu trestu a doposud neměly žádné vazby na prostředí populálních gangů, brzy pochopí, že tetování jako indikátor členství v určitém gangu může představovat otázku života a smrti. Na jedné straně může tetování jedinci výrazným způsobem život a dennodenní režim ve vězení usnadnit – je to jedna z cest, jak získat ochranu od ostatních členů téhož gangu, kteří jsou ve vězení schopní spřízněnému jedinci garantovat osobní bezpečnost.

Tetování s násilnými motivy nebo vyobrazování agresivních výroků a motivů má mnoho alternativ provedení.

Ovšem na druhou stranu, pokud si jedinec aplikoval tetování neoprávněně, vystavuje se naopak ze strany ostatních vězňů téhož gangu vážnému nebezpečí odplaty.

Svastika neboli hákový kříž, přisvojený Adolfem Hitlerem a jeho stranou NSDAP ve 20. letech minulého století, je jednoznačně symbolem, který budí hrůzu ve většině obyvatel civilizovaných demokratických států. Neonacisté a sympatizanti ideologie nacionálního socialismu ho s oblibou používají veřejně k zastrasování většinové společnosti, policejních složek, a především vyhlédnutých obětí. Obdobným způsobem demonstrují sílu a vyjadřují loajalitu svému společenství, nosí-li tento symbol na svém těle v podobě tetování.

Podobně vystupují současní členové Ku Klux Klanu, jejichž následovníci nejsou aktivní pouze ve Spojených státech, ale jsou součástí různých nenávistných a militarizovaných skupin neonacistů po celém světě. Z dobových symbolů užívají například logo klanu nebo písmena KKK v podobě tetování či různých numerických kódů.

Symbolice, ať již skryté či otevřené, se nevyhýbají ani současné teroristické organizace. Islámský stát a jemu oddaní přívrženci používají při útocích či v rámci propagandy vlajku se symboly islámské víry, která budí respekt i strach. Vybrané džihádistické teroristické organizace se v současné době nebrání specifickému tetování v rámci své členské základny, které je navzdory jistým kontroverzím akceptováno jako výraz oddanosti myšlence extrémního násilí a vyznávané ideologické doktríny.

Nenávist je ve většině případů integrální součástí zločineckých společenství –

nenávist vůči konkurenčním skupinám, vůči policii a bezpečnostnímu aparátu, vůči společenskému systému. Sdílená nenávist v rámci kolektivní identity kriminální organizace představuje akcelerator skupinového násilí, umocňuje soudržnost členské základny a v mnoha případech ospravedlňuje existenci a aktivity kriminálního společenství.

Právě představitelé policie, státní moci a bezpečnostního aparátu obecně jsou častým adresátem nenávistných symbolů v podobě tetování, nápisů či gest. Členové kriminálních gangů a zločineckých organizací dávají prostřednictvím těchto prvků najevo svoji zášť a odmítavý postoj k tomuto typu oficiální autority. Nenávistné postoje vyplývají ze subjektivních negativních osobních zkušeností s policisty a jsou determinovány asociálním a kriminálním způsobem života nositelů tetování. Nenávistná tetování jsou často indikátorem agresivního a násilného chování vůči představitelům výše zmíněných orgánů státní moci. Tato kategorie tetování je provázená v mnoha případech verbálním i fyzickým násilím vůči policistům při zatýkání a dalších policejních úkonech a opatřeních.

Nenávist, averze či odmítavý postoj vůči společenskému systému a všeobecně uznávaným a respektovaným hodnotám je poměrně charakteristickým znakem chování vězeňské a kriminální subkultury. Osoby ve výkonu trestu často odmítají osobní odpovědnost za svoje činy a ospravedlňují je či omlouvají různorodými důvody. Uložený trest zpravidla nevnímají jako adekvátní sankci, typická je jejich stylizace do role obětí systému, nespravedlivě odsouzeného či nepochopeného rebela.

Opovržení vůči soudnímu systému či soudobému vymáhání práva vyjadřují symbolicky volbou specifického tetování, jako je např. nápis Only God Can Judge me nebo postava slepé spravedlnosti se zavázanýma očima. Tyto motivy symbolizují názor odsouzených, že tzv. světská spravedlnost není v jejich případech relevantní, jejich skutky spravedlivě posoudí vyšší moc. Z této interpretace je často zřejmý disrespect, či dokonce všeobecné opovržení právním a soudobým systémem. [1]

Prostředí věznic je obecně ideální platformou pro tvorbu a rozvoj kódového jazyka a specifické symboliky, která je poměrně striktně střežena a představuje součást tradic vězeňské subkultury. Není ovšem výjimkou, že tento jev může podléhat určitým dobovým obměnám a trendům v závislosti na generační obměně osob ve výkonu trestu odnětí svobody. Nicméně některé kategorie symbolů patří k notoriétám, jež tvoří nedílnou součást vězeňské subkultury. Zejména tetování pořízené ve věznicích, ale i v detenčních ústavech, výchovných zařízeních či dětských domovech je standardním identifikátorem i tradičním znamením, kterým se tyto osoby prokazují a dorozumívají.

Symboly tetování mají zřejmou vypořádku hodnotu o osobě nositele, bez ohledu na to, zda tetování bylo pořízeno vně či uvnitř věznice. Běžně se ovšem stává, že přijetí tetování v přirozeném prostředí kriminální subkultury bývá ovlivněno ve vyšší míře spontaneitou, emocemi či určitou subjektivně významnou událostí. Ve věznicích předchází výběru tetování s větší pravděpodobností delší časová perioda úvah, volby motivu a lokace ap-

Neonacistická symbolika nejen v podobě tetování, ale i hesel, zkratek, akronymů a adorace masových vrahů a osobností spojených s těmito hnutími představují široké spektrum využitelné k identifikaci a profilování.

[1] Z řízených rozhovorů s osobami ve výkonu trestu. Více v kapitole Tetování vězeňské subkultury.

likace tetování. Kriminální kontext či význam vytetovaných symbolů podává ojedinělou informaci o profilu daného jedince. Vytetované symboly napovídají, jaká je osobnost tetovaného, jaké jsou jeho preference, názory, přesvědčení, které hodnoty vyznává, co je pro něj významné.

Kriminální tetování má, jak naznačuje předcházející text, praktický význam především v oblasti bezpečnostní. Kvalifikované „čtení“ a interpretace významu symboliky kriminálního tetování má praktické využití nejen v rovině obecné, ale zejména v oblasti práce policie a dalších aktérů spolupůsobících v boji s kriminalitou a nežádoucími sociálními jevy.

Jedná se zejména o pracovníky těchto sborů a organizací, které je zapotřebí akcentovat:

- Policie ČR (zejména služba kriminální, cizinecké, dopravní a pořádkové policie aj.)

- Zpravodajské služby ČR
- Armáda ČR
- Vězeňská služba ČR
- Celní správa ČR
- Probační a mediační služba ČR
- Správa uprchlických zařízení
- Odbor azylové a migrační politiky
- Zdravotnická záchranná služba
- strážníci obecní a městské policie
- soukromé bezpečnostní služby
- sociální pracovníci
- kurátoři, výchovní poradci, preventisté kriminality
- soukromé bezpečnostní agentury
- pedagogičtí pracovníci, metodici prevence a lektori
- zástupci státní správy a samosprávy

Znalost významu jednotlivých symbolů kriminálního tetování může být přínosná i pro pracovníky dalších organizací a složek, které přicházejí do styku s jeho nositeli. Právě tito pracovníci se dostávají do kontaktu s osobami, které

mohou mít vazby na kriminální prostředí a teoreticky mohou být nebezpečné či přinejmenším konfliktní i v běžném společenském styku.

Schopnost interpretace významu kriminálního tetování a dalších v podobném smyslu užívaných symbolů, gest a slangu může sloužit jako identifikátor či znak, který napovídá mnohé o osobnostním profilu jejich nositelů a o taktických postupech, které je vhodné zvolit při komunikaci s nimi. Vyškolený personál s vyšší mírou povědomí o významech symbolů kriminálního tetování je schopný tyto skutečnosti včas vyhodnotit a díky tomu optimalizovat své chování a vystupování ve vztahu k těmto jedincům.

Podrobné informace o této problematice s příklady z praxe předávám v rámci specializovaných kurzů, realizovaných přímo u zadavatele – v případě zájmu mě neváhejte kontaktovat na barbora.vegrichtova@abasco.cz.

KNIŽNÍ NOVINKA

KRIMINÁLNÍ A EXTREMISTICKÁ SYMBOLIKA A TETOVÁNÍ

Barbora Vegrichová

2. aktualizované vydání

VÍCE O KNIZE U VYDAVATELE

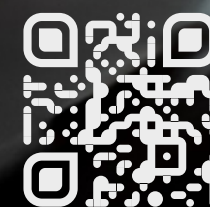
Odborná monografie přináší nové poznatky a zjištění z oblasti významové interpretace extremistické symboliky a kriminálního tetování. Publikace nabízí rozšířený výklad aktuálních symbolů s akcentem na symboliku tuzemských i mezinárodních kriminálních struktur, extremistických organizací, hybridních hnutí a vybraných delikventních subkultur. V textu je věnována zvýšená pozornost rovněž vybrané symbolice šířené v online prostředí. Kniha obsahuje autentické fotografie symbolů a podrobnější popis významů, funkcí a souvisejících trendů užití symboliky k propagandistickým a náborovým procesům.

Symbolika představuje v kriminálním prostředí a extremistických skupinách ojedinělý způsob mimoslovního dorozumívání a sebevyjádření, které je jedním z mnoha fenoménů, charakteristických pro svět terorismu, extremismu, kriminální a vězeňskou komunitu.

Charakter a vizuální stránka kriminální a extremistické symboliky jsou ovlivněny historickými, geografickými, sociokulturními podmínkami, procházejí inovacemi, zejména po stránce kvalitativní, a především obsahové. Symboliku bezprostředně ovlivňují politické a společenské události a bezpečnostní incidenty i v rámci České republiky. Globalizace světa umožňuje snadnější přístup k informacím všeho druhu včetně importu nových znaků, symbolů, různých ideologií, světónázorů a zločinnosti. Motivy a design extremistické symboliky a kriminálního tetování představují jedinečný, relativně stálý výrazový prostředek, který poskytuje mnoho informací o osobnosti svého nositele. Znalost předmětné symboliky může být tak využita v oblasti prevence násilných útoků, ochrany měkkých cílů a detekce rizikových osob.

již více než 30 let poskytujeme

INTEGROVANÉ BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY & TECHNOLOGIE

WWW.ABASCO.CZ

ABAS IPS MANAGEMENT

O ZÁKAZU SOCIÁLNÍCH SÍTÍ

Mgr. Jiří Pětioký

OCHRANA DĚTÍ • OVĚŘOVÁNÍ VĚKU • SOUKROMÍ

Zákazy sociálních sítí pro děti představují významný zásah do fungování post-digitální společnosti. Bezpečnostní komunita by na ně měla mít názor a měla by ho korigovat dle zkušeností jiných profesí.

Článek pojednává o argumentech pro a proti, o technických a legislativních možnostech jejich zavedení. Nakonec se zamýšlí nad tím, jaká by mohla být česká cesta.

Zachraňte generaci Alfa

Alarmující reporty o duševní kondici generace Alfa rozpoutaly debaty o nebezpečích digitálního světa. Dotýkají se samozřejmě nejen dětí a mládeže, ale nejmladší ročníky jim prostě dodávají větší publicitu. Jejich bezpečí a psychické obtíže nemohou ignorovat ani politici, státní správa či komerční sektor. Logickým vyústěním debat o rizicích virtuálního prostoru jsou i návrhy na věkové omezení přístupu na sociální sítě.

Pokud by se podařilo zavést skutečně funkční systém zákazu sociálních sítí, znamenalo by to v post-digitální epoše revoluční počín. Ten by měl obrovské politické, sociální, psychologické, ekonomické a bezpečnostní dopady. Ideální podoba tohoto zákazu by vyžadovala velké legislativní, technické, ekonomické a administrativní změny. Zodpovědní aktéři přitom vycházejí z často protichůdných pozic, které nemusejí nutně korespondovat se zájmem o ochranu dětí.

Pro politiky jsou sociální sítě nástrojem pro komunikaci s voliči a jakékoli omezující opatření v přístupu na ně znamená okamžité rozsvícení výstražného majáku. Státní správa nedisponuje dostatkem peněz, prostředků a odborného personálu, který by dokázal konkurovat, či jen držet krok s armádou specialistů, které si platí komerční subjekty. A proto se snaží zodpovědnost delegovat právě na byznysový sektor. Ten si je samozřejmě deficitů státní správy vědom, umí s nimi šikovně pracovat a rozhodně nemá ambici přicházet o astronomické zisky.

Úsilí zakázat sociální sítě se samozřejmě nezamlouvá ani samotným dětem, budoucím voličům, plátcům daní či klientům komerčních firem. V momentě, kdy si jednotliví hráči uvědomují, o co se vlastně hraje, mohou se zákazu zaleknout a výsledkem pak může být uvaření bezzubé bramboračky, kterou je možné formálně odprezentovat veřejnosti, ale reálný vliv na pobyt dětí v online prostoru mít nebude.

Převratné myšlenky zpravidla vytvářejí tábory příznivců i odpůrců. Nejinak tomu je i v případě zákazu sociálních sítí. Zastánci argumentují ochranou duševního zdraví, hovoří o depresích, úzkostech, stresu a neustálém porovnávání s virtuálními konstrukty, které o sobě lidé v online prostoru vytvářejí.

Přidejme fenomén FOMO (fear of missing out), tedy strach, že pokud na sociálních sítích nejsme, přicházíme o něco důležitého, co všichni ostatní mají či

zažívají. Připadáme si pak hendikepováni, či sociálně vyloučení.

Dále argumentují opravdu širokou, pestrou paletou různých sociálně patologických jevů, kterým jsou děti vystaveny. Často se jedná o nechutné a zákeřné praktiky, které je třeba řešit prostředky trestního práva a prokázány je i negativní vliv „modrého světla“ na spánek či soustředění. Příznivci si od zákazu rovněž slibují odbourání digitální závislosti.

Argumenty odpůrců se dají shrnout jednoduše – nezlobte se na sociální sítě jako nástroj, ale na to, co na nich a s nimi lidé provádějí. Upozorňují na velice limitovanou vymahatelnost zákazu. Navíc jsou děti v obcházení zákazů velice vynalézavé a úspěšné. Obejit je ostatně není nic složitého. Nelze si např. nevšimnout velkého byznysu kolem VPN (technologie, která umožňuje tvářit se online – že se člověk nachází, resp. připojuje na internet z jiné země, než kde fyzicky je), kterou si můžete pořídit za nízký měsíční poplatek. Nabízené „vépéenky“ jsou velmi intuitivní, uživatelsky vstřícné a jejich zprovoznění je otázkou pár kliknutí.

Dále pak odpůrci zákazu varují před sociální izolací. Řada dětí si na ně prostě zvykla, čile v nich komunikuje a v některých případech už bez nich ani mezilidské interakce není pořádně schopna. Zakážeme-li tradiční sociální sítě, děti přejdou na rizikovější a hůře kontrolovatelné platformy, tvrdí dále kritici. V neposlední řadě pak upozorňují na to, že v osmnácti letech budou mladí

O ZÁKAZU SOCIÁLNÍCH SÍTÍ

lidé vhozeni do dynamického, rozbouřeného virtuálního moře, ve kterém nebudou umět „plavat“.

Jak zvítězit nad dětskou vynalézavostí?

Klíčovou otázku představují způsoby ověřování věku. Je jich celá řada. Různé metody se liší spolehlivostí. Mají své výhody i nevýhody. Důležitá je i otázka zabezpečení dat klientů, aby nedošlo k jejich zneužití.

Nejprimitivnější, nejrozšířenější a nejméně spolehlivou metodou je prohlášení uživatele. Fakticky je naprosto bezzubá, a proto ji již některé státy odmítají akceptovat. O úroveň výše je pak rodičovský souhlas, spočívající v tom, že platforma vyžaduje, aby rodič potvrdil registraci svého potomka. Prakticky se to může provádět prostřednictvím e-mailu, SMS, platební karty apod. I s těmito omezeními si však děti dokáží snadno poradit. Dokáží imitovat rodičovský mail, používají vlastní telefonní číslo, virtuální SIM, nebo si prostě zajistí přístup k rodičově platební kartě. Ve Spojených státech se proto využívají doplňkové „verifiable parental consent methods“, např. bezplatný telefonát či videohovor s rodičem, odeslání podepsaného formuláře, či dokonce test z náhodně generovaných otázek, na které by malé dítě nemělo být schopno odpovědět.

V některých zemích zavádějí některé platformy ověření dokladem totožnosti. Uživatel musí nahrát fotku občanského průkazu, pasu, nebo řidičského průkazu. Pak je pomocí algoritmů ověřována její pravost a shoda obličejů s dokumentem. Avšak i zde existují rizika zneužití dokladů a nabízí se ještě jedna klíčová pochybnost – riziko úniku citlivých dat o klientech.

Společnost Meta vsadila na biometrické odhady věku (face-scan), neboli technologii, která pouze odhaduje stáří, ale neidentifikuje uživatele. Tato technologie pracuje rychle a umožňuje zachovat anonymitu. Uživatel se pouze vyfotí, či nahraje krátké video a algoritmus pak odhaduje jeho věk. Avšak i tento model se stal předmětem kritiky s ohledem na možnou chybovost či otázku ochrany soukromí.

Nejspolehlivější, ale zároveň nekomplikovanější metodou je ověření přes státní digitální identitu. Tento model prosazuje Evropská unie. Ta vyvíjí ná-

stroj European Digital Wallet (EUDIW), který má sloužit ke sdílení dokladů v rámci různých zemí EU. Zahrnuje např. e-občanku či některé úřední dokumenty. V rámci projektu se předpokládá vytvoření mobilní aplikace, do které si uživatel dle svého přání nahraje dokumenty, se kterými se chce v rámci EU prokazovat.

EU ukládá členským státům tento nástroj do konce roku 2026 zprovoznit, neboli vytvořit pro něj infrastrukturu a související mobilní aplikaci. EUDIW se má dle návrhu EU stát i nástrojem pro ověřování věku pro vstup na sociální sítě. V praxi je pro tento proces potřeba ještě vyvinout další aplikaci pro ověřování věku, kterou si musí každý zájemce o využívání sociálních sítí stáhnout. Pokud např. uživatel bude chtít vstoupit na sociální síť s věkovým omezením, aplikace předá jeho požadavek nejprve systému EUDIW. Ten následně zašle ověřující informaci serveru, který ho až poté vpustí na sociální síť. Podmínkou je, že server nesmí získat informaci, kdo na něj vstupuje, a zároveň stát nesmí získat informaci, který uživatel vstupuje na danou sociální síť.

Prakticky to může probíhat např. tak, že server vyžádá uživatele k naskenování QR kódu z mobilního telefonu. Pro každý jednotlivý vstup na konkrétní sociální síť by tak bylo třeba unikátní ověření. Ověření by probíhalo pro každou sociální síť zvlášť. Zastánci tohoto složitějšího modelu argumentují jeho spolehlivostí a tím, že stát dokáže uživatelská data ochránit lépe než komerční sektor. Kritici poukazují na jeho uživatelskou složitost, která může být limitující, zejména pro digitálně handicapované skupiny. Stále platí, že systém lze obejít přes VPN a dále lze očekávat přesun uživatelů na servery ve třetích zemích.

Mimořádná linka Evropa – Canberra

Ať tak či onak, zastánci zákazu získávají postupně navrch. Některé země už zákaz dokonce zavedly. Ve světě se diskutují, či zavádějí odlišné přístupy z pohledu legislativy, věkové hranice, odpovědnosti i technického řešení.

Existují samozřejmě nedemokratické režimy, jako např. Čína, Írán či Severní Korea, které sociální sítě blokují či omezují všem věkovým skupinám, pro potřeby tohoto článku se však zaměříme na modely západní civilizace.

V současné době tedy existují státy, kde už zákazy reálně fungují, dále pak státy, kde jsou legislativně schváleny, a státy, kde jsou zatím ve fázi legislativního návrhu.

První vlaštovkou se stala Austrálie. Zde od prosince 2025 platí, že osoby mladší 16 let nesmí mít účet na věkově omezených sociálních sítích. Australané zavedli poměrně tvrdý a jednoznačný model, který odpovědnost deleguje na komerční platformy. Jsou to právě komerční subjekty, které musí vytvořit rozumné kroky k dodržování zákazů a musí i reagovat na pokusy tyto zákazy obcházet.

Protinožci pro narušitele zavedli rovněž systém vysokých pokut. Zákaz se např. vztahuje na platformy Facebook, Instagram, TikTok, Snapchat, X či YouTube. Naopak se nevztahuje na „služby, jejichž jediným nebo hlavním účelem je komunikace prostřednictvím zpráv, e-mailu, hlasových nebo videohovorů“.

Důležité je právě slovní spojení „hlavní účel“. Ze zákazu tak jsou vyňaty některé platformy, které jsou primárně „messagingové“, ale zároveň disponují některými „sociálně-síťovými“ komponenty. Patří sem např. WhatsApp, Messenger, Discord, Steam Chat, Roblox, GitHub, Google Classroom, Pinterest nebo YouTube Kids. Přitom např. Roblox či Discord patří dlouhodobě mezi platformy, na které pravidelně varovně poukazují bezpečnostní experti.

Australský model měl před svým zavedením vysokou podporu politiků i veřejnosti, zejména pak pro záměr převést odpovědnost na kritizované komerční platformy. Postupem času se však začaly objevovat i kritické výhrady. Provedené výzkumy ukázaly, že se dětem mladším 16 let nepodařilo využívání sociálních sítí spolehlivě zamezit. Většina z nich úspěšně našla alternativní možnosti, jak se na ně dostat. Docházelo k testování systému a hledání slabin. Formální snížení počtu účtů zároveň neznamená automaticky omezení aktivit v prostředí sociálních sítí. Australský regulátor pro bezpečnost na internetu (eSafety Commissioner) se nyní soustřeďuje na komplexnější vyhodnocení přijatých opatření.

Navzdory určitým rozpakům na jižní polokouli se tento model stal velkou inspirací zejména pro evropské státy.

Nejdále je nepochybně Francie. Ta od roku 2023 stanovila zákonem hranici 15 let, podmíněnou rodičovským souhlasem. Tento model se však ukázal jako nepříliš efektivní. Nová úprava tedy přijala tvrdší koncepci, prosazující zákaz sociálních sítí pro mladší 15 let. Tento zákon byl schválen parlamentem v červenci 2026. Nicméně francouzská Ústavní rada posléze zákaz zamítla, protože podle ní přináší nepřiměřený zákaz do svobody projevu.

Britská vláda chce následovat australský model. Legislativní návrh se stejnou věkovou hranicí chce parlamentu předložit v roce 2026 s plánovanou účinností od jara 2027. Britové navíc počítají s některými doplňujícími technickými funkcemi, např. s automatickým nočním režimem (omezením používání sociálních sítí v nočních hodinách) či s vypnutím některých návykových funkcí.

Dánská politická reprezentace prosazuje měkčí model s věkovou hranicí 15 let, ale rodiče mají možnost dětem síť povolit už od 13 let.

Rakouská vláda připravila legislativní návrh, který stanovuje věkovou hranici 14 let a zaměřuje se zejména na algoritmicky řízené služby.

Norové naopak plánují zákaz od 1. ledna roku, kdy dítě dovrší věk 16 let.

Ve Španělsku se proti sociálním sítím postavil tvrdě premiér Pedro Sanchez. Středomořská země chce přenést odpovědnost na platformy a věkovou hranici stanovila na 16 let.

Zajímavý přístup zvolilo Nizozemsko, jehož vláda prosazuje zákaz do 15 let, který by byl ale platný v rámci celé Evropské unie.

Ve Spojených státech je situace specifická – řešení na federální úrovni naráží totiž na první dodatek Ústavy. Jednotlivé americké státy se snaží nacházet vlastní řešení, v některých případech však jejich iniciativa naráží na rozhodnutí soudů.

Česká cesta

Česká republika se v zahraničí může inspirovat a určitě by měla vývoj u pokročilejších zemích sledovat a analyzovat. To se bohužel aktuálně vůbec neděje. Stále se nacházíme ve fázi „znepokojení“, kupíme různé negativní zkušenosti, které máme z odborných profesí, vlastních zkušeností či zkušeností na-

ších příbuzných, přátel a známých, ale plán nemáme.

Při zvažování zavedení zákazu sociálních sítí je třeba přihlédnout k tomu, že zatím nemáme k dispozici ta nej důležitější validní data, tedy zda by se zákaz sociálních sítí promítl do zlepšení well-beingu dětí. Velmi užitečné bude sledovat závěry, které zveřejní australský eSafety Commissioner.

Podstatné je rovněž vyhnout se zjednodušené populistické optice, že jednorázovým zákazem vycházejícím z nějakého zákona situaci vyřešíme a děti ochráníme. O případném zákazu je třeba vést minimálně mezirezortní debatu mezi relevantními tělesy, tedy Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem vnitra, Policií ČR, Českým telekomunikačním úřadem či Úřadem na ochranu osobních údajů. Státní správa by měla k této debatě přizvat i další odborníky – psychology, psychiatry, sociology, pediatri, pedagogy, preventisty, odborníky na online bezpečnost dětí, radikalizaci a extremismus, kriminology, právníky specializované na digitální právo a práva dětí, odborníky na ochranu osobních údajů, odborníky na kyberbezpečnost a další. Důležité a fér by bylo se ptát i děti a mladých lidí.

Před českým státem se tak otevírá celá řada otázek právních (ve vztahu k evropskému právu, nový národní zákon), technických (ověřování věku, ochrana dat, role rodičů, obcházení zákazu), ekonomických, administrativních (stát by musel nastavit funkční systém a stanovit zodpovědné autority, komerční platformy by musely najít řešení pro český trh), ale i obecně společenských (ochrana dětí versus svoboda internetu, digitální exkluze apod.).

Každý rozumný člověk obeznámený s fungováním státní správy se při přechodu výše uvedeného zhrzoí a začne mít sérii oprávněných pochybností. Tyto pochybnosti se promítnou zcela jistě do prognózy skeptického scénáře vzniku hybridního zmetku. Reálně lze počítat s tím, že český stát bude hodně spoléhat na to, co „přijde z Bruselu“. V současné době, při nepříliš dobře rozdaných kartách, se to jeví jako legitimní, realistické řešení.

Právě Evropská komise zveřejnila v červenci 2026 sérii doporučení, která stojí za pozornost. V prvé řadě poukazuje na to, že děti pod určitou věkovou

hranicí netvoří homogenní skupinu, ale je třeba je právě podle věku dále diferenciovat. Jinými slovy např. pro devítileté a třináctileté dítě platí velmi odlišná pravidla.

Dokument navrhuje celoevropskou hranici pro zákaz na 13 let. Realisticky přeusouvá hlavní odpovědnost na platformy, přičemž zdůrazňuje koncept safety by design – to znamená, že platforma má v sobě od počátku zabudované prvky, které snižují rizika kyberpatologií. Jedná se např. o omezení infinite scrollu (nekontrolované rolování), autoplay (automatické přehrávání dalšího obsahu), push notifikací (aplikace pošle upozornění, i když ji v danou chvíli uživatel nepoužívá), problematických doporučovacích algoritmů, dark patterns (aplikace či web nutí uživatele k určitému jednání, např. aby byl déle online, něco odsouhlasil, poskytl o sobě nějaké údaje apod.), nevyžádaného kontaktování a „rabbit holes“ (algoritmy po zadání určitého podnětu uživatelem začnou automaticky doporučovat podobný a stále vyhraněnější obsah, a tím ho stále více vtahují do „králičích nory“, uživateli jsou pak filtrovány informace, ztrácí nadhled a nekriticky se utvrzuje v určitém myšlenkovém schématu). Role státní správy by pak měla spočívat mj. v tom, že bude vytvářet a podporovat alternativy k virtuálnímu světu, např. sporty, umělecké aktivity, mládežnické kluby, knihovny, komunitní prostory apod.

Pokud jste článek dočetli až sem, asi si dovodíte závěr, že čekat na zákaz sociálních sítí v Česku a další aktivitu politiků, státu či komerčních platformech v nejbližší době vaše děti před negativními jevy ve virtuálním světě neochrání. Tedy i zde platí pravidlo obrácené pyramidy bezpečnosti. Nespolehejte primárně na nadnárodní instituce, stát, ministerstva, školy, policii, ale sami na sebe a na svou rodinu.

Jedině tam můžete sami, účinně a v podstatě ihned ovlivňovat vaši interní „digitální politiku“. Sami vyhodnotit, jak se digitálně chováte, jaké máte zásady, návyky, pravidla a zda je dodržíte. Patříte mezi rodiče, kteří jsou sami přílepeni na mobilu, a je vám jedno, co vaše děti ve svém pokoji dělají? Nebo patříte mezi helikoptérové rodiče s promyšleným systémem rodičovských zámek, kteří svým potomkům pravidelně kontrolují telefon? Která varianta je správná? A která vám vyhovuje nejvíce?

VIRTUÁLNÍ REALITA POMÁHÁ CHRÁNIT ZDRAVOTNÍKY VE FAKULTNÍ NEMOCNICI PLZEŇ

Bezpečnost zdravotnických pracovníků se v posledních letech stává stále důležitějším tématem. Rostoucí počet případů verbální i fyzické agrese vůči pracovníkům ve zdravotnictví ukazuje, že vedle odborných znalostí je nezbytné rozvíjet také schopnost rozpoznat rizikové situace, správně na ně reagovat, a především jim předcházet.

Fakultní nemocnice Plzeň proto začala do systému vzdělávání moderní školení využívající technologii virtuální reality (VR) s názvem Prevence před napadením zdravotníka. Školení vedou pracovníci Odboru bezpečnosti Fakultní nemocnice Plzeň, kteří se podíleli na vývoji programu společně s firmou VR Training. Při jeho tvorbě vycházeli z praktických zkušeností s řešením mimořádných událostí a s ochranou zaměstnanců ve zdravotnickém prostředí.

Reálné situace v bezpečném prostředí

Virtuální realita umožňuje účastníkům ocitnout se v realistickém prostředí zdravotnického zařízení a bezpečně si vyzkoušet situace, se kterými se mohou během své práce setkat. Díky interaktivnímu prostředí si zdravotníci osvojují správné postupy, učí se rozpoznávat rizikové chování a nacvičují vhodné reakce bez jakéhokoli ohrožení pacientů nebo personálu.

Celé školení je rozděleno do 12 interaktivních scénářů, z nichž každý trvá přibližně 8 minut. Jednotlivé scénáře na sebe logicky navazují a postupně rozvíjejí znalosti i praktické dovednosti účastníků.

Program školení „Prevence před napadením zdravotníka“ obsahuje následující scénáře:

1. Ustrojení při práci – význam vhodného pracovního oděvu a vybavení z pohledu osobní bezpečnosti.
2. Chování v prostoru – základní pravidla orientace v objektu – bezpečný pohyb po zdravotnickém zařízení a bezpečná orientace v pracovním prostředí.
3. Chování v prostoru – eliminace rizik – identifikace nebezpečných míst a preventivní opatření vedoucí ke snížení rizika napadení.

4. Zabezpečení – identifikace rizik: rozpoznávání potenciálně nebezpečných situací a osob.

5. Zabezpečení – deeskalace konfliktu a přivolání pomoci: komunikační techniky vedoucí ke zklidnění situace a správný postup při přivolání pomoci.

6. Agresivita zaměřená vůči školenému personálu – řešení situací, kdy je zdravotník přímým cílem verbální nebo fyzické agrese.

7. Agresivita zaměřená vůči jiné osobě – správná reakce při napadení kolegy nebo pacienta.

8. Agresivita zaměřená vůči majetku – postup při vandalismu nebo poškození vybavení zdravotnického zařízení.

9. Neobvyklé chování – opakovaná výzva a skupina lidí – rozpoznání nestandardního chování jednotlivců i skupin a odpovídající reakce.

10. Aplikace – odložený předmět nebo podezřelá záslka – zásady bezpečného postupu při nálezu podezřelého předmětu.

11. Intervence – v ordinaci mám kam utéct – využití unikových cest a bezpečné opuštění pracoviště při ohrožení.

12. Intervence – v ordinaci nemám kam utéct – krizové postupy v situaci, kdy není možné prostor bezpečně opustit.

Praktické dovednosti pro každodenní práci

Významnou předností školení je jeho zaměření na každodenní praxi. Jednotlivé scénáře vycházejí z reálných událostí, se kterými se mohou zdravotníci setkat při výkonu svého povolání. Účastníci si osvojují nejen zásady prevence, ale také správnou komunikaci, rozhodování pod tlakem a spolupráci při řešení krizových situací.

Mgr. Jiří Kronych

Fakultní nemocnice Plzeň
vedoucí oddělení vnitřní
bezpečnosti

Výcvik zdravotníků ve virtuální realitě.

Virtuální realita umožňuje scénáře opakovat, analyzovat jednotlivá rozhodnutí a průběžně zlepšovat reakce účastníků. Díky tomu získávají zdravotníci větší jistotu při řešení mimořádných událostí a současně si vytvářejí správné bezpečnostní návyky.

Moderní vzdělávání pro bezpečnější zdravotnictví

Školení „Prevence před napadením zdravotníka“ představuje moderní přístup ke vzdělávání zaměstnanců Fakultní nemocnice Plzeň. Spojení odborných zkušeností pracovníků Odboru bezpečnosti FN Plzeň a potřeb zdravotníků s možnostmi virtuální reality vytváří efektivní vzdělávací nástroj, který významně přispívá ke zvýšení osobní bezpečnosti zdravotnického personálu.

Schopnost včas rozpoznat riziko, správně komunikovat, využít bezpečnostní prvky pracoviště a adekvátně reagovat na agresivní nebo neobvyklé chování představuje důležitou součást profesní připravenosti každého zdravotníka. Virtuální realita nabízí možnost tyto dovednosti rozvíjet opakovaně, realisticky, a především bezpečně.

MĚKKÉ CÍLE V DOBĚ HYBRIDNÍCH HROZEB

POUČENÍ Z ÚTOKŮ V EVROPĚ

Jaromír Průša

předseda Asis International CZ/SK

Bezpečnostní prostředí v Evropě se během posledních několika let zásadně proměnilo. Válka na Ukrajině, rostoucí geopolitické napětí a stále častější využívání hybridních metod ukazují, že hranice mezi vojenským konfliktem a běžným životem evropských společností se stává méně zřetelnou. Terčem nemusí být vojenská základna, strategický objekt nebo státní instituce. Útok může směřovat proti obchodnímu domu, skladu, logistickému centru, železnici, dopravnímu prostředku nebo soukromé společnosti.

Právě v tom spočívá jedna z největších současných bezpečnostních výzev. Útočník nemusí způsobit rozsáhlé fyzické škody, aby dosáhl svého cíle. Někdy stačí relativně jednoduchý útok, který vyvolá nejistotu, strach, mediální pozornost a pocit, že stát ani provozovatel nedokážou běžné prostředí dostatečně chránit.

Je proto správné zasazovat jednotlivé incidenty do širšího kontextu geopolitické situace, hybridních hrozeb a takzvaných „telegramových agentů“ nebo útočníků na jedno použití, jak říká Výroční zpráva BIS za rok 2025. Příklady z posledních let zároveň ukazují, že problematiku ochrany měkkých cílů již nelze oddělovat od ochrany kritické infrastruktury, logistických řetězců ani soukromých podniků.

Hybridní hrozby mají mnoho podob.

Mohou zahrnovat kybernetické útoky, dezinformační kampaně, špionáž, sabotáže, žhářské útoky, poškozování infrastruktury nebo využívání prostředníků k provádění zdánlivě nesouvisejících trestných činů.

Pro obránce je mimořádně komplikované především to, že jednotlivý incident nemusí na první pohled působit jako součást koordinované nepřátelské operace. Požár skladu může být vnímán jako důsledek technické závady. Poškozená železniční infrastruktura může vypadat jako výsledek vandalizmu. Za-

pálený automobil nebo autobus může být posuzován jako běžné zhářství. Podezřelá zásilka může působit jako izolovaný trestný čin.

Teprve následným vyšetřováním a propojením informací z více států může vzniknout úplnější obraz.

Dobře to ilustrují evropské případy z roku 2024 a jejich následné vyšetřování. Litevská prokuratura oznámila v září 2025 odhalení skupiny podezřelých z organizování a plánování čtyř teroristických útoků s hybridními cíli. Vyšetřovatelé zjistili, že činnost organizovali a koordinovali občané Ruské federace s vazbami na ruské vojenské zpravodajské služby. Někteří koordinátoři byli podle prokuratury spojeni také s útokem na IKEA ve Vilniusu v květnu 2024.

Příznačný je rovněž způsob získávání lidí pro podobné operace. Namísto vyslání profesionálního zpravodajského důstojníka využijí kriminální skupiny prostředníky – najmou člověka mimo skupinu, který provede konkrétní jednoduchý úkol. Komunikace mezi nimi může probíhat prostřednictvím sociálních sítí a šifrovaných komunikačních platform. V litevském vyšetřování se objevuje například nábor prostřednictvím Telegramu a nabídka finanční odměny v kryptoměnách.

Vzniká tak bezpečnostní problém, který je obtížné odhalit klasickými prostředky.

Člověk provádějící samotný útok nemusí mít přímý vztah k „nepřátelskému státu“, nemusí znát skutečného organizátora, a dokonce nemusí plně chápat širší význam svého jednání. Prostě splní úkol.

Výmluvnou případovou studii je požár obchodního domu IKEA ve Vilniusu v květnu 2024. Na první pohled jde o místo, které nemá s vojenskou infrastrukturou téměř nic společného. Právě proto je však tento případ z hlediska ochrany měkkých cílů tak důležitý.

Obchodní centra a velké prodejny totiž spojují několik charakteristik pro útoč-

níka atraktivních: vysokou koncentraci osob, rozsáhlé prostory, velké množství hořlavého materiálu, složitou logistiku a značnou mediální známost. Útok proti mezinárodně známé značce navíc získává publicitu daleko za hranicemi země, kde k němu došlo.

Litevským bezpečnostním orgánům se následně podařilo spojit případ IKEA s osobami zapojenými do širší sítě připravující další útoky. Z bezpečnostního hlediska je podstatné právě toto propojení. Událost v komerčním objektu nelze automaticky považovat pouze za problém daného provozovatele. V určité geopolitické situaci může představovat součást širšího nepřátelského působení.

Pro provozovatele měkkých cílů z toho plyne důležité poučení. Bezpečnostní analýza nemůže vycházet pouze z minulých incidentů ve vlastním objektu. Musí sledovat také události v zahraničí, změny geopolitického prostředí, aktuální modus operandi útočníků a případné hrozby vůči celému odvětví.

Dalším typickým cílem útočníků je dopravní infrastruktura.

Mimořádně citlivá je z tohoto pohledu železnice. Je rozsáhlá, vede namnoze přes tisíce kilometrů obtížně kontrolovatelného území a na jejím bezchybném fungování závisí pohyb osob i zboží.

Útok přitom nemusí směřovat na hlavní nádraží nebo velký železniční uzel. Provoz mohou ovlivnit zásahy do signalizačních systémů, kabeláže, zabezpečovacích zařízení nebo jiných prvků infrastruktury. Vedle přímého poškození vzniká druhý efekt: zpoždění dopravy, ekonomické ztráty, přetížení alternativních tras a obavy veřejnosti.

Podobně je třeba hodnotit i případy zapálených autobusů nebo dalších dopravních prostředků. Samotný dopravní prostředek může mít omezenou finanční hodnotu ve srovnání například s vojenským objektem, ale společenský a psychologický dopad útoku může být značný. Veřejná doprava je každoden-

MĚKKÉ CÍLE V DOBĚ HYBRIDNÍCH HROZEB

ní součástí života milionů lidí. Útok na ni proto zasahuje především pocit normalnosti a bezpečí.

Pro hybridní působení je charakteristické právě hledání nepoměru mezi náklady útočníka a následky jeho činu.

Relativně levná a organizačně jednoduchá operace může vyvolat nákladná bezpečnostní opatření, rozsáhlé vyšetřování a silnou mediální reakci.

Ještě výrazněji tento problém přibližuje kauza samozápalných zásilek přepravovaných evropskými logistickými společnostmi. Podle litevské prokuratury byly 19. července 2024 z Vilniusu odeslány prostřednictvím DHL a DPD čtyři zásilky obsahující improvizovaná výbušně-zápalná zařízení. Dvě mířila letecky do Velké Británie a dvě pozemní dopravou do Polska. První zařízení se 20. července aktivovalo na letišti v Lipsku krátce před plánovaným naložením zásilky na navazující nákladní let. Další zařízení se aktivovalo v nákladním vozidle v Polsku a třetí v logistickém skladu DHL v Birminghamu. Čtvrté podle vyšetřovatelů kvůli technické závadě selhalo.

Případ je zásadní zejména proto, že útočníci využili infrastrukturu samotné napadené společnosti. Logistický systém, jehož principem je rychle přijmout zásilku, roztrždit ji a přepravit přes několik států, se stal prostředkem k distribuci nebezpečného zařízení.

Vyšetřovatelé následně identifikovali desítky podezřelých a případ se stal předmětem mezinárodní spolupráce. Eurojust v březnu 2026 uvedl, že společný vyšetřovací tým odhalil operaci stojící za několika samozápalnými zásilkami v Německu, Polsku a Spojeném království a identifikoval 22 podezřelých osob, které měly jednat v zájmu ruské vojenské zpravodajské služby.

Z hlediska bezpečnostního managementu jde o zásadní varování. Nestačí chránit obvod areálu, vstupní bránu nebo recepci. Hrozba může vstoupit dovnitř jako legitimní zásilka, dodávka, servisní činnost, návštěva nebo prostřednictvím zaměstnance.

Co je pro výše zmíněné jednotlivé případy společné?

IKEA, železnice, veřejná doprava nebo logistické společnosti vypadají jako zcela odlišné cíle. Z bezpečnostního hlediska však mají řadu společných charakteristik.

Útočník se snaží nalézt slabé místo systému. Nemusí překonávat nejlépe zabezpečený vstup. Hledá cestu, která je levná, jednoduchá a obtížně předvídatelná. Současně využívá běžný provoz společnosti proti ní samotné.

To mění i tradiční pohled na fyzickou bezpečnost. Kamera, oplocení nebo pracovník ostrahy jsou důležité, ale samy o sobě již nestačí. Ochrana musí fungovat ve více vrstvách – od analýzy rizik přes fyzické a technické zabezpečení až po zaměstnance, dodavatelský řetězec, informační bezpečnost, personální bezpečnost a připravenost vedení společnosti na krizovou situaci.

Bezpečnost organizace či areálu musí fungovat ve všech vrstvách.

První vrstvou je prevence – organizace musí vědět, jaké hrozby jsou pro ni relevantní a proč by se mohla stát cílem.

Druhou vrstvou je detekce – schopnost rozpoznat podezřelé chování, předmět nebo nestandardní situaci.

Třetí vrstvou je reakce – zaměstnanec musí vědět, komu situaci oznámit, ostraha musí znát jasný postup a management musí být připraven přijímat rozhodnutí pod časovým tlakem.

Důležitým prvkem jsou proto samotní zaměstnanci. Sebelepší technický systém ztrácí část hodnoty, pokud lidé nevědí, co mají sledovat a jak mají reagovat. Bezpečnostní školení proto nemá být pouze formální položkou jednou za rok. Musí zaměstnance připravovat na konkrétní situace a krizová komunikace je výraznou součástí ochrany.

Útok nekončí uhašením požáru nebo zadržením pachatele. Následuje informační fáze. Média, zaměstnanci, zákazníci, obchodní partneři i veřejnost chtějí okamžitě vědět, co se stalo, zda jim hrozí nebezpečí a kdo za situaci odpovídá. Špatná komunikace může následky incidentu násobit. Informační vakuum zaplní spekulace a sociální síť.

Organizace by proto měla mít předem stanovený krizový komunikační tým, odpovědné osoby, způsob komunikace se zaměstnanci a připravené mechanismy koordinace s policií, hasiči a dalšími orgány. V prostředí hybridních hrozeb je to ještě důležitější. Cílem protivníka totiž nemusí být pouze způsobení fyzické škody. Cílem může být vyvolání chaosu, nedůvěry a strachu. Komunikace se proto stává přímou součástí bezpečnostních opatření.

Zásadní otázkou nakonec je, kde končí odpovědnost soukromého provozovatele a kde začíná odpovědnost státu.

Odpověď nemůže spočívat v jednoduchém rozdělení. Soukromá společnost odpovídá za zabezpečení svého areálu a provozu, ale nemůže sama čelit operaci organizované zahraniční zpravodajskou službou. Stát naopak nemůže fyzicky strážít každý obchod, sklad, výrobní závod nebo autobus. Řešením

proto musí být spolupráce a výměna relevantních informací.

Bezpečnost státu je nedělitelná. Pokud cizí mocnost nebo organizovaná skupina zaútočí na subjekt na území České republiky, z hlediska suverenity státu není rozhodující, zda jde o státní podnik, nebo soukromou firmu. Celková ochrana musí vznikat kombinací bezpečnostních opatření, přičemž zásadní úlohu má prevence.

Zvláštní postavení mají společnosti bezpečnostního a obranného průmyslu.

V České republice působí v silně regulovaném prostředí a musejí splňovat řadu požadavků týkajících se důvěryhodnosti zaměstnanců, zabezpečení prostor či evidence, zejména se klade důraz na zákon č. 38/1994 Sb. a dohled příslušných státních institucí. Události posledních let však ukazují, že obdobné bezpečnostní uvažování se stále více týká i organizací, které se za součást bezpečnostního systému tradičně nepovažovaly.

Prevence musí začít dříve než útok.

Příklady IKEA, útoků na dopravní a železniční infrastrukturu, žhářských incidentů nebo samozápalných zásilek DHL naznačují společný trend. Moderní útočník se nemusí pokoušet prorazit nejsilnější část zabezpečení. Naopak hledá nejjednodušší cestu, jak s minimálními prostředky způsobit maximální fyzický, ekonomický nebo psychologický efekt.

Ochrana měkkých cílů proto nemůže být chápána jen jako instalace kamer, turniketů nebo zvýšení počtu pracovníků ostrahy. Je to systém založený na aktuální analýze hrozeb, fyzickém a technickém zabezpečení, prověřování osob a procesů, vzdělávání zaměstnanců, spolupráci se státními institucemi, připravenosti na incident a na kvalitním krizovém řízení a komunikaci.

Nejdůležitější je změna způsobu uvažování.

Požár, podezřelá zásilka, poškození infrastruktury nebo nestandardní chování osoby mohou být izolovanými incidenty. Mohou ale být i dílčími projevy mnohem širší operace.

Úspěšná ochrana proto začíná dlouho před samotným útokem. Začíná schopností vnímat změny bezpečnostního prostředí, sdílet informace, hledat vlastní zranitelnosti a připravovat organizaci na situace, které se ještě včera mohly zdát nepravděpodobné. Právě prevence, vícevrstvá ochrana a spolupráce soukromého sektoru se státem jsou cestou, jak rizika podobných incidentů omezit a současně zvýšit odolnost celé společnosti.

INTRAPERSONÁLNÍ RADIKALIZACE

ANEB CESTA AKTIVNÍHO ÚTOČNÍKA

kpt. Bc. Lukáš Kobliha

vrchní komisař

Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy
Odbor extremismu a terorismu

Útok aktivního útočníka zpravidla nezačíná prvním výstřelem. Předchází mu proces, během něhož se mění vztah jedince k sobě, okolí i k násilí. Dokážeme-li včas zachytit varovné signály, můžeme získat prostor pro pomoc i prevenci.

Veřejnosti bývá útok aktivního útočníka vnímán především prostřednictvím jeho poslední fáze – spáchání aktu extrémního násilí. Vidíme místo činu, zasahující složky integrovaného záchraného systému, počty obětí a následnou snahu najít odpověď na otázku, proč k události došlo. Zpravidla však mnohem méně pozornosti věnujeme tomu, co útoku skutečně předcházelo.

Násilný incident tohoto charakteru většinou nevzniká v jediném okamžiku. Ve většině případů mu předchází určitý vývoj, během něhož se mění způsob, jakým jedinec vnímá sebe, své okolí, vlastní problémy i možnosti jejich řešení. Právě tento proces lze obecně označit jako radikalizaci.

Jeho pochopení je důležité nejen pro bezpečnostní složky, ale také pro školy, zaměstnavatele, rodiny, instituce a všechny další součásti společnosti, které se mohou s rizikovým jedincem setkat ještě dlouho předtím, než dojde k násilí. Smyslem prevence přitom není vytvářet atmosféru podezírání ani hledat potenciálního útočníka v každém uzavřeném nebo problémovém člověku. Cílem je naučit se vnímat souvislosti, změny v chování a kombinace signálů, které mohou ukazovat, že se jedinec přibližuje k nebezpečnému bodu zlomu.

Co je to radikalizace?

Slovo radikální vychází z latinského radix – kořen. Ve svém původním vý-

znamu tedy neoznačovalo něco nutně nebezpečného či násilného. Vyjadřovalo především něco základního, jdoucího ke kořenu věci, případně změnu, která zasahuje samotnou podstatu. Teprve postupným společenským a politickým vývojem získal pojem radikalizace význam, který dnes vnímáme převážně negativně, a to zejména pro jeho asociaci s procesem přijetí násilí jako oprávněného nástroje k dosažení cílové změny.

Právě tento původní význam nám může pomoci pochopit, jak s radikalizací pracujeme v kontextu vzniku aktivního útočníka. Nejde nám pouze o příklon člověka k určité extremistické ideologii. Radikalizaci zde vnímáme jako kontextuální proces postupné a zásadní proměny způsobu, jakým jedinec nahlíží na sebe, své okolí, vlastní životní situaci a nakonec i na přijatelnost násilí jako prostředku řešení svých problémů. Zajímat nás proto nebude pouze to, k jakým názorům člověk dospěl, ale především cesta, která jej k nim přivedla.

Radikalizace nemusí přicházet zvenčí

Proces radikalizace je nejčastěji spojován s politickým, náboženským nebo ideologickým extremismem. Představujeme si člověka, který se dostane pod vliv radikální skupiny, přijme její hodnoty a postupně začne považovat násilí za legitimní prostředek prosazování svých cílů.

Pokud si ale chceme jako společnost dát šanci předcházet dalším útokům v budoucnu, musíme se na proces radikalizace podívat z trochu jiného úhlu. Odsuňme na chvíli politologický a akademický pohled na definici pojmu radikalizace a zkusme na něj nahlédnout z pohledu subjektivní stránky, tedy

NEEXISTUJE
UNIVERZÁLNÍ
PROFIL.

INTRAPERSONÁLNÍ RADIKALIZACE

vnitřního prožitku jedince, který takovým procesem prochází. To nás totiž přivede ke zjištění, že zažité paradigma ideologicky, nábožensky či politicky motivované radikalizace se dnes rozšiřuje o intrapersonální či individuální radikalizaci. Ta má z hlediska psychologie obdobný průběh, ovlivňují ji však do určité míry rozdílné aspekty.

Zásadní roli nemusí hrát členství v organizované skupině ani přímé působení konkrétní ideologie. Proces se odehrává především uvnitř člověka a vyrůstá ze způsobu, jakým zpracovává vlastní životní zkušenosti, neúspěchy, konflikty, odmítnutí, nespokojené potřeby nebo pocit křivdy.

Jedinec může postupně dospět k přesvědčení, že je světem přehlížen, ponižován nebo poškozován. Svě problémy přestává chápat jako jednotlivé události a začne je spojovat do jednoho příběhu. V něm sám vystupuje jako oběť a jeho okolí jako viník. Pokud se tento narativ dále upevňuje, může se nenávisť vůči konkrétním osobám postupně rozšířit na celou školu, pracoviště, instituci, skupinu lidí nebo společnost. Zjednodušeně řečeno, rozdíl oproti konvenční radikalizaci spočívá v přijetí výše uvedeného narativu namísto tradiční ideologie.

Radikalizace v tomto smyslu není pouhým zastáváním neobvyklého názoru. Podstatná je změna hodnotového systému, v němž se násilí postupně stává představitelným, přijatelným a nakonec i ospravedlnitelným řešením.

Sociokulturní pozadí

Společnost, ve které dnes žijeme, se mění rychlostí, na kterou jsme v minulosti nebyli zvyklí. Proměňuje se způsob komunikace, mezilidské a rodinné vztahy i prostředí, ve kterém si vytváříme vlastní identitu a hodnotový systém. Jedním z významných fenoménů této změny je postupná normalizace násilí ve veřejném prostoru. Dobře patrná je například na sociálních sítích, kde jsme přijali model, v němž se na jediné platformě vedle fotografií z dovolených, receptů, zpravodajství či profilů škol, institucí a politiků objevují také záběry extrémního násilí, vražd, mučení, devastujících zranění či explicitního sexuálního obsahu.

Aniž by to bylo naším záměrem, činíme tím z dříve obtížně dostupného obsahu běžnou součást informačního prostředí, ve kterém vyrůstají zejména mladší generace. Přidáme-li k tomu hyperprotektivní způsob výchovy, při němž se snažíme děti chránit před problémy,

odpovědností a přirozenými důsledky jejich rozhodnutí, můžeme je současně ochuzovat o věku přiměřené výzvy a každodenní „mikrostres“, prostřednictvím kterého si vytvářejí frustrační toleranci a schopnost zvládat zátěž.

Do stejného sociokulturního kontextu vstupuje oslabování tradičních sociálních vazeb a hodnotových autorit, přesun vztahů do digitálního prostředí i způsob, jakým populární kultura prostřednictvím filmů, seriálů, podcastů a dalšího obsahu opakovaně obrací pozornost k masovým a sériovým vrahům či jiným problematickým postavám, zatímco pozitivní vzory v našem informačním prostoru často zůstávají méně viditelné. Sociální sítě nás navíc nepřetržitě vystavují životům druhých, jejich názorům, konfliktům a vzájemnému porovnávání, takže člověk může být prakticky neustále „ve spojení“, a přesto zůstat sociálně izolovaný.

Bylo by příliš jednoduché tvrdit, že pouze tyto změny samy o sobě způsobují nárůst psychopatologií či násilné kriminality nebo vytvářejí budoucí aktivní útočníky. Kauzalita zde objektivně prokázána není a jde o multifaktoriální působení příčin. Jedná se nicméně o faktory výrazně ovlivňující změnu zažitého paradigmatu a vytvářející nové sociokulturní prostředí, ve kterém člověk formuje svou identitu, učí se zvládat frustraci, odmítnutí, neúspěch, osamělost či pocit křivdy a hledá způsoby jejich řešení. A právě k tomuto prostředí a jeho dynamické proměně musíme obrátit pozornost, pokud chceme porozumět aspektům a příčinám procesu, který může vést ke vzniku aktivního útočníka.

Proces, nikoliv okamžitá proměna

Jedním z největších problémů intrapersonální radikalizace je její latentní charakter. Samotné myšlenkové a emoční procesy nejsou trestným činem. Člověk může dlouhou dobu prožívat frustraci, hněv, pocit vyloučení nebo fascinaci násilím, aniž by se dopustil jednání, které by umožnilo zásah orgánů činných v trestním řízení.

Signály se přitom často objevují v různých prostředích. Rodina zaznamená změny nálad a izolaci. Škola si všimne konfliktů nebo zhoršení prospěchu. Spolužáci zachytí výhrůžku pronesenou jako údajný vtip. Na sociálních sítích se objeví násilný obsah, obdiv k předchozím útočníkům nebo náznak plánovaného jednání. Každý z těchto střípků může sám o sobě působit nevýznamně. Teprve jejich propojení může ukázat skutečný obraz situace.

VŠIMNOUT SI, KOMUNIKOVAT

Proces si lze představit jako cestu vzhůru po pomyslném kopci. Na jeho začátku stojí běžný člověk, který prochází životními situacemi a reaguje na ně podle své osobnosti, zkušeností, odolnosti a dostupné podpory. U některých lidí se negativní faktory nahromadí, ale nikdy nevedou k násilí. Jiní mohou dojít k bodu zlomu rychleji.

Nelze proto předem určit, jak dlouhá cesta k nebezpečnému jednání bude. Právě časová neurčitost je jedním z důvodů, proč je nutné změny v chování posuzovat v širším kontextu.

Nejen proto je velmi důležité, aby společnost pochopila, že na sebe nemá přebírat odpovědnost za vyhodnocování zachycených signálů. Tyto signály je nanejvýš důležité komunikovat s centrální autoritou v rámci instituce, kde byly zachyceny, a samozřejmě také s policií. Policie je totiž institucí, která je v této fázi počáteční informační neurčitosti z hlediska přístupu k informacím schopna vyhodnotit potenciál a akutnost hrozby násilné eskalace.

V počátečních fázích procesu navíc nemusí být jedinec primárně pachatelem. Často je sám obětí šikany, domácího násilí, dlouhodobého odmítání, sociálního vyloučení nebo jiného patologického prostředí. To jeho pozdější jednání neomlouvá, ale pro prevenci je tento poznatek zásadní. Ve chvíli, kdy je člověk ještě ve fázi oběti, existuje prostor pro pomoc, intravenci a zastavení dalšího vývoje.

Neexistuje univerzální profil

Snaha vytvořit jednoduchý profil aktivního útočníka je pochopitelná, ale může být nebezpečná. Pachatelé násilných útoků nemají jednotný vzhled, sociální původ, diagnózu ani osobnost. Stejně tak nelze říci, že člověk, který se strání kolektivu, sleduje násilný obsah nebo prochází psychickou krizí, směřuje k útoku.

Rozhodující není jeden znak, ale kombinace faktorů, jejich vývoj v čase a konkrétní životní situace.

Při odborném posuzování hrozby je proto vhodné pracovat s několika základními oblastmi. První je motivace k násilnému jednání. Je třeba zkoumat, zda jedinec prožívá intenzivní křivdu,

nenávisť, potřebu odplaty nebo touhu získat prostřednictvím násilí uznání a význam.

Druhou oblast tvoří psychologické a behaviorální projevy. Patřit sem mohou výrazné změny chování, depresivní stavy, sebevražedné tendence, pocit absolutní bezvýznamnosti, ale také extrémní pocit nadřazenosti, ztráta empatie nebo přesvědčení, že běžná pravidla pro daného člověka neplatí.

Samotná psychiatrická diagnóza ovšem nesmí být automaticky spojována s násilím. Většina lidí s duševním onemocněním není nebezpečná. Pro hodnocení je důležitý konkrétní stav, jeho projevy a současný výskyt dalších rizikových faktorů.

Třetí oblast představují sociální stresory a prostředí domácího života. Ztráta zaměstnání, vyloučení ze školy, rozpad vztahu, dlouhodobé konflikty, šikana, sexuální frustrace, pocit odmítání nebo problematické rodinné vazby mohou působit jako akcelerátory procesu. Rozhodující přitom není jen objektivní závažnost situace, ale především to, jak ji člověk sám vnímá.

Sociální síť jako okno do vývoje jedince

Významnou roli v současné době hraje online prostředí. Sociální sítě mohou poskytnout prostor pro ventilaci frustrace, hledání podobně smýšlejících lidí i upevňování násilného světónázoru.

Rizikový jedinec může začít sledovat obsah zaměřený na zbraně, předchozí útoky, extremistické ideologie nebo techniky páchání násilí. Může obdivovat pachatele minulých incidentů, přebírat jejich symboliku, vytvářet vlastní manifest, zveřejňovat výhrůžky nebo naznačovat, že připravuje čin, po němž si ho ostatní konečně všimnou.

Ani zde však neplatí, že zájem o vojenskou historii, zbraně nebo násilné filmy automaticky představuje hrozbu. Varovný význam získává tento zájem ve chvíli, kdy se propojuje s osobní křivdou, ospravedlňováním násilí, konkrétním cílem a praktickou přípravou.

Právě projevy úmyslu bývají jedním z nejzávažnějších signálů. Pachatelé často před činem určitým způsobem

INTRAPERSONÁLNÍ RADIKALIZACE

„prosakuji“ informace do svého okolí. Mohou o útoku mluvit, psát, kreslit jej, naznačovat ho spolužákům nebo publikovat jeho části na intranetu. Okolí však projevy někdy zlehčuje jako nevhodný humor, snahu upoutat pozornost nebo planou výhrůžku.

Každá výhrůžka samozřejmě neznamená, že bude uskutečněna. Současně ale nelze závažné projevy úmyslu ignorovat jen proto, že si nejsme jisti jejich významem. Úkolem laické veřejnosti není provádět vyšetřování. Jejím úkolem je předat relevantní informaci osobám, které ji dokážou odborně posoudit – tedy policii.

Od myšlenky k praktické přípravě

Výrazným posunem v procesu je přechod od obecné fascinace násilím ke konkrétní přípravě. Jedinec začíná vybírat cíl, zjišťovat provozní režim místa, plánovat čas útoku, studovat předchozí incidenty, pořizovat vybavení nebo si obstarávat zbraň.

Přístup ke střelným zbraním, výbušninám nebo jiným nebezpečným prostředkům je proto důležitou součástí hodnocení hrozby. Nejde pouze o to, zda člověk zbraň legálně vlastní. Podstatné je, zda má současně motivaci, úmysl, cíl a schopnost plán uskutečnit.

V této fázi se již proces může dostávat velmi blízko k bodu zlomu. Možnost prevence však stále existuje, pokud jednotlivé instituce dokážou sdílet informace a reagovat včas.

Prevence začíná před útokem

Ochrana měkkých cílů bývá někdy redukována na kamery, zámky, vstupní systémy a nácvik reakce během útoku. Tato opatření jsou důležitá, ale představují pouze jednu vrstvu bezpečnosti.

Skutečná prevence musí začínat mnohem dříve. Základem je informovaná veřejnost, která rozumí varovným signálům a ví, že jejich oznámením člověka automaticky neodsuzuje. Naopak mu může pomoci v době, kdy ještě existuje možnost dalšího vývoje zastavit.

Školy, firmy a veřejné instituce by měly mít funkční systém pro přijímání a vyhodnocování podnětů. Lidé musí vědět, na koho se obrátit, pokud zaznamenají výhrůžku, výraznou změnu chování nebo konkrétní přípravu násilného činu. Současně je třeba chránit oznamovatele a umožnit také diskretní či anonymní předání informací.

Následovat musí odborné, mezioborové vyhodnocení. Jeden podnět může vyžadovat zapojení vedení školy, psy-

chologa, sociálních služeb, zdravotníků nebo policie. Bez jejich propojení může zůstat zásadní část obrazu skryta.

Prevence musí být postavena také na důvěře. Pokud veřejnosti nabídneme pouze obecnou výzvu, aby byla všímavá, ale nevysvětlíme jí další postup, vznikne nejistota. Lidé se mohou obávat, že někomu neprávem poškodí pověst nebo že jejich oznámení nebude bráno vážně.

Připravenost neznamená strach

Mluvit o aktivních útočnících a radikalizaci je citlivé. Nevhodná komunikace může posilovat strach, stigmatizovat lidi v psychické krizi nebo vytvářet dojem, že nebezpečí číhá všude.

Cílem bezpečnostního vzdělávání proto nesmí být panika. Má lidem poskytnout schopnost rozpoznat situaci, správně ji vyhodnotit a vědět, co dělat. Stejně jako se učíme zásady první pomoci, aniž bychom očekávali každodenní nehody, můžeme se učit také základům prevence násilných incidentů.

Intrapersonální radikalizace nemá jednoduchý ani lineární vývoj, který by umožňoval binární rozhodovací proces. Nelze ji redukovat na jeden znak, jednu diagnózu nebo jednu životní událost. Přesto není zcela neviditelná. V naprosté většině případů zanechává stopy v chování, komunikaci, vztazích i praktické přípravě jedince, které mohou být zachytitelné i poučeným laikem. A právě v tom spočívá jedna z cest, jak útokům aktivních útočníků předcházet – všimnout si, komunikovat a předávat informace.

Bezpečnější společnost nevzniká tím, že budeme kolem sebe hledat nepřátele. Vzniká schopností vnímat změny, sdílet informace, nabídnout včas pomoc a profesionálně reagovat ve chvíli, kdy se jednotlivé signály začnou skládat do nebezpečného celku.

Nejpřínosnější otázka proto nezní pouze: „Jak se zachovat, až útok začne?“ Stejně důležité je ptát se: „Co můžeme udělat dříve, aby k útoku vůbec nedošlo?“

O autorovi

Kpt. Bc. Lukáš Kobliha je kriminalista a odborník na problematiku násilí, radikalizace a prevence útoků aktivních útočníků. Specializuje se na vyhodnocování hrozeb násilného potenciálu, je členem týmu zaměřeného na prevenci těchto událostí. Působí na Odboru extremismu a terorismu, služby kriminální policie a vyšetřování, Krajského ředitelství policie hl. m. Prahy.

BEZPEČNÁ ŠKOLA

JAKO SPOLEČNÝ ÚKOL VEDENÍ ŠKOLY A ZŘIZOVATELE

Ing. arch. Lucie Častulíková / bezpečnostní projektant

Fyzickou bezpečnost školy nelze zajistit jedním technickým opatřením ani ji ponechat pouze na jejím vedení. Ředitel a zaměstnanci znají provoz a slabiny nastavených pravidel, zatímco zřizovatel má v gesci správu budovy, plánování investic a dlouhodobý rozvoj školského objektu. A teprve propojením těchto pohledů mohou vzniknout opatření, která odpovídají skutečným rizikům, fungují v běžném provozu a jsou dlouhodobě udržitelná.

Školy nejsou mimo ohrožení

Pojem měkký cíl bývá ve veřejné debatě spojován především s nemocnicemi, úřady, vysokými školami nebo kulturními zařízeními. Měkkým cílem však mohou být také mateřské a základní školy. Každý den se v nich soustřeďuje větší počet dětí, jejich provoz je v určitou dobu otevřený a možnosti stálé personální ochrany jsou omezené.

Že nejde pouze o teoretické nebezpečí, ukazují tragické události ze zahraničí. Teroristický útok na školu v Beslanu (v Severní Osetii na jihu Ruské federace) v roce 2004 si vyžádal více než 330 obětí. Při útoku na základní školu v Uvalde (ve státě Texas v USA) v roce 2022 zemřelo devatenáct žáků a dva učitelé. V prosinci 2024 usmrtil útočník v základní škole v Zagrebu (hlavním městě Chorvatska) sedmileté dítě a zranil několik dalších osob. Události se lišily motivem i provedením, připomínají však, že ani školy pro nejmladší děti nelze z ochrany měkkých cílů vynechat.

Závažný násilný útok představuje krájení, nikoli však jedinou situaci, na kterou musí systém fyzické bezpečnosti školy pamatovat. Rozhodující je připravenost zaměstnanců, dobře nastavený provoz, možnost rychlého varování a vhodné stavebně-technické podmínky. Opatření musí respektovat věk dětí, otevřený charakter vzdělávání, požární bezpečnost i každodenní fungování školy. Právě zde se musí potkat vedení školy a zřizovatel.

1. Bezpečnost školy není soubor jednotlivých zařízení

Kamera, elektronický přístupový systém, nový plot ani jednorázové školení samy o sobě bezpečnou školu nevytvoří. Jejich přínos závisí na začlenění do celého provozního a bezpečnostního systému. Přístupový bezpečnostní systém řeší například jen vstupy, na nichž je instalován. Sám neurčí, kdo reaguje na neoprávněný průchod ani jak se do budovy dostávají dodavatelé, návštěvníci nebo uživatelé pronajímáných prostor. Ani instalace kamery neřeší, kdo obraz sleduje a jak se vyhodnotí podezřelá situace.

Funkční systém proto propojuje pravidla, připravenost lidí, každodenní provoz, stavební a dispoziční řešení, technické zabezpečení, komunikaci a pravidelnou kontrolu. Musí odpovídat konkrétní škole – její velikosti, věku dětí, uspořádání budov, využívání areálu i personálním a finančním prostředkům. Bezpečnost proto nemůže být pouze provozní agendou ředitele ani pouze investiční položkou zřizovatele.

2. Dvě rozdílné perspektivy, které se musí potkat

Ředitel odpovídá za činnost školy a podle § 164 odst. 1 písm. h) školského zákona také za zajištění dohledu nad dětmi a nezletilými žáky. Vedení a zaměstnanci nejlépe znají ranní příchody, předávání dětí, návštěvy rodičů, zásobování, provoz jídelny, družiny či tělocvičny i místa,

kde se pravidla obtížně dodržují. Bez jejich znalosti může opatření vypadat správně v projektu, ale nemusí odpovídat skutečnému provozu.

Zřizovatel má odlišnou roli. V závislosti na vlastnictví objektu a nastavení vzájemných vztahů zpravidla disponuje nástroji pro správu budovy, plánování oprav, financování nákladnějších opatření a přípravu rekonstrukcí. Může koordinovat postup více škol, zapojit projektanty a technické specialisty nebo spojit bezpečnostní opatření s dlouhodobým investičním plánem.

Bezpečnost výrazně ovlivňuje také architektura školy: počet a umístění vstupů, přehlednost zádvěří, možnost přirozeného dohledu, oddělení veřejných a neveřejných částí nebo srozumitelná orientace návštěvníků. Při přípravě změny je třeba prověřit požadavky požární ochrany, evakuace a bezbariérového užívání a současně jejich dopad na běžný provoz. Škola bez podpory zřizovatele často nemůže uskutečnit potřebnou stavební změnu, a zřizovatel bez znalosti provozu zase nemusí správně rozpoznat její praktické důsledky.

3. Od zjištěného problému k funkčnímu opatření

Společný postup nemá začínat výběrem konkrétní technologie. Otázka „Jaký přístupový systém pořídíme?“ následuje až po důležitější otázce „Jaký

BEZPEČNÁ ŠKOLA JAKO SPOLEČNÝ ÚKOL

problém potřebujeme vyřešit?“. Jak tedy postupovat:

a) Společně popsat problém

Nejprve je třeba určit, co se ve škole skutečně děje, koho se problém týká, kdy a kde vzniká a jaká opatření již existují. Vedlejší vstup například není pouze „špatně zabezpečený“. Podstatné je, kdo jej používá, proč zůstává otevřený a zda lze režim změnit bez narušení provozu.

b) Ověřit problém v reálném provozu

Směrnice, půdorys ani vyjádření jediné osoby nemusí poskytnout úplný obraz. Potřebné informace přináší až místní šetření, sledování provozu v různých časech, kontrola skutečně používaných tras a rozhovory se zaměstnanci.

c) Posoudit riziko a určit priority

Ne každý nedostatek vyžaduje okamžitou investici. Je třeba zvažovat pravděpodobnost události, možné následky, počet ohrožených osob, existující ochranu i možnost rychlé organizační nápravy. Stavební změnu lze často spojit s plánovanou rekonstrukcí nebo řešením bezbariérovosti.

d) Zvolit kombinaci opatření

Řešení může spojit změnu režimu, určení odpovědné osoby, úpravu pohybu návštěvníků, značení, školení, technické zabezpečení a stavební úpravu. Zvýšená kontrola vstupu přitom nesmí vytvořit nebezpečné fronty ani zhoršit možnost evakuace.

e) Určit odpovědnost a kontrolu

U každého opatření má být předem určeno, kdo o něm rozhodne, kdo je připraví a financuje, kdo zajistí zavedení a proškolení uživatelů a kdy bude znovu vyhodnoceno.

Shrnuto následovně:

Problém → ověření v provozu → posouzení rizika → návrh řešení → realizace → kontrola.

4. Když opatření neodpovídá provozu školy

Bezpečnostní analýzy ukazují, že slabým místem nebývá jen chybějící technika, ale i nesoulad mezi technickým řešením, pravidly a chováním uživatelů.

V jednom z posuzovaných areálů byly hlavní vstupy kontrolovány, avšak některé brány a vedlejší vstupy zůstávaly během části dne otevřené. Používali je zaměstnanci, dodavatelé i další návštěvníci. Samotné posílení hlavního vstupu proto neřešilo celý systém. Doporučeno bylo sjednotit režim všech přístupových bodů, určit odpovědnost za jejich otevírání a uzamykání a následně doplnit technické prvky podle skutečného způsobu používání areálu.

Druhý analyzovaný objekt byl stavebně členitý, s větším množstvím vstupů a několika provozy. V areálu se prolínala základní a mateřská škola, kuchyně, venkovní plochy a prostory využívané externími osobami. Některá místa nebyla pokryta kamerami, zatímco jinde zařízení neposkytovala využitelný obraz. Návrh řešení proto rozlišoval jednotlivé provozní režimy, odděloval veřejně přístupné trasy od vnitřních částí školy a propojoval úpravu vstupů, orientaci návštěvníků, kamerové pokrytí a budoucí opravy.

Společným poučením je, že opatření neodpovídající provozu a prostoru školy bude buď obcházeno, nebo přesune riziko na jiné místo.

5. Bezpečnost jako průběžně řízený proces

Bezpečnost není stav, který lze jednou dokončit. Mění se počet a věk dětí, personální možnosti, využívání budovy, okolní prostředí i technologie. Nová rizika může přinést pronájem prostor, změna organizace výuky nebo stavební úprava. Spolupráce školy a zřizovatele proto nemá začínat až po incidentu nebo při žádosti o peníze na konkrétní zařízení.

Za odborně vhodné minimum lze považovat společné jednání alespoň jednou ročně. Jeho předmětem mohou být opakující se problémy, stav přijatých opatření, plánované opravy, potřeba školení a cvičení nebo změny v užívání budovy. Výsledkem má být několik priorit, osoby odpovědné za jejich splnění a termín dalšího vyhodnocení.

Bezpečná škola nevzniká množstvím instalovaných technik ani počtem dokumentů. Vzniká tehdy, když vedení školy a zřizovatel dokážou společně rozpoznat skutečný problém, zasadit jej do provozních a prostorových souvislostí a převést jej do přiměřeného, po-

užitelného a dlouhodobě udržitelného opatření.

Pět otázek, na které by měly zaznít konkrétní odpovědi při společném jednání školy a zřizovatele o bezpečnosti objektu či areálu:

- Jaké bezpečnostní problémy se v provozu školy opakují?
- Odpovídají stávající pravidla skutečnému pohybu osob a využívání budovy?
- Která opatření lze zavést organizačně a která vyžadují investici?
- Lze bezpečnostní úpravy spojit s plánovanou opravou nebo rekonstrukcí?
- Kdo odpovídá za realizaci, používání a následnou kontrolu opatření?

Autorka koncepce „Bezpečná škola jako společný úkol vedení školy a zřizovatele“ se profesně zabývá bezpečností škol a školských zařízení. Ve společnosti SECEDUS s.r.o. se věnuje projektování, konzultacím a připomínkování návrhů z pohledu fyzické bezpečnosti, provozních vazeb, dispozičního řešení a stavebně-technických opatření. Při své práci hledá řešení, která odpovídají konkrétní škole, jejímu provozu, charakteru budovy a reálným možnostem školy a zřizovatele.

Použité zdroje a podklady

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, zejména § 29 a § 164.

Minimální standard bezpečnosti v regionálním školství – metodické doporučení, MŠMT, MV, Policie ČR a HZS ČR, 2024, č. j. MSMT-19322/2024-4.

Vyhodnocení ohroženosti měkkého cíle aneb co, kdy, kde a od koho vám hrozí, 2. upravené vydání, Ministerstvo vnitra, 2025.

Základy ochrany měkkých cílů, Ministerstvo vnitra.

Critical Incident Review: Active Shooter at Robb Elementary School, U.S. Department of Justice.

Pupil killed in knife attack at Croatia school, Reuters, 20. 12. 2024.

Tagayeva and Others v. Russia – shrnutí případu útoku na školu v Beslanu, Evropský soud pro lidská práva, 2017.

Interní bezpečnostní analýzy školských objektů zpracované autory článku v letech 2025–2026; použito pouze v anonymizované podobě.

SIGNALIA PALABA

ZÁKLADNÍ KÁMEN MODERNÍCH BEZPEČNOSTNÍCH SYSTÉMŮ

Michal Randa | specialista na oblasti
poplachových systémů

Tento článek skládá hold úspěchům prvního českého výrobce signalizačních a dorozumivacích systémů, slánského podnikatele Jaroslava Jana Pály a jeho továrny PALABA. Značky, která se stala symbolem prvorepublikového průmyslového úspěchu. Text se zaměřuje nejen na revoluční krabicové signalizační soupravy Signalia a systémová řešení domácích telefonů, ale i na poválečné dědictví v podobě legendárních plochých baterií a plechových svítilen.

Symbolem prvorepublikové éry a meziválečného technického rozmachu se stal slánský podnikatel Jaroslav Jan Pála (1882–1963). Nejvýznamnějším činem tohoto obchodníka a technického vizionáře bylo založení a úspěšné provozování podniku Pála a spol., továrna elektrických článků a baterií ve Slaném. Výroba zde byla zahájena 1. září 1919 a při jejím provozu zakladatel plně navázal na své předchozí bohaté zkušenosti z německého Hamburku.

Jan Pála řídil podnik podle nekompromisního motta „Kvalita musí být světová a cena česká“ a tímto, nejen na svou dobu netradičním přístupem spolehlivě vytlačil drahou zahraniční konkurenci. Výroba se postupně rozšiřovala, firma expandovala a v roce 1930 dosáhla historického maxima, když produkovala přes 50 000 baterií denně.

V roce 1932 došlo k rozšíření výroby nejen v sortimentu elektronických výrobků. Přibýly jak radiopřijímače (ruční přenosné i objemnější síťové) a kapesní svítilny, tak také sortiment drogistického zboží. Nejznámějším takovýmto výrobkem byl líhový přípravek zvaný Karmelitka (obdoba světoznámé Francovky). Firma se postupně rozšiřovala o další objekty, na výrobě se podílelo více než 500 kmenových zaměstnanců a roční produkce bateriových článků tehdy překročila hranici 30 milionů kusů.

Adresář Spolku československých inženýrů SIA z roku 1935 uvádí: „Ryze český podnik Pála akc. spol. v Slaném, založený továrníkem Jaroslavem J. Pálou, vyvinul se z malé továrny na články a kapesní baterie, založené těsně po převratu v Slaném, v závod mající dnes

čtyři samostatná oddělení“ – továrnu na suché články a baterie, továrnu na akumulátory, radiotovárnu a továrnu chemickou.

Baterie

Pamětníci druhé poloviny dvacátého století si patrně vybaví plochou 4,5voltovou baterii, nicméně škála meziválečné výroby byla výrazně pestřejší. Na samotném začátku byl standardní sortiment – normální baterie pro kapesní svítilny a válcové články, které se podobaly dnešním tužkovým bateriím.

Nicméně v rámci výše popsané expanze firmy zahrnovala výroba baterií brzy sortiment pro veškeré požadavky trhu:

- články suché, polosuché, mokré sáčkové, nálevné
- baterie pro kapesní svítilny, radiopřijímače, bezpečnostní svítilny, signální zvonky, léčebné aparáty, zesilovače zvuku
- akumulátory pro telefony, radiopřijímače, motocykly, auta, autobusy a traktory

Zcela speciální byly baterie určené pro obor radioamatérský. Slánský výrobní závod byl držitelem celé řady patentem chráněných vynálezů a značek, jako byly například Radio Palaba, Zlatá Palaba a Excelsior Palaba.

„KVALITA MUSÍ BÝT
SVĚTOVÁ A CENA
ČESKÁ.“

Obr. 1: Baterie Signalia Palaba.

1919 / SLANÝ

Obr. 2: Velká válcová dvoučládková baterie (3 V) Sioux Hiawata č. 2023.

PŘES

50 000

BATERIÍ DENNĚ

Výrobní maximum
roku 1930

Signalizační a poplašné systémy – komponenty

Jak již bylo zmíněno v úvodu, vedle slavných baterií vyráběla slánská továrna také ucelený sortiment pro světelnou a zvukovou signalizaci. Patřily sem jak první české domácí telefony, tak také první kompletní poplachový systém, tzv. Signalizační a poplašné zařízení PALABA.

Ačkoli z technického hlediska se jednalo o pouhé propojení jinak samostatně prodávaných výrobků, z obchodního hlediska šlo o geniální marketingový tah – systémové řešení dodávané v jedné lepenkové krabici. Zákazník tak dostal baterii, zvonek, tlačítko, dveřní kontakt, balík izolovaného drátu, montážní skoby a vytištěný návod s ilustračním nákresem a popisem zapojení. Obvykle stačilo jednoduché zaškolení od prodávče přímo na prodejně – jakýsi prvorepublikový ekvivalent dnešního „dne s technikem“. Kupující přišel domů, rozvedl si dvoulinku, propojil komponenty a objekt byl okamžitě chráněn.

O tom, že nešlo pouze o podomní prodej a drobný maloobchodní sortiment, svědčí i vizionářský inzerát v národohospodářském časopisu Český Lloyd z roku 1928, který kladl jasnou otázku: „Kdy přestane vylupování nedobytných pokladen? Až každé skladiště, úřadovna a byt budou chráněny poplašným zvonkovým zařízením Signalia Palaba.“

Kromě cílené inzerce byla jedinečnost firemní úrovně viditelná i v obsahu každoročně aktualizovaných prodejních, na svou dobu také bohatě ilustrovaných katalogů. Bylo zde možné najít nejen informace pro obchodníky – například o doporučených doplňcích pro signální systémy s velmi dlouhým vedením, mnoha zvonky a návěstními světelnými tabulemi.

Zvláštní část katalogu byla věnována instalačním firmám. Kromě návodných textů typu Jak instalovat zvonky doplněných schématy byl kladen důraz na instalace se silnou intenzitou proudu, kterou vyžadovaly průmyslové provozy,

doly, vodárny či sušárny. Pro instalační firmy, ale také domovní správce nabízel katalog specializované měřicí přístroje (kapesní voltmetry a zkoušeče baterií i žárovek).

Řešení Signalia PALABA

Základními prvky takového signalizačního systému byly elektrické zvonky a napájecí baterie.

Vinutí zvonků se vyráběla z vysoce kvalitní elektrolytické mědi. Cívky měly záměrně velký počet závitů, což zvyšovalo jejich ohmický odpor. Tím se dosahovalo minimální spotřeby proudu při zachování velkého výkonu. Výrobce je dodával v provedení bez cimbálu, s plochým ocelovým cimbálem nebo s ocelovým šalmajem. Zvukový signál bylo možno ladit podle potřeby: od tichého bzučáku přes jasný a silný hlas až po velmi pronikavý tón. Všechny modely byly navíc způsobitelné i pro zvonění střídavým proudem transformovaným z domácího osvětlovacího vedení.

Baterie řady Signalia určené pro signalizační systémy na rozdíl od ostatních výkonných baterií nepotřebovaly žádné zvláštní ochranné skříňky. Jejich speciální konstrukce umožňovala zavěšení přímo na stěnu. Dalším oblíbeným praktickým detailem byl také páčkový vypínač proudu na boku baterie, kterým bylo možno systém vypnout v době, kdy zvonku nebylo potřeba (např. v noci či mimo provozní dobu). Výrobce garantoval špičkovou skladnost plných 16 týdnů bez ztráty kapacity. No nekupte to – kdo by odolal.

Instalační potřeby

Ty byly nedílnou součástí signalizačního sortimentu. Jejich nepřekvapivě široký sortiment zahrnoval rozmanitá nástěnná tlačítka (vysoká i nízká, kulatá, čtvercová či hruškovitá, vyráběná z estetického dřeva nebo moderního bakelitu), mechanické dveřní a okenní kontakty (kovové na dřevěném podkladě či smýkací tyčkovité), ale také různé vypínače a přepínače.

Když už jsme se zmínili o tzv. krabicovém balení, je na místě připojit popis základní z nabízených souprav. Souprava s katalogovým označením č. 260 obsahovala zvonkovou baterii Signalia č. 2080, elektromagnetický zvonek č. 805, domovní tlačítko č. 852, 25 metrů izolovaného drátu č. 885 a 10 kgk upevňovacích skobek č. 886. Cena této kompletní sady činila 38,50 Kč.

V přiloženém návodu byla kromě jiného poznámka výrobce k dimenzování baterií, ze které vyplývalo, že základní baterie č. 2080 plně dostačovala pro vedení do vzdálenosti 50 metrů a dokázala napájet maximálně tři zvonky.

Použití signalizačního systému

Signál se uváděl do pohybu buď vědomým stisknutím robustního zvonkového tlačítka u dveří, nebo automaticky pomocí mechanického dveřního kontaktu. Tento nenápadný podlouhlý spínač s odpruženým kovovým jazýčkem se s využitím instalační podložky montoval přímo na dveřní zárubeň. Jakmile zloděj otevřel dveře, jazýček se uvolnil, uzavřel elektrický obvod a poslal proud do zvonku s mechanickým přerušovačem (Neefovým kládívkem). Výsledkem bylo hlasité drnění kónického zvonu, které okamžitě zalarmovalo domovníka nebo vrátného.

Nejpodrobnější popis poplašného zvonkového systému přineslo odborné periodikum Bezpečnostní služba v roce 1931. V reportáži z tehdejší moderní bankovní instituce autor uvádí, že trezorové místnosti jsou zde zabezpečeny slaboproudým poplašným zvonkovým samočinným zařízením. To je instalováno skrytě na citlivá místa – na dveře, okna, samotnou pokladnu (trezor), a dokonce i pod podlahu. Výhodou je prý i to, že signalizační zvonek může být od chráněných dveří vzdálen libovolně daleko. Článek byl uzavřen strategickou poznámkou, že z bezpečnostních důvodů nelze veřejně prozradit všechny technické tajnosti a fínsy tohoto systému.

Obr. 3: Elektrický zvonek č. 806.

Obr. 4: Baterie Signalia Palaba č. 2080.

Obr. 5: Zvonková signalizační souprava Signalia Palaba č. 260.

Domácí telefonní zařízení – plnohodnotný komunikační nástroj

Domácí telefonní zařízení bylo v období prvorepublikového Československa na rozdíl od poplachových systémů výrazně rozšířenější. Bylo to dáno především skutečností, že v mnoha ohledech bylo ještě důležitější a účelnější než pouhý zvonek. Umožňovalo obchodníkům okamžité dorozumívání z kanceláře se skladištěm ve vzdálené části budovy, s účtárnou, jiným oddělením nebo přímo s privátním bytem.

Telefonní aparáty značky Palaba

Vynikaly bytelnou konstrukcí a mimořádnou hospodárností. Celý systém byl navržen tak, že pro mikrofonní i zvonkový okruh plně vystačil s obyčejnou standardní baterií pro kapesní svítilnu. Protože se jednalo o aparáty určené výhradně pro vnitřní domovní styk, vypustili konstruktéři složité indukční cívky, a i bez nich se dalo čistě a srozumitelně hovořit na vzdálenost více než 100 metrů.

V obchodně-technických materiálech výrobce důrazně doporučoval, aby se při vedení přes dvory, zahrady či volná prostranství používal výhradně kvalitní, silně izolovaný drát. V případě natažení holých, neizolovaných vodičů bylo nutné vedení doplnit o porcelánové izolatory a rolničky.

Základem nabídky byla souprava dvou telefonů vyrobených z masivní umělé izolační hmoty (bakelitu), která spoleh-

livě propojila dvě stanice až na vzdálenost 200 metrů. U tohoto systému byly napájecí baterie (vysoce stabilní model EXCELSIOR) umístěny přímo v útroběch jednotlivých aparátů. Pro alternativní způsoby zapojení dodávala firma soupravu se společnou bateriovou skříňkou pro oba telefony a bzučákem v jednom pouzdře. Pro provozy s přístupem k elektrické síti byl k dispozici samostatný zvonkový transformátor sloužící k připojení na tehdejší střídavý proud o napětí 220 V nebo 110 V.

Poválečné období

Po druhé světové válce, politických změnách a znárodnění průmyslu došlo na základech původní továrny „Pála a spol.“, továrna elektrických článků a baterií ve Slaném“ ke zřízení národního podniku, ze kterého později vznikl známý státní podnik Bateria Slaný. Výroba nicméně pokračovala pod světoznámým logem Palaba (světlo a kůň), které si starší generace pamětníků dodnes spojuje především s plochými bateriemi a spolehlivými kovovými svítilnami. Přímým novodobým nástupcem tohoto výrobního programu je současná společnost Bateria Slaný CZ s.r.o.

I když se na prvorepublikovou řadu Signalia ve druhé polovině 20. století postupně zapomnělo, její nástupci provázeli Čechoslováky každodenním životem. Jednalo se o kapesní svítilny, po kterých byla kvůli častým poválečným výpadkům elektrické sítě enormní poptávka. Vlajkovou lodí slánského

podniku se tak stala klasická plochá baterie (standardizovaná pod označením 3R12 s napětím 4,5 V). Ta se díky svému plochému tvaru ideálně hodila do plechových kapesních svítilen, jež si lidé upevňovali pomocí koženého poutka na knoflík kabátu.

Konstrukce baterie Signalia Palaba

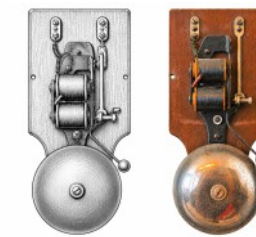
Znamenala ve své době skutečný převrat ve slaboproudé signální technice. Výhodné uspořádání a kompaktní rozměry suchého článku dovozovaly umístit baterii těsně vedle samotného zvonku. To mělo obrovské přednosti proti starším metodám z přelomu 19. a 20. století. Tehdejší systémy totiž jako zdroj proudu využívaly výhradně velké, těžké a nevhledné mokré (tekutinové) články, které musely být kvůli riziku rozlití a zápachu schovávané daleko ve sklepích či komorách.

Při pohledu na dochované dobové technické nákresy a schémata dodnes překvapuje tehdejší řemeslná čistota a promyšlenost. Celý systém fungoval jako dokonale uzavřený, autonomní a bezpečný. Spolehlivý galvanický článek ze Slaného zajišťoval, že zvony a poplachu fungovaly spolehlivě i při výpadcích tehdy ještě nespolehlivé elektrické sítě.

Závěrem

Ačkoli se z dnešního pohledu jednalo o velmi jednoduché systémy, ve své době šlo o špičku na trhu. Současné moderní poplachové a zabezpečovací systémy (PZTS) a komunikační systémy budov (BIS - Building Intercom Systems) v bytových domech dělají totiž v jádru přesně totéž – pouze baterii nahradil zálohovaný napájecí zdroj, drnčící zvonek digitální sběrnice a mechanický kontakt miniaturní magnetické čidlo nebo prostorový detektor.

REKONSTRUKCE A SKUTEČNÝ ZVONEK

Obrázek č. 10: Zdroj: archiv autora.

Obr. č. 10: Srovnání vizualizace elektrického zvonku z 30. let 20. století (model s ocelovým plochým cimbálem o průměru 6 cm), vytvořené generativní AI ChatGPT jako ilustrační rekonstrukce dle volného zadání s fotografií zvonku následně zakoupeného. Ze sortimentu podniku Pála a spol., továrna elektrických článků a baterií ve Slaném, je nejbližší výrobek s objednávacím číslem 806.

ILUSTRAČNÍ FOTOGRAFIE

Obr. č. 1–9: Výrobky podniku Pála a spol., továrna elektrických článků a baterií ve Slaném v úpravě AI. Jedná se tedy o vizualizace vytvořené generativní AI ChatGPT (včetně drobných chyb) jako ilustrační rekonstrukce dle ilustrací z dochovaných dobových katalogů. Zdroj podkladů pro vizualizace: katalogy „Palaba baterie svítilny doplňky“ z 30. let 20. století – sbírka Jiřího Popoviče. Děkuji za vstřícnost a za ochotu. Poděkování za zprostředkování podkladů ze sbírek patří také Vlastivědnému muzeu ve Slaném.

LITERATURA

Palaba baterie svítilny doplňky – katalogy z 30. let 20. století – sbírka Jiřího Popoviče

Elektrina a její upotřebení – kniha; autor: Leandr Václav; nakladatel: I. L. Kober; rok vydání 1903. Zdroj: archiv autora.

Adresář Spolku československých inženýrů SIA; autor: Spolek československých inženýrů; nakladatel: Spolek československých inženýrů; rok vydání 1935. Zdroj: Knihovna Eduarda Petišky.

Bezpečnostní služba – časopis; autor: Spolek československých inženýrů; nakladatel: Otakar Vaněk; tisk: Ministerstvo národní obrany; rok vydání 1931. Zdroj: Muzeum Policie ČR.

Český Lloyd – časopis národohospodářský; autor: Spolek maloobchodníků z Čech, Moravy a Slezska; nakladatel: Leopold Schulz; rok vydání 1928. Zdroj: Knihovna Eduarda Petišky.

INZERCE

NEJLEPŠÍ PORTÁLY O STAVEBNICTVÍ

➤ články ➤ bannerová reklama ➤ videoreportáže
➤ rozhovory ➤ podcasty

TZB-info je největší stavební portál v ČR a SR.

Obor Bezpečnost na portálu TZB-info přináší informace pro obyvatele, provozovatele budovy, vlastníky nebo nájemníky.

Tipy a rady k návrhu, realizaci a provozu řešení a technologií pro ochranu osob a majetku.

www.tzb-info.cz

Obr. č. 6: Domácí telefon č. 497, model s vestavěnou napájecí baterií.

Obr. č. 8: Závěsné pouzdro smaltované s čoučkou, plochá tříčlávková napájecí baterie (4,5 V).

Obr. č. 7: Zvonkový transformátor č. 224.

Obr. č. 9: Voltmetr systém Deprez d'Arsonval.

MIGRACE A BEZPEČNOST

HLAVNÍ VÝZVY A JEJICH ŘEŠENÍ

2. DÍL

PhDr. Mgr. Dávid Dömény,
MBA, DBA, LL.M.

Migrace může být vnímána dle Barnarda et al. (2019) jako hrozba bezpečnosti z několika úhlů pohledu. Jedním z nejčastěji zmiňovaných rizik je potenciální příliv teroristů a kriminálních živlů mezi legálními a nelegálními migranty.

Tento argument se často objevuje v politických debatách a veřejných diskusích, přičemž některé země implementují v reakci na tuto hrozbu přísnější imigrační politiky a bezpečnostní kontroly. Statisticky je však takový scénář méně častý, než se běžně předpokládá, a většina migrantů přichází s cílem zlepšit své životní podmínky a uniknout konfliktům nebo chudobě. Trend bezpečnosti a nutnost přísnější posuzovat bezpečnostní aspekty migrace se projevil v posledních volbách například ve Francii či Itálii a lze předpokládat, že politický posun se postupně významněji projeví také v Německu.

Dalším bezpečnostním rizikem spojeným s migrací je podle Barnarda et al. (2019) možnost růstu sociálního napětí a konfliktů mezi migranty a domácími obyvatelstvem. Masivní příliv migrantů může vést k soutěži o pracovní místa, bydlení a sociální služby, což může vyvolat nespokojenost a xenofobní reakce u domácí populace. Toto napětí může eskalovat do násilných střetů a destabilizovat komunitu. Proto je klíčové, aby vlády a společnosti pracovaly na in-

tegraci migrantů a posilování sociální soudržnosti. Tyto bezpečnostní aspekty se již v některých zemích projevují a přinášejí s sebou množství bezpečnostních incidentů.

Ekonomická rizika migrace zahrnují jak výzvy, tak příležitosti. Na jedné straně může příliv levné pracovní síly vést k tlaku na mzdy a zvýšení nezaměstnanosti mezi méně kvalifikovanými domácími pracovníky. Na druhé straně mohou migranti přispět k ekonomickému růstu, naplnění pracovních míst, která by jinak zůstala neobsazena, a podpořit inovace a kulturní rozmanitost.

Další významnou hrozbou je podle Nagurneyové (2021) potenciální zátěž na sociální služby a infrastrukturu. Vysoký počet migrantů může překročit kapacity škol, zdravotnických zařízení a veřejné dopravy, což může vést ke zhoršení kvality těchto služeb pro všechny obyvatele. Řešení těchto výzev vyžaduje strategické plánování a investice do infrastruktury a veřejných služeb.

Navzdory rizikům může však migrace přinést mnoho pozitivních dopadů. Migranti často přinášejí nové dovednosti, znalosti a pracovní etiku, což může být pro přijímající země obrovským přínosem. Mnohé ekonomiky, zejména v rozvinutých zemích, závisí na práci migrantů v různých sekto-

rech, včetně zdravotnictví, stavebnictví a zemědělství.

Abychom minimalizovali rizika a maximalizovali přínosy migrace, je nezbytné implementovat vyvážené a spravedlivé migrační politiky. To zahrnuje efektivní bezpečnostní kontroly, ale také podporu integrace migrantů, boj proti diskriminaci a rasismu a vytváření příležitostí pro vzdělávání a zaměstnání. Pro řešení globálních migračních výzev a zajištění, že migrace bude přínosem pro všechny zúčastněné strany, je klíčová rovněž mezinárodní spolupráce.

Souhrnně lze konstatovat, že migrace je složitý a mnohovrstevnatý fenomén, který vyžaduje nutnost komplexního řízení a politickou odvahu přijmout i nepopulární opatření. Správně řízená migrace může přispět k hospodářskému růstu, kulturnímu obohacení a posílení mezinárodní solidarity, zatímco ignorování či špatné řízení migračních toků může vést k vážným bezpečnostním a sociálním problémům.

Migrace souvisí s uplatňováním lidských práv a jejich respektováním. Jak zdůrazňuje Dastrup (2022), mnoho migrantů čelí na své cestě značným překážkám a nebezpečím, včetně obchodování s lidmi, vykořisťování a násilí. Nelegální migrace často vede k situacím, kdy migranti nemají přístup k základním právům

a službám, což zvyšuje jejich zranitelnost. Ochrana lidských práv migrantů je důležitá ve všech aspektech, a to jak v zemích původu, během tranzitu, tak i v zemích cílových. Zásadní roli v poskytování podpory a obhajobu práv migrantů hrají mezinárodní organizace, jako je OSN a nevládní organizace.

V souvislosti s migrací je také důležité zvážit roli globální spolupráce. Žádná země nemůže efektivně čelit migračním výzvám samostatně. Mezinárodní spolupráce je rozhodná pro sdílení informací, osvědčených postupů a zdrojů. Globální kompakty pro migraci a uprchlíky přijaté OSN představují důležité kroky k vytvoření rámce pro řízení migrace na mezinárodní úrovni. Tyto iniciativy usilují o posílení práv migrantů, podporu legálních migračních cest a zlepšení podmínek v zemích původu.

Nelegální migrace podle Dastrup (2022) představuje pro země Evropské unie komplexní a mnohovrstevnou výzvu. Jedná se o fenomén, který ovlivňuje jak bezpečnostní, tak sociální a ekonomické aspekty života v EU. Nelegální migrace v zemích EU představuje složitý a komplexní problém, který ovlivňuje bezpečnost, sociální soudržnost a ekonomickou stabilitu regionu.

Tento fenomén je často organizován kriminálními sítěmi, které se specializují na pašování lidí a mohou rozšířit své aktivity na obchod s drogami, zbraněmi nebo doklady. Tyto kriminální aktivity představují významnou bezpečnostní hrozbu pro bezpečnost v EU. Nelegální migranti mohou být navíc zneužíváni extremistickými organizacemi k verbování do teroristických aktivit, což zvyšuje riziko teroristických útoků na evropském území.

Dalším důsledkem nelegální migrace je růst sociálního a politického napětí. Přítomnost velkého počtu nelegálních migrantů v ekonomicky znevýhodněných oblastech může vyvolávat konflikty a vést k polarizaci společnosti. Politické strany často využívají téma migrace k získání podpory, což může přispívat k nárůstu extremistických proudů. Toto se již prakticky projevilo ve volbách v několika posledních letech v některých zemích EU.

Nezanedbatelná jsou zdravotní rizika spojená s nelegální migrací, jak vymezuje Barnard et al. (2019). Zahrnují šíření infekčních nemocí, zejména pokud migranti přicházejí ze zemí s nízkým standardem zdravotní péče. Absence zdravotní dokumentace a omezený přístup k lékařské péči tuto situaci dále zhoršují.

Na druhou stranu přináší nelegální migrace i určité pozitivní příleži-

tosti. Migranti mohou pomoci řešit demografické problémy, jako je stárnutí populace a nedostatek pracovních sil v některých sektorech. Jejich přítomnost může podpořit ekonomický růst a inovace, pokud se integrují do pracovního trhu a podnikatelského prostředí. Kulturní diverzita, kterou migranti přinášejí, může obohacovat společnost, zvyšovat kreativitu a podporovat vzájemné porozumění a toleranci mezi různými kulturami. Řešení migračních výzev může rovněž posílit mezinárodní spolupráci, neboť společné migrační politiky a sdílení zdrojů mohou zlepšit vztahy mezi zeměmi EU a dalšími státy. Tím se může zvýšit celková bezpečnost a stabilita států.

Nelegální migrace tedy představuje komplexní výzvu, která vyžaduje pečlivě vyvážený přístup, zahrnující ochranu bezpečnosti a zároveň využití ekonomických a kulturních přínosů, aby se dosáhlo efektivního řízení migrace a posílení stability a prosperity v zemích EU. K tomu, aby bylo možné naplnit uvedené příležitosti prakticky, je potřebné zvládnout kvalitně integraci migrujících osob, což se však zatím v dotčených zemích dostatečně nedaří.

Proces migrace má významný dopad na fyzický a duševní zdravotní stav lidí, jak uvádí Kritzman (2016). Zejména imigranti bez dokladů (především nově přichodí v období 2015–2021) představují obzvlášť zranitelnou skupinu kvůli životním podmínkám, ze kterých přicházejí, včetně nedostatku ekonomických zdrojů a přelidnění. Pro tyto nelegální migranty je navíc problematický přístup ke zdravotní péči, vesměs z důvodu nedostatku bezplatných a dostupných zdravotních služeb, a proto je často omezen na nouzové situace.

Uvedme si některé postřehy ze Španělska. Migrační toky i migrační politiky ve Španělsku ovlivnila výrazně pandemie COVID-19. Například v Andalusii zůstal přístup nelegálních přistěhovalců k veřejné zdravotní péči bezplatný i během krizového období pandemie COVID-19, což nebylo ve stejném rozsahu reálnizováno v jiných španělských regionech, kde to vzbuzovalo negativní reakce. Ukázalo se tedy jako nezbytné sjednocení přístupu k migrujícím osobám v jednotlivých regionech Španělska.

Zvýšená pozornost byla věnována zdravotním aspektům migrujících osob i kvůli riziku přenosu jiných vážných onemocnění do španělské populace.

Restriktivní opatření pro migrující osoby přijatá v době pandemie COVID-19 v rámci mezinárodní migrace jsou však postupně omezována a rušena. Španělská vláda a instituce pochopily, že může krátkodobě formovat azylové trendy. Doporučuje se harmonizovat rozdílné a diskriminační postupy azylových řízení na různých hranicích, aby byla zajištěna rovná práva všech migrujících osob.

S podporou EU může Španělsko již nyní podniknout kroky ke zlepšení azylového řízení a posílení kapacit pro úspěšné zvládnání migračních toků. Tato situace a bezpečnostní hrozba se mohla následně projevit ve formulaci a nastavení bezpečnostních opatření.

Pro rozvoj migračních politik a řešení migračních toků lze uvést následující doporučení:

- Zajištění přístupu k základním právům – kontinuálně pracovat na zajištění přístupu žadatelů o azyl k mezinárodní ochraně, zdravotní péči a dalším základním právům.

- Zvýšení kapacity Úřadu pro azyl a uprchlíky (OAR) – zvýšit kapacitu OAR, aby se zkrátila doba vyřizování žádostí v souladu s evropskými směrnici.

- Posílení národního ubytovacího a integračního systému – investovat do výstavby dalších ubytovacích kapacit pro migrující osoby, dotovat zařízení provozovaná nevládními organizacemi a zlepšovat podmínky pro sociální a ekonomickou integraci.

- Zlepšení podmínek v centrech prvního příjmu – zlepšit a zefektivnit podmínky v centrech prvního příjmu, zejména navýšit kapacity zdravotních a sociálních služeb a poskytování informací pro migrující osoby.

- Ochrana zranitelných žadatelů o azyl – zavést lepší postupy pro identifikaci a zajištění osob se zvláštními potřebami, včetně obětí obchodování s lidmi, žen a nezletilých osob bez doprovodu. Spolupracovat s občanskými společnostmi na boji proti xenofobii a diskriminaci.

- Rovné zacházení podle práva EU v jednotlivých zemích EU – zajistit, aby úřady zacházely se všemi migranty a žadateli o azyl v souladu s vnitrostátním, unijním a mezinárodním právem, bez ohledu na jejich státní příslušnost nebo místo příjezdu; vyhnout se svévolnému zadržování či hromadnému vyhošťování, jež porušují lidská práva.

- Zamezení změnám ohrožujícím práva žadatelů o azyl – vyhnout se změnám vnitrostátního azylového práva, které by ohrozily práva žadatelů o azyl; restriktivnější politika může problémy zhoršit, nicméně ak-

tuální vývoj španělského migračního práva je pozitivní.

Dodržování těchto doporučení může přispět k lepšímu zvládnání migračních toků a ochraně práv migrujících osob a do určité míry i snížit následná bezpečnostní rizika a problémy plynoucí z nelegální migrace.

Pandemie COVID-19 nejenže ovlivnila migrační toky, ale také podnítila revizi a úpravy migračních politik. S ohledem na to, že restriktivní opatření byla postupně zmírňována, bylo jasné, že krátkodobé i dlouhodobé azylové trendy se musely přizpůsobit novým výzvám. Vlády jednotlivých zemích EU si uvědomily nutnost harmonizace různých rodových, často diskriminačních postupů v azylových řízeních, aby byla zajištěna rovná práva všech migrujících osob. Tato harmonizace by měla být podpořena i na úrovni EU, což by umožnilo dotčeným zemím EU podniknout konkrétní kroky ke zlepšení azylového systému a zvýšení jeho kapacity, aby byly schopny efektivně reagovat na rostoucí migrační toky.

Migrace je každopádně jedním z nejvýznamnějších fenoménů současného světa. Lidé se přesouvají z jednoho místa na druhé z různých důvodů, včetně ekonomických, politických, environmentálních a sociálních. Tento proces má konkrétní dopady na světové uspořádání a lidskou společnost a vyvolává jak pozitivní, tak negativní důsledky.

K migračním tokům stále častěji přispívají i klimatické změny a ekologické katastrofy, protože lidé jsou nuceni opustit své domovy kvůli ztrátě živobytí, stoupající hladině moří nebo extrémním povětrnostním podmínkám. Tento jev, známý jako „klimatická migrace“, vyžaduje zvláštní pozornost, neboť se očekává, že počet klimatických migrantů bude v budoucnosti růst. Pro zvládnutí těchto výzev je nezbytné integrovat do migračních politik environmentální aspekty a zajistit, aby postižené komunity měly přístup k adaptaci a mitigaci (zmírňování) klimatických změn.

Je též důležité věnovat pozornost vzdělávání a osvětě. Migrace často vyvolává strach a nejistotu mezi majoritním obyvatelstvem, což může být podpořeno dezinformacemi a negativními stereotypy. K lepšímu pochopení migračních jevů, podpoře tolerance a integrace migrantů do majoritní společnosti mohou přispět vzdělávací kampaně a informovanost.

Nesporným faktorem pro úspěšné zvládnutí migrace je integrace. Zahnuje nejen poskytnutí přístupu k trhu práce a vzdělání, ale také podporu kulturní výměny a vzájemného porozumění. Programy zaměřené na

jazykové vzdělávání, profesní rekvalifikaci a sociální zapojení mohou výrazně přispět k úspěšné integraci migrantů a ke snížení rizika sociálních konfliktů. Obecně je potřebné se zaměřit na řešení kořenových příčin migrace.

Závěrem lze shrnout, že migrace je mnohohrstevnatý jev s širokým spektrem dopadů na bezpečnost, ekonomiku, lidská práva a životní prostředí.

Je zřejmé, že hlavními faktory, které nutí lidi opouštět jejich domovy, jsou konflikty, chudoba, nedostatek příležitostí a porušování lidských práv. Proto mohou pomoci snížit migrační tlaky a umožnit lidem žít důstojný život v jejich původních komunitách rovněž investice do mírových procesů, udržitelného rozvoje a posilování lidských práv v zemích původu.

Efektivní řízení migrace vyžaduje komplexní přístup, který zahrnuje spolupráci na místní, národní i mezinárodní úrovni. Pouze tímto způsobem bude možno zajistit, že migrace bude pro všechny zúčastněné strany přínosem a že rizika a hrozby, které s sebou tento fenomén přináší, budou efektivně minimalizována.

SEZNAM ODBORNÝCH ZDROJŮ

World Migration Report 2022 [online]. Mezinárodní organizace pro migraci: IOM, 2022. Dostupné z: <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2022>

Agenda udržitelného rozvoje do roku 2030 [online]. Organizace spojených národů: OSN, 2015. Dostupné z: https://www.dataapi.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/agenda-2030_cz_final_1.pdf, dostupný v elektronické podobě.

Kubišta, Václav a kolektiv. Mezinárodní obchod a migrace. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2017. ISBN 978-80-7380-655-2, s. 43–51.

Withol, Catherine. Atlas migrace. Praha: Linnea, 2020. ISBN 9788075086273.

Pitrová, Lenka a kolektiv. Aktuální právní aspekty migrace. Praha: Nakladatelství Leges, 2016. ISBN 978-80-7502-162-5, s. 27–42.

Palát, Milan. Mezinárodní migrace a ekonomika v Evropské unii: vývoj, determinanty, politika a trendy. Ostrava: Key Publishing, 2015. ISBN 978-80-7418-230-3, s. 10–25.

Guerrero, Fernando. Migration Law in Spain. Kluwer Law International BV: Nizozemí, 2019. ISBN 978-94-035-0811-5.

Mulder, Clara H.; Palomares-Linares, Isabel; Vidal, Sergi. Internal Migration, Living Close to Family, and Individual Labour Market Outcomes in Spain. [Online] Comparative Population Studies, 2022. DOI: <https://doi.org/10.14482/dere.51.320.6>.

Cabieses, Báltica; Gálvez, Piedad; Ajraz, Nassim. International migration and health: the contribution of migration social theories to public health decisions. [Online] Revista Peruana de Medicina Experimental Y Salud Pública, 2018. DOI: <https://doi.org/10.17843/RPMESP.2018.352.3102>.

Oso, Laura; Lopez-Sala, Ana; Munoz-Comet, Jacobo. Migration policies, participation and the political construction

of migration in Spain. [Online] Migraciones, 2021. DOI: <https://doi.org/10.14422/MIG.151Y2021.001>, s. 1–29.

Neubecker, Nina; Smolka, Marcel; Steinbacher, Anne. Wiley. Networks and selection in international migration to Spain. [Online] Economic Inquiry, 2017. DOI: <https://doi.org/10.1111/ECIN.12427>, s.1265–1275.

Mihi-Ramirez, Antonio. EBER. Trends in the International Academic Migration: A Case of Spain. [Online] Entrepreneurial Business and Economics Review, 2016. DOI: <https://doi.org/10.15678/EBER.2016.040108>.

Kritzman-Amir, Tally. International migration law in the current legal and political reality: review of research handbook on international law and migration. [Online] Israel Law Review, 2016. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0021223715000242>, dostupné v elektronické podobě po přihlášení do systému odborných článků.

Vives, Luna; Vazquez Silva, Iria. Taylor and Francis Group. Senegalese migration to Spain: transnational mothering practices. [Online] Ethnic and Migration Studies, 2017. DOI: <https://doi.org/10.1080/1369183X.2016.1186531>, s. 495–512.

Barnard, Helena; Deeds, David; Mudambi, Ram; Vaaler, Paul M. Palgrave Macm. Migrants, migration policies, and international business research: Current trends and new directions. [Online] Journal of International Business Policy, 2019. DOI: <https://doi.org/10.1057/S42214-019-00045-6>, s. 275–288.

Lundstrom, Catrin. Creating 'international communities' in southern Spain: Self-segregation and 'institutional whiteness' in Swedish lifestyle migration. [Online] European Journal of Cultural Studies, 2019. DOI: <https://doi.org/10.1177/1367549418761793>, dostupné v elektronické podobě po přihlášení do systému odborných článků.

Jubany, Olga. Taylor and Francis Group. International migration into Europe: from subjects to objects. [Online] Ethnic and Racial Studies, 2016. DOI: <https://doi.org/10.1080/01419870.2016.1190853>, dostupné v elektronické podobě po přihlášení do systému odborných článků.

Nagurney, Anna; Daniele, Patrizia. International human migration networks under regulations. [Online] European Journal of Operational Research, 2021. DOI: <https://doi.org/10.1016/J.EJOR.2020.04.008>, s. 894–905.

Rabatský proces [online]. Afrika: EU, 2015 Dostupné z: <https://www.rabat-process.org/en/about>, zdroj je dostupný v elektronické podobě, a to i se všemi aktuálními informacemi.

Chartúmský proces [online]. Afrika: EU, 2015 Dostupné z: <https://www.khartoumprocess.net/>, zdroj je dostupný v elektronické podobě, a to i se všemi aktuálními informacemi.

Dastrup, Adam. Introduction to Human Geography [online]. 2022. Creative Commons Attribution 4.0 International License. Dostupné z: <https://humangeography.pressbooks.com/front-matter/introduction/>, kniha a její jednotlivé kapitoly jsou dostupné v elektronické podobě.

Úmluva o právním postavení uprchlíků [online]. UNHCR: UNHCR, 2016. Dostupné z: https://www.unhcr.org/cz/wp-content/uploads/sites/20/2016/12/Umluva_1951_a_Protokol_1967.pdf, dokument je v elektronické podobě.

VIVEST POWERBEAT P3 SKUTEČNĚ KAPESNÍ AED PRO MOBILNÍ ZÁSAHOVÉ TÝMY

Jiří Feix | JFX Tactical

Včasné použití automatizovaného externího defibrilátoru (AED) patří mezi klíčové faktory při poskytování první pomoci při náhlé zástavě oběhu. Přestože jsou dnes AED běžnou součástí vybavení veřejných institucí, sportovišť, firem nebo vozidel integrovaného záchranného systému, při některých typech zásahů zůstává problémem jejich dostupnost, a především možnost mít defibrilátor skutečně přímo u zasahujícího člověka.

Právě na tuto potřebu reaguje ViVest PowerBeat P3, mimořádně kompaktní poloautomatický externí defibrilátor. Přístroj s rozměry pouhých 15 × 8,6 × 5,3 cm a hmotností přibližně 0,7 kg včetně baterie patří mezi nejmenší AED své kategorie.

Do České republiky přístroj dováží a na českém trhu nabízí společnost BEXAMED. Praktické využití a možnosti nasazení PowerBeat P3 v prostředí první pomoci a zášahových týmů představuje a doporučuje JFX Tactical.

Malé rozměry jako zásadní výhoda

Podle JFX Tactical spočívá jeden z největších potenciálů tohoto AED právě v jeho kompaktních rozměrech v kombinaci s vysokou odolností.

Klasický AED je zpravidla umístěn na předem určeném stanovišti. PowerBeat P3 však umožňuje jít opačnou cestou – mít defibrilátor přímo u člověka, který může být první na místě události. Díky nízké hmotnosti a malým rozměrům lze přístroj nosit například ve zdravotnickém batohu, služební brašně, zášahové výbavě nebo jej umístit do služebního či zášahového vozidla.

Právě zde vidí JFX Tactical výrazný potenciál především pro Policii České republiky, městskou a obecní policii, hasičské jednotky, armádu, first respondery a další zášahové týmy.

Při těchto typech činnosti nemusí být rozhodující pouze dostupnost AED, ale také otázka, zda jej má zasahující tým skutečně s sebou a zda jej dokáže rychle použít.

Jednoduchost a rychlost použití

ViVest PowerBeat P3 je poloautomatický AED. Po zapnutí přístroj prostřednictvím hlasových a světelných pokynů provází zachránce jednotlivými kroky zásahu. Po nalepení elektrod přístroj vyhodnotí srdeční rytmus a v případě indikace výboje vyzve zachránce k jeho podání.

Přístroj nabízí 150 J bifázický výboj pro dospělé a samostatný dětský režim s energií 50 J. Výhodou jsou univerzální elektrody, které lze použít pro dospělé i děti. Není tak nutné nosit samostatnou sadu dětských elektrod.

Pro použití v náročnějších podmínkách je důležitá také odolnost. PowerBeat P3 disponuje krytím IP65 a je konstruován tak, aby odolal pádu z výšky až 1,5 metru na tvrdý povrch.

Dvě varianty a dvě možnosti napájení

PowerBeat P3 je na trhu dostupný ve dvou základních variantách přístroje a podle zvolené konfigurace také s různými možnostmi konektivity.

U baterie lze volit mezi:

- nenabíjecí baterií LiMnO₂, která umožňuje minimálně 130 výbojů při energii 150 J,
- dobíjecí baterií Li-ion, která umožňuje minimálně 250 výbojů při energii 150 J.

Pro profesionální týmy, které přístroj pravidelně používají a kontrolují, může být zajímavou volbou dobíjecí varianta. Pro dlouhodobě uložené vybavení, kde je prioritou připravenost bez nutnosti pravidelného dobíjení, může být vhodnější baterie nenabíjecí.

Součástí nabídky je také ochranné pouzdro, které umožňuje bezpečné přenášení a ochranu přístroje při každodenním používání.

Zajímavý poměr rozměrů, odolnosti a ceny

Dalším faktorem, který může rozhodovat při pořizování většího počtu AED do služební nebo zášahové výbavy, je pořizovací cena.

Na českém trhu se ViVest PowerBeat P3 pohybuje pod hranicí 40 000 Kč, což v kombinaci s jeho rozměry, nízkou hmotností a odolností vytváří zajímavou variantu pro organizace, které potřebují vybavit větší počet vozidel, týmů nebo jednotlivých pracovníků.

Právě možnost vybavit AED nikoliv pouze jedno centrální stanoviště, ale například každé zášahové vozidlo nebo konkrétního člena týmu, může výrazně změnit způsob, jakým je defibrilátor v terénu využíván.

Doporučení JFX Tactical

JFX Tactical vnímá ViVest PowerBeat P3 především jako AED určený pro mobilní použití.

MOBILNÍ PRVNÍ POMOC

0,7 KG

VČETNĚ BATERIE

IP65

KRYTÍ PŘÍSTROJE

PŘÍSTROJ A PŘÍSLUŠENSTVÍ

KDE ZÍSKAT VÍCE INFORMACÍ

BEXAMED

Dovozce a prodejce ViVest PowerBeat P3 v České republice

www.bexamed.cz

JFX Tactical

Představení produktu, doporučení pro praktické použití, zaškolení a individuální řešení výbavy

MĚSTO JAKO AGENT Q

Pavel Bacík

Správa informačních technologií města Plzně

JAK VZNIKÁ PLZEŇSKÝ BEZPEČNOSTNÍ EKOSYSTÉM

Drony SIT v terénu. Foto: SITMP

Když jsme v Plzni hledali, jak jednoduše popsat vztah mezi bezpečnostními složkami a městem s jeho technologickým zázemím, napadl nás možná trochu nečekaný přírůstek – James Bond a Agent Q.

Když James Bond vyráží do akce, pozornost patří jemu. On vstupuje do nebezpečí, rozhoduje a nese odpovědnost. Jenže jeho náskok často vzniká ještě předtím, než mise vůbec začne – v laboratoři Agentu Q. Sympatického technologa, který do přestřelky nepůjde, ale dokáže pochopit problém, upravit nástroj, propojit technologie a dát Bondovi výhodu, kterou by sám neměl.

Moderní bezpečnost měst začíná fungovat podobně. V první linii stojí policisté, hasiči, zdravotníci záchranáři a strážníci. Oni jsou „bondové“ městské bezpečnosti. Zasahují, rozhodují a nesou odpovědnost. Jejich schopnost uspět ale stále více závisí také na tom, co stojí za nimi – na datech, kamerách, senzorech, dronech, mapových podkladech, aplikacích, komunikační infrastruktuře, a především na lidech, kteří to všechno dokážou propojit s konkrétním problémem.

A právě tady začíná plzeňský příběh. Během let se v Plzni vytvořilo prostředí, které lze označit jako Plzeňský bezpečnostní ekosystém. Nevzniklo jedním rozhodnutím ani podle jednoho strategického dokumentu. Rostlo postupně – z konkrétních problémů, rizikových fotbalových utkání, společ-

ných cvičení, ostrých zásahů, technologických experimentů, osobních vztahů, povedených projektů i slepých cest. Podobné instituce mají samozřejmě i jiná města. Plzeňská zvláštnost proto nespočívá v tom, kdo sedí u stolu – ale v tom, co se podařilo vytěžit ze získaných zkušeností.

MĚSTO UŽ NENÍ JEN KULISOU BEZPEČNOSTI

Plzeň má pro podobný model specifické podmínky. Je čtvrtým největším městem České republiky a přirozeným centrem západních Čech. Koncentruje velké průmyslové areály, významnou dopravní infrastrukturu, nemocniční a univerzitní kapacity, sportovní a kulturní cíle i prvky významné či kritické infrastruktury. Na relativně malém území se tak potkávají otázky veřejného pořádku, ochrany měkkých cílů, velkých akcí, dopravy i krizové připravenosti.

Právě proto zde bezpečnost nelze chápat pouze jako službu poskytovanou státem. Kapacitní, personální a rozpočtové limity centrálních institucí budou podle všeho vytvářet stále větší tlak na to, aby města přijímala větší díl odpovědnosti za vlastní bezpečnost a odolnost. Neznamená to nahrazovat Policii

ČR, HZS nebo další složky. Znamená to vytvářet jim co nejlepší podmínky pro práci a současně systematicky rozvíjet vlastní kapacity.

Plzeň se k této odpovědnosti hlásí aktivně. Investuje do městské policie, kamerového systému, dat, senzoriky, GIS, prevence i moderního dispečerského prostředí. Bezpečnostní systém dnes pracuje s více než 400 kamerami a 70 zvukovými detektory, které mohou upozornit například na střelbu, panický křik nebo tříštění skla. Automatizované vyhodnocování pomáhá operátorovi rychle získat relevantní obraz situace a stejné technologické prostředí bylo rozšířeno také na dispečink Policie ČR.

Ještě výraznějším krokem je připravované propojení operačního řízení státní a městské policie. Plzeň je prvním městem v České republice, které takový model připravuje. Cílem je umožnit operačním důstojníkům pracovat s dostupnými kapacitami obou policií a vyslat k události nejbližší vhodnou hlídku. To je konkrétní důkaz, že Plzeňský bezpečnostní ekosystém nemusí zůstat jen heslem. Nepropojují se už pouze technologie a data. Začíná se propojovat samotné operační prostředí.

MĚSTO JAKO AGENT Q

Důležitou roli v tom hraje integrační platforma iVISEC. Její technologický základ vychází ze zkušeností s bezpečnostními dispečerskými řešeními původně používanými v Praze. Plzeň řešení převzala, naučila se s ním pracovat a postupně ho rozvíjí podle vlastních potřeb. Integruje do něj kamery, sound event detektory, mapová data a další čidla; logickým pokračováním je například zapojování informací z detekce bezpilotních prostředků.

Právě zde se ukazuje jeden z principů Agentu Q: není nutné všechno vynalézat od začátku. Stejně důležitá je schopnost dobré řešení převzít, pochopit, přizpůsobit a dále rozvíjet. Smyslem totiž není vytvářet další izolované aplikace a obrazovky, ale společný situační obraz. Kamera sama o sobě je pouze kamera a čidlo pouze čidlo. Bezpečnostní schopnost vzniká až ve chvíli, kdy se dostane správná informace ve správný okamžik ke správnému člověku.

FOTBAL JAKO LABORATOŘ SPOLUPRÁCE

FC Viktoria Plzeň a její úspěchy, zejména na evropské úrovni, asi není českému čtenáři nutné představovat. Méně známá je role fotbalu při formování místní bezpečnostní spolupráce. Riziková utkání a zápasy nejvyšších bezpečnostních kategorií představují pravidelný zátěžový test. Policie ČR,

městská policie a další partneři společně řeší pohyb fanoušků městem, dopravu, veřejný pořádek, stadion i jeho okolí. Protože je stadion městský, může Plzeň současně investovat do jeho bezpečnostního a technologického zázemí.

Právě fotbal se stal jedním z míst, kde se lidé opakovaně setkávali, poznávali schopnosti i limity jednotlivých institucí a kde se postupně otupovaly institucionální hrany. Spolupráce tak přestávala být jen formální povinností a začala stát na osobní zkušenosti a důvěře. Fotbal má navíc jednu mimořádně užitečnou vlastnost – opakování. Nový postup nebo technologii lze při jednom utkání vyzkoušet, následně vyhodnotit a při dalším nasazení upravit. Stadion se tak nestává pouze chráněným městským cílem, ale také přirozeným testovacím prostředím. Důvěru tohoto typu totiž nelze koupit ani nařídit. Vzniká zkušeností.

ROSH GADOL A AGENT Q PO PLZEŇSKU

Izraelci používají výraz Rosh Gadol – doslova „velká hlava“. Označuje způsob uvažování, kdy člověk neřeší jen to, co přesně má napsáno ve své pracovní náplni, ale především to, co je potřeba udělat, aby se problém skutečně vyřešil. Něco podobného lze nalézt i v Plzeňském bezpečnostním ekosystému. Nejde o obcházení kompetencí, ale o iniciativu, sdílení informací a od-

povědnost za společný výsledek. Policista, hasič nebo strážník pojmenuje problém, technolog navrhne řešení, následuje test, vyhodnocení a případně další úprava.

A někdy také slepá cesta. To není selhání systému, ale přirozená součást vývoje. Některé projekty skončí jinak, než bylo původně zamýšleno, jiné technologie najdou nový use case a některá řešení je lepší opustit. Schopnost zjistit, že něco nefunguje, je sama o sobě cennou informací.

Právě zde vstupuje do hry plzeňský Agent Q – Správa informačních technologií města Plzně (SITMP). Ta není klasickým externím dodavatelem. Je součástí města a jejím úkolem je vytvářet technologické podmínky pro jeho fungování a rozvoj. Díky tomu může být cesta mezi člověkem, který má problém, a člověkem schopným hledat technické řešení, velmi krátká. V bezpečnosti si totiž někdy jednoduše nelze objednat přesně to, co potřebujete. Hotový výrobek je nutné upravit, propojit s jiným systémem, naprogramovat vlastní aplikaci, přizpůsobit hardware nebo třeba vytisknout chybějící díl na 3D tiskárně.

Agent Q proto není sklad technologií. Je to schopnost hledat řešení, upravovat je a rychle je dostávat k lidem v terénu. Plzeňský bezpečnostní ekosystém ostatně nevznikl z projektu. Vyrosl ze zkušeností.

S4ALLCities, Plzeň 2022. Dron nad stadionem.

Cvičení v pivovaru. Dron Elios 3 v zázemí zasahujících složek.

DRONY SIT / POČET VÝJEZDŮ

OD TECHNOLOGIE K USE CASU

Nejviditelnějším příkladem tohoto vývoje jsou Drony SIT, jeden z úseků SITMP. Před deseti lety šlo především o myšlenku dostat do vzduchu fotoaparát. Postupně přibýly inspekce infrastruktury, mapování, dokumentace dopravních nehod, pátrání po osobách, požáry, bezpečnostní opatření, vlastní aplikace i hardwarová řešení.

Od roku 2020 jsou Drony SIT oficiální součástí IZS a dnes fungují jako speciální jednotka SDH Plzeň-Litice. V roce 2025 absolvovaly 140 ostrých zásahů, z toho 127 pro Policii ČR. Počet výjezdů přitom vzrostl ze 73 v roce 2022 na 113 v roce 2023, 128 v roce 2024 a 140 v roce 2025. Vedle ostrých zásahů tým testuje nové technologie, účastní se velkých cvičení IZS, vyvíjí vlastní aplikace i hardware a své know-how předává dalším jednotkám a studentům. Právě kombinace reálných zásahů, cvičení, vývoje a následného vyhodnocování vytváří zkušenost, kterou nelze získat pouze kurzem nebo tréninkem.

Dalším krokem proto nemusí být jen provozování více vlastních dronů. Může

jím být škálování know-how – výcvik dalších jednotek, metodická pomoc, vytváření standardů a další výzkum a vývoj. A právě dronový příběh ukazuje jeden obecnější princip – neměli bychom začínat otázkou „Máme novou technologii, kde ji použijeme?“, ale spíše „Máme problém – jak jej vyřešíme?“. Základní jednotkou inovace proto není technologie, ale use case.

Právě zde má Plzeň zajímavou výhodu. Nabízí skutečné městské prostředí, technologické zázemí a relativně krátkou cestu k budoucím uživatelům – policistům, hasičům, strážníkům nebo dalším státním institucím. Technologie se zde nemusí pouze prezentovat. Může být reálně otestována, vyhodnocena a upravena. To otevírá nové use cases v oblasti civilní protidronové ochrany, ochrany kritické infrastruktury a významných městských cílů, detekce bezpilotních prostředků, budoucího U-space a dekonflikce nízkého vzdušného prostoru nebo výcviku pomoci virtuální reality.

Agent Q ale nemusí všechno vytvořit sám. Plzeň kolem sebe buduje inovační ekosystém schopný přivádět k reálným problémům startupy a technologické

firmy. Patří mezi ně například JALUD Embedded se sound event detektory, VR Rescue s využitím virtuální reality při nácviku první pomoci nebo Dronetag zaměřený na identifikaci a monitoring bezpilotního provozu. Město jim může nabídnout něco, co je zejména u bezpečnostních a dual-use technologií mimořádně cenné: reálný problém, kontakt s budoucím uživatelem, testovací prostředí a první referenci. Nemusí tak být jen posledním zákazníkem hotového výrobku, ale může se podílet už na okamžiku, kdy se z nápadu stává prakticky použitelná schopnost.

Moderním Agentem Q tak nakonec nemusí být jedna laboratoř. Může jím být celý městský inovační ekosystém. A ten nezačíná až u hotových technologií. Technologickou odolnost nelze koupit pouze rozpočtem – potřebuje lidi. Proto do stejného příběhu patří robotika, programování, 3D tisk nebo práce s drony už u dětí a mladých lidí, často formou hry, soutěží a experimentování. Plzeňský bezpečnostní ekosystém v určitém smyslu začíná už tam, kde se rodí jeho budoucí Agent Q.

S4ALLCities, Plzeň 2022. Technologie při nácviku bezpečnostního zásahu.

TECHNOLOGIE POTŘEBUJÍ LIDI

LZE TO ZKOPÍROVAT?

To je možná nejzajímavější otázka celého příběhu – a odpověď není jednoznačná. Technologie lze koupit. Dron, kameru, senzor nebo server si může pořídit téměř každé město. Lze vybudovat dispečerské pracoviště nebo koupit integrační platformu. Mnohem hůře se ale kopírují roky společných zkušeností, osobní vztahy, důvěra, iniciativa zdola, ochota sdílet informace a kultura, která připouští experiment i slepou cestu.

Plzeňský bezpečnostní ekosystém proto není hotový produkt k exportu. Lze se ale inspirovat jeho principy. Každé větší město by si mělo položit otázku: Kdo je náš Agent Q? Máme schopnost převést problém z terénu do technologického řešení, bezpečně jej otestovat, vyhodnotit a v případě úspěchu škálovat?

S tím souvisí další velká výzva – standardizace. Česká města dnes rozvíjejí kamerové systémy, senzory, datové

platformy a operační prostředí různými směry. Je to přirozené, zároveň to ale vytváří bariéry pro interoperabilitu a sdílení informací. Není nutné, aby všechna města používala stejné produkty. Je však důležité, aby jejich systémy dokázaly spolu komunikovat a nové technologie nevytvářely další izolované ostrovy. Právě tady může být plzeňská zkušenost inspirativní: technologická vyspělost, ochota města investovat a dlouhodobá kultura spolupráce pomáhají tyto bariéry postupně odstraňovat.

Budoucnost městské bezpečnosti totiž nebude stát jen na tom, kolik máme policistů, kamer, dronů nebo senzorů. Bude stát na schopnosti propojit kapacity státu a města, informace, technologie a lidi do jednoho funkčního systému. Technologie přitom nejsou cílem. Mají policistovi, hasiči, zdravotníkovi, strážníkovi nebo operátorovi usnadnit práci, dát mu lepší informace, zkrátit reakční dobu a pomoci mu udělat kvalitnější rozhodnutí.

NA PRVNÍM MÍSTĚ ALE VŽDY ZŮSTÁVÁ ČLOVĚK.

A právě v tom je nakonec podstata Agentu Q. Nemá Jamese Bonda nahradit. Má mu pomoci být lepší v tom, co umí nejlépe.

Město tedy nemusí být dalším Jamesem Bondem. Mělo by ale vědět, kdo je jeho Agent Q. A pokud takovou schopnost nemá, mělo by ji začít budovat.

PRÁVĚ NYNÍ MŮŽETE NOMINOVAT NA OCENĚNÍ STRÁŽNÍKY, KTERÍ SE PODÍLELI NA ZÁCHRANĚ LIDSKÝCH ŽIVOTŮ

Víte o strážníkovi, který zachránil lidský život či se na jeho záchraně výrazně podílel? Pokud ano, můžete jej nominovat na Medaili za záchranu lidského života Svazu obecních a městských policíí České republiky. Profesionální strážníků a policíí právě zahájilo příjem nominací. Časopis Bezpečnost s profesionály je mediálním partnerem ceremoniálu.

NOMINACE

DO 7. ŘÍJNA

2026

NOMINAČNÍ
FORMULÁŘ

Poprvé takto **Svaz obecních a městských policíí České republiky** (SOMP ČR) oceňoval strážníky v roce 2024. Tehdy si svazové Medaile za záchranu lidského života převzalo dvacet strážníků, kterým se v daném roce **prokazatelně podařilo zachránit lidský život**. O rok později, v roce 2025, to bylo dalších šestadvacet zachránců, kteří si na své uniformy připnuli stužku k medaili za tímto účelem vydané svazem.

Podle Martina Macháčka, předsedy SOMP ČR, jej spolu s kolegy k myšlence založit tradici v podobě slavnostního ceremoniálu **ocenění „Strážník roku za záchranu lidského života“ SOMP ČR** vedla skutečnost, že jsou to mnohdy právě strážníci, kteří se na záchraně lidského života podílejí mezi prvními. „A z těch příběhů, které v uplynulých dvou letech při předávání medailí zazněly, je zřejmé, že život člověka, který v danou chvíli právě bojuje o život, je opravdu doslova jen v rukou strážníka, jeho umu a vytrvalosti, síle nevzdat ten boj za lidský život. Na tyto hrdiny bychom rádi poukázali,“ podotýká Macháček. Těší jej, že se akce dostává do širšího povědomí nejen

obecních a městských policíí, ale i širší odborné komunity a stává se významnou společenskou událostí. „Věříme, že je pro náš profesní stav určitým impulsem do další práce a signálem, že každodenní práce strážníků obecních a městských policíí je smysluplná,“ zamýšlí se.

Váží si **podpory ze strany Policie České republiky**, které se akci strážníků dostává. Ta poskytuje své prostory pro konání slavnostního ceremoniálu či účinkování Hudby Hradní stráže a Policie České republiky v jeho průběhu. „Velice nás těší, že nad akcí převzal záštitu policejní prezident generálporučík Martin Vondrášek, který již také potvrdil svoji účast na předávání Medailí za záchranu lidského života. Jde o jeden z mnoha projevů, který dokládá naši spolupráci, partnerství a vzájemný respekt panující mezi policisty a strážníky,“ dodává.

Strážníky nominují povětšinou jejich velitelé, spolupracovníci, starostové, ale třeba i kolegové z dalších složek integrovaného záchranného systému. „Nemusí jít totiž zákonitě o záchranu lidského života během služby, ale i v osobním volnu strážníka. A tak k tomu třeba ani

není k dispozici úřední záznam, a my se o tom hrdinském činu dozvídáme třeba od kolegů hasičů,“ zdůrazňuje Petr Smorádek, vedoucí posudkové komise SOMP ČR, která jednotlivé došlé nominace posuzuje. Vůbec přitom nezáleží, zda nominované osoby jsou či nejsou členy svazu. Rozhodující je pouze prokazatelnost záchrany lidského života, a to v průběhu měsíců listopad 2025 až září 2026 včetně. **Nominovat strážníky na letošní ocenění je nezbytné do 7. října 2026.**

Právě posunutí termínu uzávěrky nominací, z kterých následně bude komise vybírat další držitele Medailí za záchranu lidského života SOMP ČR, je jednou z novinek letošního ročníku. „Přicházíme s několika organizačními změnami. Posunuli jsme termín pro nominace, které se navíc nově odesílají prostřednictvím **nominčního formuláře**,“ upozorňuje Smorádek. I nadále však podle něj je možnost komisi kontaktovat, třeba s dotazy či doporučeními, prostřednictvím emailu **zachranazivotasomp@gmail.com**. Kosmetických změn letos doznalo i logo ocenění.

Bližší informace poskytnou:

Mgr. Petr Smorádek, Dis., vedoucí posudkové komise SOMP ČR
e-mail: zachranazivotasomp@gmail.com
mobil: +420 739 648 950

Ing. Pavel Boháč

PR & Event manažer
e-mail: bohacp@fttech.org
mobil: +420 606 934 896

STRÁŽNÍK ROKU / PARTNERSTVÍ A VZDĚLÁVÁNÍ

„Opět se dozvídáme z vyprávění a příspěvků v médiích a na sociálních sítích, že jsou mezi námi kolegové, jejichž služba nebyla zdaleka rutinou. Jejich podíl na záchraně lidského života je veřejně znám. A pak jsou možná příběhy, o kterých ví třeba jen přátelé, kolegové, či dokonce dotyčná zachráněná osoba, a určitě si zaslouží, aby nebyly zapomenuty a jejich protagonisté byli patřičně připomenuti a pokud možno také oceněni,“ zamýšlí se Martin Macháček. Také proto letos organizátoři více apelují na kolegy z dalších složek IZS, aby na tyto strážníky obecních a městských policíí poukázali. „Záchrana lidského života je kolektivní práce, ale mnohdy je to právě ten strážník na ulici, který v první chvíli rozhoduje, zda člověk bojující o svůj život, dostane ještě šanci jej žít. Měli bychom si těchto

hrdinů mezi námi patřičně vážit,“ uzavírá Macháček.

Slavnostní ceremoniál třetího ročníku ocenění „Strážníka roku za záchranu lidského života“ SOMP ČR spojený s dekorováním Medailí za záchranu lidského života se uskuteční 7. prosince 2026 v reprezentativních prostorách Muzea Policie České republiky v Praze.

Společnost FT Technologies je od prvního ročníku hrdým hlavním partnerem a organizační podporou ocenění „Strážník roku za záchranu lidského života“ SOMP ČR. K podpoře tohoto projektu nepřistupuje pouze z důvodu, že je od vzniku svazu jeho strategickým a spolehlivým partnerem. Především navazuje na dlouhodobou firemní filozofii **edukace odborné i laické veřejnosti a podpory pozitivního vnímání prá-**

ce strážníků i postavení obecních a městských policíí. „Ve svazu jsme našli silného a spolehlivého partnera. Společně můžeme podporovat řadu prospěšných změn ku prospěchu strážníků. Jednou z nich je třeba právě ocenění za záchranu lidského života. Opravdu si ceníme rozhodnutí kolegů ze svazu zorganizovat toto veřejné poděkování strážníkům a jsme potěšeni, že můžeme být této slavnostní události nápomocni, jak organizačně, tak partnersky,“ podotýká Daniel Bednařík, předseda správní rady FT Technologies.

Bližší informace o ocenění, přehled oceněných v předchozích ročnících včetně jejich příběhů ze záchrany života a odkaz na formulář k nominaci strážníků naleznou zájemci na www.fttech.org/straznikroku.

ZÁZNAM ZE SIMULACE ÚTOKU / X. MEZINÁRODNÍ KONFERENCE OBECNÍCH POLICÍÍ

POZVÁNKA NA XI. ROČNÍK / OLOMOUC / 17.–19. BŘEZNA 2027

VIDEO ZE
SIMULACE ÚTOKU

FT TECHNOLOGIES
FACEBOOK

FT TECHNOLOGIES
YOUTUBE

FT TECHNOLOGIES
LINKEDIN

KRIMINOLOGICKÉ ASPEKTY KOMERČNÍ DETEKTIVNÍ ČINNOSTI

JUDr. František Brabec

Komerční detektivní činnost[1] (KDČ) představuje významný prvek komerčního bezpečnostního sektoru. Z kriminologického hlediska plní prevenci, odhalování a dokumentování protiprávních jednání v netradičním, převážně soukromoprávním rámci. Na rozdíl od veřejného sektoru není jejím primárním cílem trestní postih pachatele, ale ochrana zájmů, majetku a práv klienta.

To ovšem nevylučuje působnost komerční detektivní činnosti v trestním právu, kdy jde zejména o:

- případy šetření ve prospěch obhajoby, a to zpravidla jako zakázku pro advokáta a jeho mandanta;
- případy rozkrývání latentní (skryté) kriminality v objektech podnikatelských subjektů na jejich objednáni.

Vzhledem k tomu, že komerční detektivní činnost je velmi složitá a náročná, nelze při její realizaci vždy a výhradně spoléhat na získané zkušenosti a návky. Jde totiž o práci tvůrčí, která, má-li být úspěšná, musí vycházet z poznání a analýzy složitých společenských jevů

a vztahů. Proto také, jestliže komerční detektivní činnost má přispět k ochraně lidských práv a svobod a ochraně ekonomických zájmů podnikatelských subjektů a jiných organizací, institucí a spolků, musí vycházet z analýzy situací a jevů, které k porušování těchto chráněných oprávněných zájmů vedou či jakkoli omezují nebo znemožňují jejich realizaci.

Komerční detektivové zpravidla zabezpečují a realizují informační proces (služby) týkající se zejména „sociálně patologických“ jevů, konfliktních procesů nebo jevů majících znaky zločinnosti (kriminality) či jiných protiprávních, zejména civilně právních, jednání. Proto také úspěšnost jejich práce ve značné míře závisí na tom, jak budou využívat bohatých zobecněných zkušeností a poznatků, které poskytuje kriminologie coby nauka o podstatě zločinnosti (kriminality) či jiných protiprávních jednání, jejich stavu, struktuře a dynamice a způsobech prevence.

Záměrně používáme pojmy „zločinnost“ a „kriminalita“. Pojem zločinnost je třeba chápat jako širší a obecnější,

naproti tomu kriminalitu chápeme jako souhrn trestných činů vymezených v trestním zákoníku. Vycházíme totiž z toho, že detektivní činnost se nezabývá jen trestnými činy (kriminalitou), ale řeší případy jednání již v předpolí kriminality (tj. např. porušování mravních a společenských norem) jakož i případy „postkriminalního charakteru“. Řeší však rovněž případy v oblasti občanské, rodinné, obchodní, ekonomické apod.

Kriminologický přístup z hlediska efektivnosti je vhodný a v některých případech nezbytný ve všech fázích komerční detektivní činnosti. Základním východiskem úspěšnosti komerční detektivní činnosti je určení podstaty činu či události, jež má být předmětem zakázky komerčního detektiva či komerční detektivní kanceláře. Kriminologie charakterizuje protiprávní jednání v oblasti civilního práva stejně jako zločin (kriminalitu) – jako vědomé chování nebo jednání, které omezuje nebo jinak znemožňuje realizaci základních práv a svobod a dalších oprávněných zájmů, a to jak fyzických, tak právnických osob. Přestože takovýto čin nemusí být zakotven v některé právní normě. Jde např. o porušení mravních či

společenských norem a zvyklostí, které společnost v průběhu svého vývoje přijala, které však nemusí být trestné. Nicméně jedná se již o jakýsi zárodek kriminality či zločinnosti.

Z uvedeného vyplývá, že zločin (zločinnost) je stejně jako protiprávní jednání v oblasti civilního práva výsledkem vztahů mezi lidmi a prostředím, které je obklopuje. To znamená, že objektem (obětí) zločinu či jiného protiprávního jednání může být jak člověk, tak hodnoty materiální, duchovní, společenské, kulturní apod., nebo jsou mu dané, např. příroda, vesmír apod. Trestný (kriminalní) čin je pak jednoznačně úmyslným či nedbalým jednáním (chováním), jež porušuje platné právní normy.

KRIMINOLOGICKÁ CHARAKTERISTIKA A SPECIFIKACE ŠETŘENÍ

Komerční detektivové vykonávají svou činnost v souladu s platnými právními předpisy (zejména občanským zákoníkem a živnostenským zákonem, není ale vyloučeno ani trestní právo). Důležitým terminologickým i věcným vymezením je, že komerční detektivové (v současné době stále nesprávně oficiálně označovaní jako soukromí detektivové) neprovádějí vyšetřování – to je zákonem vyhrazeno v rámci procesního práva orgánům činným v trestním řízení. Komerční sféra realizuje výhradně šetření (případně soukromé šetření či pátrání).

Jestliže si detektiv ujasní podstatu případu, který bude řešit, pak může racionálně jednak rozhodovat o tom, zda je případnou zakázku schopen a ochoten přijmout, aniž by porušil kompetenci jiných orgánů (zejména Policie ČR) a nedostal se s nimi do konfliktu, a jednak nacházet způsoby součinnosti a spolupráce s dalšími subjekty při rea-

lizaci této zakázky. Na základě ujasnění podstaty řešené zakázky pak detektiv může racionálně a optimálně stanovit taktiku, formy, metody a prostředky a následně celkový postup realizace předmětné zakázky.

Stejně jako v činnosti Policie ČR tak i v činnosti komerčních detektivních služeb je třeba si ujasnit, jaké jsou příčiny a podmínky protiprávních jednání a zločinnosti (kriminality):

Příčiny = podněty pramenící z osobnosti či společenského okolí, které vede jedince nebo skupinu (partu, gang) k určitému jednání (činnosti). Kriminologie je zpravidla hledá v následujících oblastech potřeb: biologické, psychologické, sociálně psychologické, sociální, právní, ekonomické, kulturní a výchovné, ideologické.

Podmínky = okolnosti, které usnadňují, či naopak znemožňují rozhodnutí nebo přímo uskutečnění určitého činu. Kriminologie je chápe jako vliv prostředí a společenských vtaů, které buď umožňují nebo neumožňují realizaci příčin.

Stručná a velmi obecná analýza příčinných souvislostí protiprávních jednání a zločinnosti (kriminality) naznačuje eventuální vazby na komerční detektivní práci a možnosti využití kriminologie v komerční detektivní činnosti:

- Nejprve je třeba si uvědomit, že analýza příčin a podmínek (kriminogenních faktorů), jejich souvislostí a vazeb na strukturu a dynamiku zločinnosti a kriminality umožňuje využívat určité kvalifikované prognózy (předpovědi), které jsou významné pro vznik a rozvoj KDČ a jejího zaměření.

- Pochopení vazeb příčin – podmínek – následků má značný význam pro

zpracování odhadu (průzkumu) trhu v oblasti marketingu, a to z hlediska potencionální poptávky po komerční detektivní činnosti.

- Analýza příčin a podmínek (kriminogenních faktorů) má nesmírný význam pro stanovení a výběr cílů, forem, metod a prostředků, informačních zdrojů apod. a pro jejich využití při realizaci komerční detektivní zakázky.

- Znalost a využití kriminogenních faktorů může v procesu detektivní činnosti a realizaci detektivní zakázky ochránit detektivní činnost před šablonovitostí, rutinou, uniformitou a konec konců z nich vyplývající nízkou efektivitou detektivní práce.

- Umožňuje pochopit kriminogenní osobnost.

Podmínky a příčiny představují kriminogenní faktory, které mohou:

- Na jedné straně negativně působit na realizaci komerční detektivní činnosti a uplatňování jejích forem a metod.

- Na druhé straně může znalost kriminogenních faktorů detektiv využít ve prospěch realizace detektivní činnosti.

Metody šetření:

- Pozorování a sledování – zjišťování pohybů, kontaktů a činností osob na veřejně přístupných místech.

- Komerční výslech / rozhovor – dobrovolná komunikace se svědky či informátory (bez možnosti vynucení výpovědi).

- Práce s otevřenými zdroji (OSINT) – analýza veřejně dostupných rejstříků, databází, sociálních sítí a médií.

- Sběr a vyhodnocování materiálních stop – analýza písemností, kamerových záznamů či vyhodnocení rizik v podnikovém prostředí.

[1] Živnostenský zákon sice definuje koncesovanou živnost jako „SOUKROMÉ DETEKTIVNÍ SLUŽBY“, podle mého názoru je však tato definice nesprávná. Soukromou detektivní činností je dle mého názoru situace, kdy například manžel podezírá manželku z nevěry, požádá kamaráda a společně manželku sledují. Je to bez smlouvy a bez finanční úhrady. To je soukromá detektivní činnost. My však máme na mysli něco jiného. Jedná se o profesní činnost, k jejímuž provozování je nezbytné získat koncesi. Činnost je pak provozována na základě smluvního vztahu a za finanční úhradu (cenu služby), je tedy provozována na KOMERČNÍ BÁZI. Takže se nejedná o soukromou detektivní činnost, ale o „KOMERČNÍ DETEKTIVNÍ SLUŽBU“.

VZTAH KOMERČNÍ DETEKTIVNÍ ČINNOSTI A POLICIE ČR

Vzájemný vztah mezi komerčním sektorem a Policií ČR je klíčovým kriminologickým tématem. Oba subjekty působí v oblasti bezpečnosti, avšak s odlišnými pravomocemi a cíli – srovnání uvádím v tabulce.

Oblasti srovnání	Komerční detektivní činnost	Policie ČR
Právní rámec	komerčněprávní (živnostenské podnikání)	veřejnoprávní (zákon o Policii ČR)
Pravomoci	stejná práva jako kterýkoli jiný občan, tedy postup možný výhradně v rámci nutné obrany, krajní nouze a omezení osobní svobody na dobu nezbytně nutnou	zákrok, použití donucovacích prostředků, zajištění látek/osob
Typ činnosti	šetření na objednávku klienta	trestní řízení, vyšetřování, operativně-pátrací prostředky
Primární cíl	ochrana soukromého zájmu / majetku	ochrana veřejného pořádku a odhalování trestné činnosti

Kriminologická synergie: Šetření provedené komerčním detektivem může sloužit jako prvotní podnět pro Policii ČR. Pokud detektiv při šetření odhalí skutečnosti nasvědčující spáchání závažného trestného činu, má oznamovací povinnost vůči orgánům činným v trestním řízení.

TYPOLOGIE FENOMÉNU ŘEŠENÝCH V RÁMCI DETEKTIVNÍHO ŠETŘENÍ

Kriminologická praxe ukazuje, že komerční detektivové řeší specifickou patologii, která často zůstává mimo rozlišovací schopnost nebo priority veřejné policie:

- Hospodářská a korporační kriminalita: internal fraud (interní podvod, tj. když člen představenstva, současný nebo bývalý zaměstnanec nebo přímo smluvní třetí strana spáchá podvod, spolčí se za účelem spáchání podvodu nebo jinak umožní či přispěje k podvodu), úniky obchodního tajemství, nekalá soutěž, prověřování loajality zaměstnanců či spolehlivosti obchodních partnerů (due diligence – označení pro finanční prověrku, proces, kdy se prověřuje fyzická nebo právnická osoba

před investicí, aby klient znal všechny relevantní informace ještě před investičním rozhodnutím).

- Pátrání po osobách a majetku: vyhledávání dlužníků, zjišťování odklánného majetku (např. před exekucí či rozvodovým řízením), pátrání po pohřešovaných osobách.

- Ochrana před odposlechy a špionáží: obranně technické prohlídky proti odposlechům (STP), prevence průmyslové špionáže.

- Občanskoprávní a rodinná agenda: dokumentace nevěry (s dopadem na majetkové vyrovnání), sousedské spory, ověřování zneužívání nemocenské či porušování pracovní kázně.

ETICKÉ A VIKTIMOLOGICKÉ ASPEKTY

Z kriminologického pohledu plní KDČ významnou viktimologickou roli – snižuje zranitelnost obětí (klientů) a pomáhá jim domoci se spravedlnosti či náhrady škody tam, kde veřejná správa naráží na své meze kapacit či limitovanou působnost.

Klíčovým rizikem však zůstává etická hranice šetření.

Komerční detektiv nesmí zasahovat do ústavně zaručených práv na soukromí nad rámec zákona (např. odposlech telefonů, nabourání se do e-mailů nebo porušení domovní svobody jsou nelegální i v rámci komerčního šetření).

PREVENTIVNÍ FUNKCE V BEZPEČNOSTNÍ ARCHITEKTUŘE

Komerční detektivní činnost má výrazný situační preventivní účinek. Samotná přítomnost kontrolních mechanismů, provádění auditorských šetření ve firmách a bezpečnostní prověrky působí jako odstrašující faktor pro potenciální pachatele majetkové a hospodářské trestné činnosti.

ZÁVĚREM

Pochopení principů kriminologie umožňuje komerčnímu detektivovi přistupovat k realizaci složitých detektivních zakázek profesionálně. Kriminologie však představuje jen jednu oblast potřebných znalostí komerčního detektiva profesionála.[2]

[2] Komplexnější návod k profesionální činnosti obsahuje publikace – učebnice: KOMERČNÍ DETEKTIVNÍ ČINNOST A DETEKTIVNÍ SERVIS. Autoři: JUDr. František BRABEC & JUDr. Jiří KAMENÍK (pasáž právní aspekty). Vydavatelství RITAS s.r.o., PRAHA 2024, ISBN 978-80-9081-02-8. Recenzent: prof. JUDr. Ing. Viktor PORADA DrSc., h. c.

BLACKOUT
A PROBLÉMY ZAJIŠTĚNÍ
BEZPEČNOSTI STŘEŽENÝCH OBJEKTŮ

Martin Popardowski | ABAS IPS Management

Na úvod tohoto článku bychom rádi uvedli důvody, které k němu vedly. Byla to především zjištění při kontrolách plánů udržení činnosti, auditů apod. Nápadné na těchto plánech a analýzách dopadů byly skutečnosti, že drtivá většina z nich pomíjela zásadní kritickou situaci, a to delší výpadek dodávky elektrické energie. Plány obsahovaly různé scénáře, jako např. živelné pohromy, útoky fyzické i kybernetické, ztrátu personálu atd. Symptomatické však bylo to, že chyběly plány pro případ, kdy dojde k dlouhodobému výpadku dodávky elektrické energie mimo pracovní dobu nebo během pracovní doby. V nejlepším případě byly zmíněny diesel agregáty jako nouzové zdroje. Absentovaly např. návody pro zaměstnance, nouzová opatření apod.

Plány vždy obsahují návody, jak komunikovat, koho aktivovat atd., ale vždy počítají s možností komunikace např. přes systémy FACT 24. Situace, kdy komunikační kanály chybí, není řešena.

Pro pochopení situace je třeba si ujasnit, co to blackout je a co jej charakterizuje.

Blackout

Blackout je rozsáhlý a dlouhodobý výpadek dodávek elektrické energie, který postihuje velké území (například celé

kraje, státy nebo části kontinentu) a sahaje miliony lidí.

Hlavní znaky blackoutu

- **Velký rozsah:** Na rozdíl od běžné poruchy nebo lokálního výpadku (který omezí jen dům či ulici) postihuje rozsáhlá území.
- **Dlouhá doba trvání:** Může trvat desítky hodin až dnů.
- **Dopady na infrastrukturu:** Nefungují semaforey, veřejné osvětlení, čerpací stanice pohonných hmot, platební terminály ani mobilní sítě.

Jak se liší od běžného výpadku

- **Běžná porucha:** Vypadne proud jen v domě nebo v jedné čtvrti, často kvůli přetíženému jističi nebo poruše lokálního vedení. Obnova trvá v řádu minut či hodin.
- **Blackout:** Selže celá přenosová soustava a náprava vyžaduje složité postupy ožívování sítě (tzv. restart soustavy).

Příčiny blackoutu

Příliš vysoký odběr elektrické energie, např. v horkém létě, kdy náhle vzroste používání klimatizací; zatížení přenosových systémů, průhyb, přetržení (padlým stromem, letadlem, cizím tělesem

či mechanismem); nerozpoznání běžné poruchy včas a její kaskádovitě šíření; chyby v koordinaci při propojování energetických soustav a ve výměně dat mezi provozovateli soustav; špatný technický stav energetické sítě; přenos velkých výkonů na hranici možné zátěže sítě.

Co se děje při blackoutu

Velkoplošný výpadek elektriny je doprovázen chaosem. Už po několika hodinách prakticky nic nefunguje. Téměř okamžitě přestane fungovat průmysl, kolejová doprava, internet, pevné i mobilní sítě. Brzy je následují dodávky vody, čerpací stanice pohonných hmot a posléze se zastaví i vozy policie a hasičů a vyčerpají se záložní zdroje pro provoz úředních komunikačních sítí. Veřejný pořádek a bezpečnost jsou ve velkém ohrožení. Pokud taková situace netrvá déle než 24 hodin, zůstanou zachovány funkce uspokojující základní fyziologické potřeby lidí, bezpečí a sounáležitost ve společnosti. Déletrvající narušení dodávky elektriny ale způsobí sociální nepokoje, a pokud mimořádná situace trvá déle než pět dní, nastává dezintegrace společnosti. Vláda vyhláší výjimečný stav.

Pro představu situace uvádíme příklad města New York.

PŘEHLED HLAVNÍCH BLACKOUTŮ V NEW YORKU

Událost	Datum	Hlavní příčina	Dopady a následky
Výpadek roku 1965	9.–10. listopadu 1965	Chyba v přenosové soustavě v Kanadě	Zasaženo 30 milionů lidí, minimální kriminalita, lidé si pomáhali
Výpadek roku 1977	13.–14. července 1977	Údery blesku do vedení vysokého napětí	Rozsáhlé rabování, 1 500+ zničených obchodů, 3 176 zatčených
Výpadek roku 2003	14.–16. srpna 2003	Softwarová chyba a přetížení sítě v USA/Kanadě	Zasaženo 50 milionů lidí, převážně klidná atmosféra, sousedská sounáležitost

Uvedené příklady ukazují, že situace se málokdy opakuje a průběh je pokaždé jiný. Je třeba si však uvědomit, že uvedené události se udály v době, kdy

digitalizace společnosti byla minimální nebo neprorůstala všechny oblasti lidské činnosti. Zde je třeba uvést, že při akci v roce 2000 byla většina organizací

schopna činnost výpočetní techniky do velké míry nahradit ručně.

PROBLÉMY SE ZAJIŠTĚNÍM FYZICKÉ BEZPEČNOSTI

Jak bylo již uvedeno, značná část plánů daný problém odbývá nouzovým agregátem. Zde však je nutno vzít do úvahy lidský faktor a smysl střežení.

Blackout v průběhu pracovní doby

Jako první bod je potřeba se ujistit, že jde o blackout. Zde je možno využít skutečnosti, že ještě fungují mobilní sítě komunikační prostředky. Je nutno využít těch pár minut ke zjištění situace. Z hlediska bezpečnostních agentur je tedy nutno mít zajištěnu informovanost a základní komunikace. V dané situaci jde především o bezpečnost personálu střeženého objektu i vlastních zaměstnanců.

Pokud výpadek skončí do 4 hodin, v zásadě se nic zvláštního neděje a situace je zvládnutelná. Pokud však výpadek trvá déle, nastávají jiné problémy. Jsou to problémy hygienické – nejde voda, protože čerpadla již neudrží tlak. Další problémy vyvstávají z hlediska stravování a dodávky pitné vody. K tomu je potřeba připočít i problémy veskrze lidské. Většina personálu má své rodiny, a tudíž o ně má starost. Ve chvíli, kdy nedou komunikace, tyto lidské problémy mohou dominovat a vedou k opuštění pracoviště. Jak je patrné, diesel agregát toto nevyřeší.

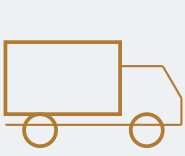
Pokud má ostraha fungovat, je potřeba tyto skutečnosti vzít do úvahy a připravit plán pro komunikaci se zaměstnanci, rozvoz nouzových potravin, zajistit rotaci a informovat rodiny, a to vše v situaci, kdy nic nefunguje. Z toho jasně plyne, že ostraha objektů v situaci blackoutu i v pracovní době představuje složitý problém.

Blackout mimo pracovní dobu

Mimo pracovní dobu je situace snazší, protože se v objektu nevyskytují zaměstnanci střežené organizace. Ostatní problémy však zůstávají.

Tedy logistika zásobování, komunikace a rotace.

LOGISTIKA. KOMUNIKACE. BEZPEČNOST.

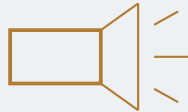
Požadavky na logistiku

- Rozvoz potravin a pitné vody (tedy mít zásoby KDP, PHM a pitné vody).
- Zajištění rotace, tedy rozvoz zaměstnanců do míst, odkud mohou v přijatelné době dosáhnout bydliště. Rozvoz zaměstnanců z místa jejich bydliště na místa střežení.
- Znalost adres jednotlivých zaměstnanců.
- Zajištění dostatečného množství PHM pro podnikové vozy (viz výše).

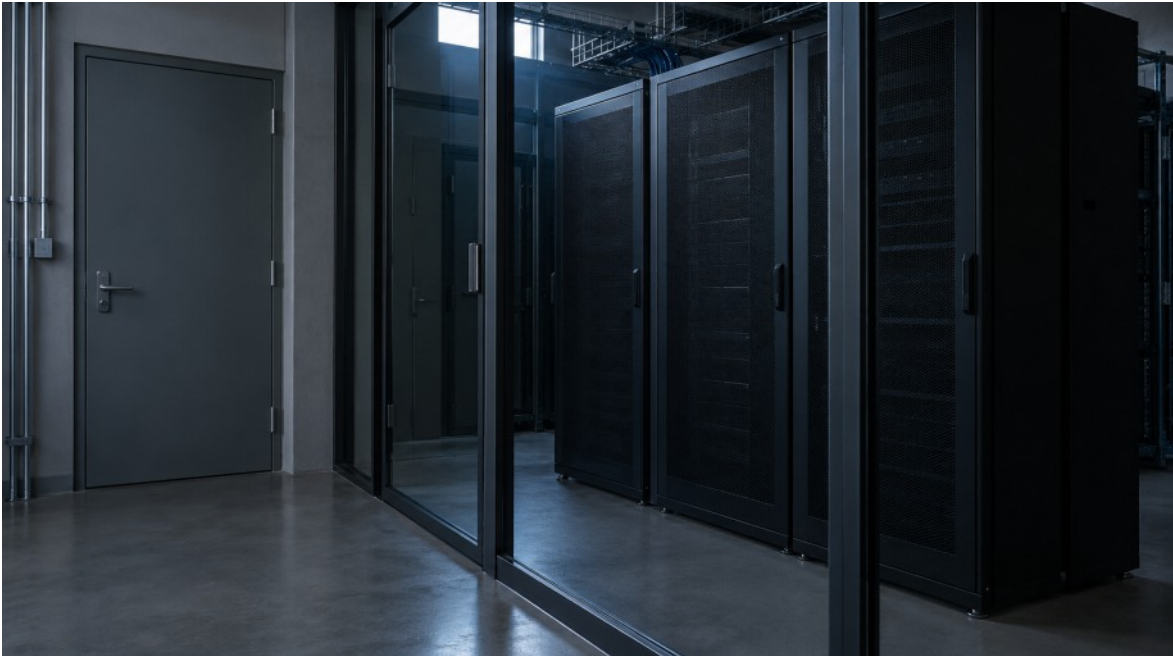
Požadavky na komunikaci

- Zajištění vysílaček s dostatečným výkonem.
- Zajištění baterií pro vysílačky.
- Nastavení komunikačních řetězců mezi objekty.
- Vybavení pracovišť tranzistorovými přijímači.

Požadavky na bezpečnost

- V případě dlouhodobého výpadku je potřeba mít na zřeteli možnost rabování, násilných útoků apod. Potřeba ozbrojeného personálu.
- Zvýšená bdělost s ohledem na možnost požáru.
- Zajistit přenosné svítilny i se zásobou akumulátorů. Ty by měly být neustále na místě. Kontrola nabití má být prováděna průběžně.

To je pouze stručný výčet některých nutných kroků pro zajištění základní bezpečnosti střežených objektů. Jak je z uvedeného patrné, jde o velmi nákladnou záležitost, a proto je na místě se ptát, jaká jsou střežená aktiva. V dnešní době jde hlavně o data. Ta jsou uložena na serverech, které by měly být zvlášť

chráněny. Obecně řečeno, jde o to, zda v případě dlouhodobého blackoutu není lepší zamknout servery v dobře chráněných objektech (server při výpadku napájení provede shut down automaticky), neupozorňovat na objekt osvětlením z nouzového generátoru – v případě blackoutu, zejména v noci, takový objekt

působí na kriminální živly jako světlo na můry.

Právě proto na závěr předesíláme možnost použít v případě blackoutu spíše pasivní přístup, spočívající v důkladném zajištění aktiv, místo nákladného aktivního střežení.

Martin Popardowski

operační ředitel fyzické ostrahy
ABAS IPS Management

BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM DÁNSKA

S DŮRAZEM NA OBEČNÍ, SOUKROMÉ A DOBROVOLNICKÉ AKTÉRY

Oldřich Krulík / Dominika Hedlová

Příspěvek analyzuje systém zajišťování místní bezpečnosti v Dánsku se zaměřením na úlohu obecních, soukromých a dobrovolnických aktérů. Model je specifický absencí obecní policie a relativní centralizací policejních pravomocí do rukou státní policejní síly. Přesto se obce významně podílejí na prevenci kriminality a zvyšování pocitu bezpečí obyvatel prostřednictvím široké škály nástrojů založených na spolupráci policie, samosprávy, škol, sociálních služeb, soukromých bezpečnostních společností a občanské společnosti.

Článek se zaměřuje na vývoj policejního systému, koncept komunitního policisty, komunální bezpečnostní strážce, dobrovolnické iniciativy, bezpečnostní procházky, soukromý bezpečnostní sektor, systém kontroly parkování i podporu poskytovanou Domobranou. Studie ukazuje, že dánský přístup k místní bezpečnosti je založen především na prevenci, partnerství institucí a na aktivním zapojení komunity.

Dánská říše (Dansk Rigs, Rigsfællesskabet) představuje soustátí, které zahrnuje vedle vlastního Dánska (členský stát Evropské unie) také dvě autonomní oblasti – Faerské ostrovy (vždy mimo evropská společenství) a Grónsko (v rámci Evropského společenství mezi lety 1973 až 1985) – s vlastními parlamenty a vládami.^[1]

Dánsko obecně patří mezi nejbezpečnější země světa, i když zejména ve velkých městech se podobně jako jiné státy potýká s organizovanou kriminalitou a činností gangů. Ačkoli v Dánsku neexistují oficiální „no-go zóny“, kam by se policisté obávali vstupovat, v některých čtvrtích, zejména v částech Kodaně (Mjølnerparken) nebo ve městech Aarhus či Odense, se v minulosti objevily problémy s kriminalitou a sociálním vyloučením. Vláda tyto oblasti označovala jako „paralelní společnosti“ a přijala zde řadu opatření zaměřených na zvýšení bezpečnosti, obnovu bydlení a integraci obyvatel.

Z hlediska imigrace je Dánsko relativně specifické – přijímá přistěhovalce, ale zároveň dlouhodobě uplatňuje jednu z nejpřísnějších migračních politik v Evropě. V roce 2025 tvořili přistěhovalci a jejich potomci přibližně 17 % obyvatelstva. Samotní přistěhovalci představují asi 12 % populace a jejich potomci narození v Dánsku dalších 5 %. Nejpočetnější skupiny pocházejí z Ukrajiny, Turecka, Sýrie, Iráku, Bosny a Hercegoviny, Pákistánu a Somálska. Významnou část tvoří také migranti z jiných členských států Evropské unie (zejména Polsko, Rumunsko a Německo). Přístě-

hovalci se soustřeďují především do velkých měst (Kodaňská aglomerace, Aarhus, Odense a Aalborg).

Již od konce 20. století patří migrace mezi hlavní témata národní politiky. Výsledkem je široká politická shoda na důsledné kontrole migrace, rychlejší deportaci osob bez nároku na pobyt a silném důrazu na integraci. Stát zpřísnil pravidla pro slučování rodin, stejně jako podmínky pro získání trvalého pobytu i občanství.

Současný systém je výsledkem reformy z roku 2007, kdy se počet obcí (kommuner) snížil z 271 na 98 a dosavadních 14 krajů (amter)^[2] nahradilo 5 regionů (regionsråd). Cílem procesu bylo vytvořit větší a ekonomicky silnější samosprávy, které dokážou samostatně zajišťovat školství, sociální služby či péči o seniory.

Současná struktura místní samosprávy je výsledkem rozsáhlé reformy, která vstoupila v platnost v roce 2007. Jejím hlavním cílem bylo vytvořit silnější a profesionálnější veřejnou správu schopnou efektivně zabezpečovat široké spektrum služeb ve prospěch veřejnosti. Koncept vycházel z předpokladu, že větší územní celky disponují dostatečným personálním, odborným i finančním zázemím pro výkon národních správních agend, což umožní snížit administrativní náklady a současně převést část kompetencí ze státní úrovně na samosprávy.

Současné obce v Dánsku jsou ve srovnání s většinou evropských zemí územně i populačně poměrně velké. Pouze výjimečně v nich žije méně než 20 000 obyvatel, přičemž v průměru dnes obec obývá přibližně 60 000 obyvatel. Výsledkem jsou relativně silné samosprávné jednotky, které jsou schopny samostatně zajišťovat převážnou část veřejných služeb, včetně řady úkolů v sociální oblasti, školství, zdravotní prevenci, územním plánování či místní prevenci kriminality.

Specifickému postavení se těší hlavní město Kodaň (København) s přibližně

650 000 obyvateli, respektive ještě výrazně větší navazující metropolitní oblasti. Mezi další populačně významná municipální centra patří Aarhus, Odense, Aalborg a Vejle. Právě existence relativně velkých a administrativně silných obcí je jedním z důležitých předpokladů fungování dánského modelu místní bezpečnosti, který je založen spíše na spolupráci samospráv se státní policií než na existenci samostatných obecních policejních sborů.

V rámci Dánska lze v maximální stručnosti popsat způsob, kterým jsou ve vztahu k tématu vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku související kompetence rozděleny mezi stát, regiony a obce, následovně:

Stát:

Policejní práce, boj s kriminalitou, ochrana hranic, civilní ochrana, zpravodajské služby, krizové řízení a požární ochrana, vydávání dokladů totožnosti a cestovních dokladů. Konkrétně výkon policejní práce regiony ani obce přímo neovlivňují, respektive pouze na základě lokálních ujednání (viz níže). Říšská policie (Rigspolitiet) je centralizovanou státní organizací podřízenou ministerstvu spravedlnosti.

5 samosprávných regionů:

V čele regionu je regionální rada, v jejímž čele stojí předseda, který je volen na 4 roky přímo ze členů regionální rady. Nefigurují zde téměř žádné přímé pravomoci v oblasti veřejného pořádku. Regiony nesou hlavní odpovědnost za poskytování zdravotních služeb (veřejné nemocnice, lékařské praxe), veřejnou dopravu a vzdělání (střední školy a vyšší vzdělání), cestovní ruch, rozvojové plánování a další úkoly. Regiony mají hlavní odpovědnost za zdravotní služby a nemocnice a také za některé úkoly regionálního rozvoje, dopravy či ochrany životního prostředí. Zajišťují hlavně zdravotnictví (včetně provozu veřejných nemocnic), podílejí se na

BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉM DÁNSKA / 1. ČÁST

DÁNSKO V ČÍSLECH

TABULKA 1 / DÁNSKÁ ŘÍŠE

Území	Rozloha (km²)	Obyvatelé (2025, odhad)	Správní středisko	Počet obcí
Dánské Království	44 062	5 900 000	Kodaň (København)	98 + 1
Faerské ostrovy	1 396	55 000	Tórshavn	29 kommunur
Grónsko	2 166 086	56 000	Nuuk	5 kommuner, dále členěných na sídla

Základní administrativní členění Dánské říše; administrativně-statistické a samosprávné prvky Dánska. Středisko = správní středisko nebo největší, respektive sídelní obec.

TABULKA 2 / NUTS 3 – STATISTICKÉ OBLASTI („ČÁSTI ZEMĚ“, LANDSDELER)

Oblast NUTS 3	Středisko	Rozloha (km²)	Počet obyvatel	Kód	Obcí	Zainteresané policejní okrsky
Byen København	Kodaň (København)	180	820 000	DK011	4	(11) Københavns Politi
Københavns Omegn	Glostrup	342	560 000	DK012	13	(10) Københavns Vestegns Politi (9 obcí) + (09) Nordsjællands Politi (4 obce)
Nordsjælland	Hillerød	2 439	470 000	DK013	11	(09) Nordsjællands Politi
Bornholm	Rønne	588	39 000	DK014	1 + 1 ^[3]	(12) Bornholm Politi
Østsjælland	Roskilde	2 519	470 000	DK021	5	(08) Midt- og Vestsjælland Politi
Vest- og Sydsjælland	Næstved	4 754	380 000	DK022	12	(08) Midt- og Vestsjælland Politi (5 obcí) + (07) Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi (7 obcí)
Fyn	Odense	3 486	510 000	DK031	10	(06) Fyns Politi
Syddjylland	Aabenraa	8 705	720 000	DK032	12	(04) Syddjyllands Politi (5 obcí) + (05) Syd- og Sønderjyllands Politi (7 obcí)
Vestjylland	Aarhus	5 841	930 000	DK041	8	(03) Midt- og Vestjylland Politi
Østjylland	Holstebro	7 301	430 000	DK042	11	(02) Østjylland Politi
Nordjylland	Aalborg	7 907	600 000	DK050	11	(01) Nordjylland Politi
11 oblastí	Kodaň (København)	44 062	5 929 000	DKXXX	98+1	11 okrsků

Oblasti náležejí k regionu se shodnou první čtveřicí znaků kódu.

zdravotnické připravenosti a spolupracují při krizových situacích a mimořádných událostech. Narodzil od dřívějších krajů již regiony nedisponují právem vybírat vlastní daně. Financovány jsou převážně státem a příspěvky obcí.

11 statistických oblastí:

Dánsko prakticky nezná koncept přeneseného výkonu státní správy. Tyto oblasti slouží primárně pro oblast statistiky a regionálního rozvoje Evropské unie. Nepůsobí zde volené orgány a v oblasti bezpečnosti postrádají jakékoli přímé kompetence.

98 samosprávných obcí:

Zajišťují velkou část veřejných služeb obecně (základní školy, sociální služby, péče o seniory, místní komunikace, územní plánování, životní prostředí a místní kultura). Obce jsou pak klíčové pro běžný kontakt občana s veřejnou správou a pro poskytování většiny lokálních sociálních služeb. Plní úkoly, které jsou zaměřené na vzdělávání (jesle, mateřské a základní školy), zdravotní péči (rehabilitace, domácí péče, zubní péče aj.), zaměstnanost (podniky, nezaměstnaní občané), integraci uprchlíků a imigrantů (povinné úvodní programy), průmyslový a ekonomický rozvoj, administrativu a digitalizaci, technologie a životní prostředí (silnice, kanalizace) a další. V oblasti bezpečnosti je třeba zmínit agendy, jakými jsou

TABULKA 2 / REGIONY NUTS 2

Region NUTS 2	Středisko	Rozloha (km²)	Počet obyvatel	Kód
Hovedstaden	Kodaň (København)	3 549	1 889 000	DK01
Sjælland	Sorø	7 273	850 000	DK02
Syddanmark	Vejle	12 191	1 230 000	DK03
Midtjylland	Viborg	13 142	1 360 000	DK04
Nordjylland	Aalborg	7 907	600 000	DK05
5 regionů	Kodaň (København)	44 062	5 900 000	DKXX

prevence kriminality, sociální prevence, práce s mládeží, místní krizové plánování, dobrovolní hasiči, obecní bezpečnostní hlídky, kamerové systémy, případně ujednání o spolupráci s policejním sborem. Obce vytvářejí podmínky pro bezpečné prostředí prostřednictvím prevence, sociálních služeb, územního plánování a komunitních programů.

Zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku v Dánsku je založeno na předpokladu, že zde neexistuje instituce obecní či městské policie ve vlastním smyslu slova. Výkon policejních pravomocí je soustředěn výhradně do rukou celostátního sboru, říšské policie (Rigspolitiet), podřízené rezortu spravedlnosti (Justitsministeriet). Absence municipálních policejních sborů však neznamená, že by obce postrádaly možnost aktivně se podílet na vytváření bezpečného prostředí. Naopak, zdejší systém je založen na rozvinuté spolupráci mezi státem (policií), samosprávou a dalšími aktéry. Postupně zde vznikla řada nástrojů a institucionálních mechanismů, které obcím umožňují spolupodílet se na prevenci kriminality, zvyšování pocitu bezpečí a řešení lokálních problémů, aniž by disponovaly vlastními policejními složkami.

Právě tato kombinace preventivních, koordináčních a komunitně orientovaných instrumentů je často označována za funkční alternativu ke klasické obecní policii a před-

stavuje jeden z nejcharakterističtějších prvků bezpečnostního modelu Dánska. Země nespoleská pouze na dozor a represii. Policie zde nevstupuje pouze jako represivní orgán, ale jako jeden z partnerů širokého preventivního systému. Velký důraz je klade na oblast sociální práce a kvalitního urbanistického plánování. Následující text postupně představí nejvýznamnější z těchto nástrojů.

1) Výkon policejní práce v území

Současný systém výkonu policejních činností v území je výsledkem dlouhodobého procesu centralizace a územní konsolidace. Dánsko je od reformy z roku 2007 rozděleno do 12 policejních okrsků (politikredse), které představují základní územní jednotky státní policie. Kořeny tohoto uspořádání sahají až k justiční reformě z roku 1919, kdy došlo k oddělení policejní činnosti od soudnictví a k vytvoření moderního systému policejních okrsků. Jejich struktura zůstala po několik desetiletí relativně stabilní, významnější změny však přinesly reformy ve druhé polovině 20. století.

V návaznosti na obecní reformu z roku 1970 byly hranice policejních okrsků přizpůsobeny novému správnímu členění a od roku 1973 bylo Dánsko rozděleno na 54 policejních okrsků.^[4]

Policejní okresy v Dánsku: počet osob stíhaných kvůli sledování mobilního telefonu za volantem roku 2018. [5]

POLICISTA S MÍSTNÍ ZNALOSTÍ

Torben Christensen

Na konci června 2026 odešel do výslužby jeden z „maskotů“ komunitní policejní práce v Dánsku, Torben Christensen. Ten byl po řadu let tváří konceptu „pochůzkáře s místní znalostí“ rovněž na sociálních sítích policejního sboru. V lokalitě Ryesgade plnil také roli „mediátora místních sporů“ (do určité míry tedy působil i jako jednočlenný „antikonfliktní tým“). Ryesgade (stejno-

jmenná ulice a její okolí) v rámci Kodaně byla v 80. letech 20. století typická koncentrací obydlí dělnických profesí (až 30 000 osob) a byla rovněž místem levicových experimentů. Roku 1986 se v čísle popisném 58 odehrál několika-

denní střet squatterů s policisty. Dům byl zabarikádován, došlo k požáru, ale aktivisté nakonec ustoupili a policisté, spolu s vojáky, obnovili kontrolu nad celým prostorem. Dnes se – i díky mravenčí terénní policejní práci – jedná o standardní část metropole, s vysokou přítomností studentských klubů a ubytoven.[6] Sám Christensen byl při střetech roku 1986 zraněn a trvale přišel o část sluchu. Odmítá však názor, že pochůzková činnost může fungovat jako „odkladiště“ pro policisty se sníženou pracovní schopností.

Další reorganizace proběhla v roce 2007, kdy byl počet policejních okrsků snížen na současných 12. Oficiálním cílem reformy bylo vytvořit modernější a kapacitně silnější policejní regiony, schopné samostatně zajišťovat většinu vyšetřovacích úkonů i rozsáhlejší bezpečnostní operace, a současně zvýšit efektivitu policejní práce, posílit přítomnost policistů v terénu, stejně jako pružněji reagovat na vývoj kriminality i nové bezpečnostní výzvy.

V čele každého z policejních okrsků stojí policejní ředitel (politidirektør), který odpovídá za výkon policejní činnosti i státního zastupitelství v území a je podřízen národnímu vedení policie a Ministerstvu spravedlnosti. Personální struktura jednotlivých okresů je přitom relativně obdobná: přibližně 55 % personálu v rámci okrsku tvoří uniformovaní příslušníci pořádkové policie, 15 % neuniformovaní kriminalisté a 30 % správní a podpůrný personál.

Policejní členění není totožné s administrativně správním uspořádáním země. Hranice policejních okresů a samosprávných jednotek si historicky neodpovídaly ani před reformou roku 2007, ani po ní. Související hranice okrsků byly navrženy podle registrované kriminality, dopravní dostupnosti a počtu obyvatel. Přesto platí důležitý princip, že každá obec náleží vždy pouze do jednoho policejního

okresu, což usnadňuje komunikaci mezi policií a místní samosprávou.

Specifikum představuje ostrov Bornholm, kde jeden policejní okres pokrývá jedinou obec vzniklou sloučením několika původních municipalit. V tomto specifickém případě lze při určitém zjednodušení vnímat místní policejní velitelství jako instituci plnící některé funkce, které by v jiných zemích vykonávala obecní policie.

Již zmíněná reforma z roku 2007 nepochybně posílila centralizaci policejního systému a omezila počet místních policejních velitelství (a s nimi souvisejících specifik výkonu policejní práce na území). Současně však probíhala paralelní reforma územní samosprávy, v jejímž důsledku se výrazně zvětšila i velikost samotných obcí.

Přestože se tak v některých ohledech zvýšila vzdálenost mezi policejní organizací a lokální úrovní, snaží se Dánsko zachovávat viditelnou policejní přítomnost prostřednictvím různých forem terénní práce. Vedle stálých služeben (které nejsou v žádné obci) jsou využívána policejní kontaktní místa, dočasné stanice v problémových lokalitách, posílené hlídkování v rizikových čtvrtích i mobilní policejní stanice, které podle potřeby obsluhují jednotlivé obce a zajišťují dostupnost policejních služeb i v méně osídlených oblastech.

Dříve i nyní soustřeďují metropolitní oblasti největší podíl policejního personálu a venkovské regiony fungují s omezenějšími kapacitami – o to větší důraz kladou na flexibilní formy poskytování policejních služeb a spolupráci s místními komunitami.

2) Community policing v Dánsku

Koncept „Váš policista“ (Din Betjent) představuje model komunitního policejního působení založený na dlouhodobém působení konkrétního policisty v určité městské čtvrti či lokalitě. Tito lokální policisté, označovaní také jako komunitní policisté, okrskáři nebo policisté s místní znalostí, nejsou zaměřeni pouze na reakci na trestnou činnost, ale především na prevenci a budování důvěry mezi policií a komunitou.

Díky viditelné přítomnosti a pravidelnému kontaktu s obyvateli, školami, podnikateli, sociálními pracovníky, kluby mládeže, samosprávou a dalšími institucemi dobře znají místní prostředí a jeho specifické problémy. Působí jako prostředníci mezi policií a komunitou, podílejí se na řešení místních problémů a nepokojů, organizují preventivní aktivity a přednášky pro děti a mládež o práci policie a právním řádu, spolupracují se školami a poskytují konzultace místním podnikatelům.

Na základě detailní znalosti lokality dokáží lokální policisté včas identifikovat

vznikající rizika a přijímat preventivní opatření ještě dříve, než přerostou v kriminalitu nebo jiné závažnější bezpečnostní incidenty.

3) Bezpečnostní rady a jiné formy koordinace činnosti regionální a místní samosprávy

Významnou roli v národním systému prevence kriminality sehrává dánská Rada pro prevenci kriminality (Det Kriminalpræventive Råd), která byla založena v roce 1971 jako reakce na tehdejší neuspokojivý stav kriminality – a postupně se vyvinula v klíčovou platformu pro spolupráci státu, policie, samospráv, výzkumných institucí, neziskového sektoru i soukromých subjektů. Jedná se o nezávislý poradní orgán sdružující přibližně šedesát zástupců organizací podílejících se na prevenci kriminality. Jejím posláním je podporovat bezpečnou společnost prostřednictvím výzkumu, vzdělávání, informačních kampaní a šíření osvědčených postupů v oblasti prevence kriminality.[7]

Nadace TrygFonden, jedna z největších soukromých nadací, je zaměřena na podporu bezpečnosti, zdraví a sociální soudržnosti. Prostřednictvím grantů a financování projektů se podílí na realizaci řady preventivních aktivit zaměřených na zvyšování bezpečnosti obyvatel a posilování místních komunit.

Součástí národního modelu zajišťování vnitřní bezpečnosti jsou institucionálně zakotvené platformy spolupráce policie a samosprávy na regionální a místní úrovni, označované jako regionální rady (kredsråd) a místní rady (lokalråd). Tyto orgány vytvářejí rámec pro systematickou koordinaci bezpečnostní politiky, sdílení informací o místních bezpečnostních problémech a společné plánování preventivních opatření. Zatímco rady, složené ze zástupců policie a obcí na regionální úrovni (zpravidla v konkrétním policejním ob-

vodu), stanovují strategické priority v oblasti veřejného pořádku a prevence kriminality, místní rady převádějí tyto cíle do konkrétních opatření na úrovni jednotlivých komunit (aktuální bezpečnostní problémy, preventivní aktivity a vyhodnocování účinnosti přijatých opatření).

Model podporuje princip sdílené odpovědnosti za bezpečnost, posiluje propojení mezi policisty, samosprávou a dalšími aktéry a umožňuje pružně reagovat na specifické potřeby jednotlivých lokalit. Díky pravidelné komunikaci a společnému stanovování priorit lze efektivněji předcházet kriminalitě, sociálně patologickým jevům i dalším hrozbám pro veřejný pořádek.

4) Spolupráce škol, sociálních služeb a policie

Významným nástrojem prevence kriminality v Dánsku je systém založený na spolupráci škol (Skole), sociálních služeb (Socialforvaltning), policie (Politi) a SSP (SSP-samarbejde). Tento model je zaměřen především na prevenci kriminality dětí a mladistvých a bývá často uváděn jako jeden z nejdéle fungujících a nejúspěšnějších programů svého druhu.

Základní myšlenkou konceptu je snaha překonat tradiční institucionální oddělení jednotlivých organizací a vytvořit společnou platformu pro výměnu informací, koordinaci preventivních aktivit a řešení rizikových situací. Na místní úrovni proto pravidelně spolupracují policisté, pedagogové, sociální

pracovníci, psychologové, pracovníci volnočasových organizací i zástupci samospráv. Cílem procesů není represivní zásah vůči dětem a mladistvým, ale naopak včasná identifikace problémů a poskytnutí podpory ještě dříve, než rizikové chování přeroste v kriminalitu.

Praktické fungování systému je založeno na včasné sdílení poznatků a společném hledání řešení. Typickým příkladem může být situace, kdy škola zaznamená opakované záškoláctví, zhoršení prospěchu, konfliktní chování nebo kontakty mladého člověka s problémovou skupinou vrstevníků.

Namísto izolované reakce jedné instituce jsou informace vyhodnoceny společně, načež je připraven koordinovaný postup, který může zahrnovat spolupráci s rodinou, individuální sociální podporu, zapojení do organizovaných volnočasových aktivit, psychologickou pomoc nebo cílené preventivní programy.

Vedle prevence tradiční kriminality se systém věnuje také problematice užívání návykových látek, vandalizmu, šikany, online rizik, násilného extremismu, radikalizace nebo zapojování mladých lidí do kriminálních gangů.

Významnou součástí dánské bezpečnostní kultury jsou pak dále 5) Komunální bezpečnostní strážci, 6) Dobrovolnické aktivity, 7) Bezpečnostní procházky, 8) Soukromé bezpečnostní služby, 9) Parkovací inspektoři a 10) Domobrana.

O jejich činnosti a pravomocích pojednáme podrobněji v příštím čísle tohoto časopisu.

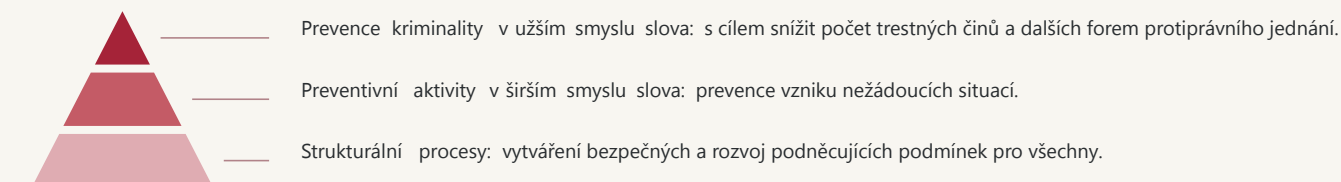
Oldřich Krulík

Vysoká škola AMBIS a odbor centrální analytiky Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky

Dominika Hedlová

Vysoká škola AMBIS

TŘI ÚROVNĚ PREVENCE

Schematický pohled na tři úrovně prevence nežádoucího jednání v Dánsku.[8]

POZNÁMKY A ZDROJE

[1] Danmarks Statistik. <http://www.dst.dk/home.asp>

[2] Přísně vzato se jednalo o 13 krajů a Bornholms Regionskommune, vykonávající obecní i krajské kompetence zároveň.

[3] Vedle samotného Bornholmu se jedná o souostroví Ertholmene s největším sídlem Christiansø, severovýchodně od Bornholmu. Není součástí žádné obce ani regionu v běžném smyslu. Území je spravováno prostřednictvím ministerstva obrany a zvláštní státní správy.

[4] Země byla nicméně již v době existence 54 policejních regionů rozdělena na 7 spádových oblastí (pro případ koordinovaného nasazení sil při větších policejních akcích). V každé spádové oblasti byl jeden z regionálních policejních náčelníků určen jejím koordinátorem.

[5] OLSEN, Theis, Lange; LARSEN, Johan, Blem. Se kortet: Her fanger politiet flest, der taler i mobil og sms'er under kørsel. Danmarks Radio, 19. I. 2018. <https://www.dr.dk/nyheder/politik/se-kortet-her-fanger-politiet-flest-der-taler-i-mobil-og-smser-under-koersel>

[6] RASCH SKOU, Nikolaj. Det bliver svært at sige farvel til børnene og de unge mennesker. Sjaellandskenyheder, 30. VI. 2026. <https://www.sn.dk/art6596597/soroe-kommune/nyhed/i-dag-aflerer-torben-betjent-sit-politiskilt-nting-bliver-isaer-svaert/>

[7] SSP og forebyggelsesmodellen. Det Kriminalpræventive Råd. <https://dkr.dk/flere-/lokalt-samarbejde/ssp-og-forebyggelsesmodellen>

[8] SSP og forebyggelsesmodellen. Det Kriminalpræventive Råd. <https://dkr.dk/flere-/lokalt-samarbejde/ssp-og-forebyggelsesmodellen>